

อาเซียนไฮไลท์ ๒๕๕๖

ASEAN

Highlights 2013

5 ผู้ก่อตั้งอาเซียน ลงนามในปฏิญญากรุงเทพ ที่วังสราญรมย์
เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2510 (ถือเป็นวันอาเซียน)

“เรา บรรดาประชาชน ของรัฐสมาชิกของสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (อาเซียน) โดยมีประมุขรัฐหรือหัวหน้ารัฐบาลของ บรูไนดารุสซาลาม ราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐอินโดนีเซีย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มาเลเซีย สหภาพพม่า สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐสิงคโปร์ ราชอาณาจักรไทยและ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามเป็นผู้แทน

รับทราบด้วยความพึงพอใจในความสำเร็จอย่างสูงและการขยายตัวของอาเซียนนับตั้งแต่มีการก่อตั้งขึ้นที่กรุงเทพมหานครด้วยการ ประกาศใช้ปฏิญญาอาเซียน

ระลึกถึงการตัดสินใจจัดทำกฎบัตรอาเซียน ตามแผนปฏิบัติการ เวียงจันทน์ ปฏิญญากัวลาลัมเปอร์ว่าด้วยการจัดทำกฎบัตรอาเซียน และปฏิญญาเซบูว่าด้วยแผนแม่บทของกฎบัตรอาเซียน

ตระหนักถึงการมีผลประโยชน์ร่วมกันและการพึ่งพาอาศัยกันระหว่าง ประชาชนและรัฐสมาชิกอาเซียนซึ่งมีความผูกพันกันทางภูมิศาสตร์ ตลอดจนมีวัตถุประสงค์เดียวกันและชะตากรรมกัน...”

อารััมกบท

กฎบัตรสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

www.mfa.go.th/asean

สำนักเลขาธิการอาเซียน ที่ กรุงจาการ์ตา

ASEAN Highlights 2013

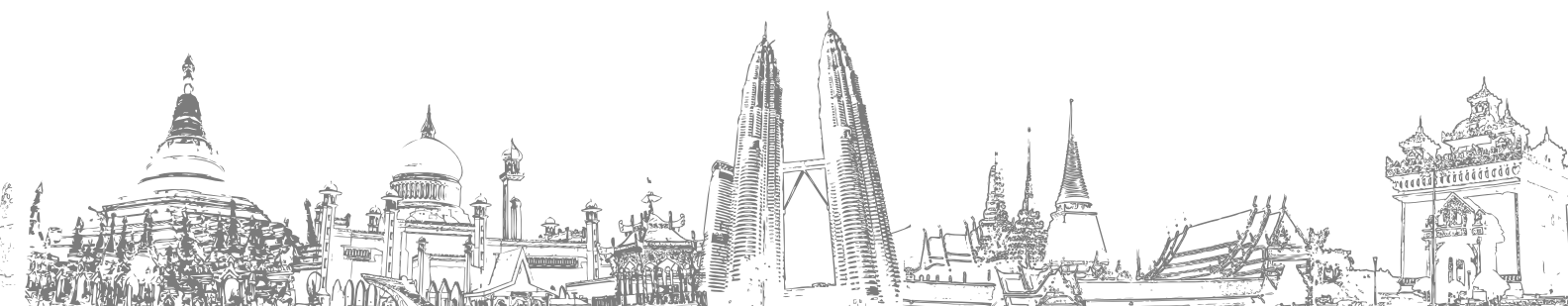
- จัดพิมพ์ : มกราคม 2557
จำนวน : 5,000 เล่ม
ที่ปรึกษา : นายอรรถยุทธ ศรีสมุทร อธิบดีกรมอาเซียน
นางสาวบุษฎี สันติพิทักษ์ รองอธิบดีกรมอาเซียน
บรรณาธิการ : นางฉัตรวดี จินดาวงษ์
ผู้ช่วยบรรณาธิการ : นางฉัตรวดี จินดาวงษ์
เรื่องโดย : กองยุทธศาสตร์และความร่วมมืออาเซียน
กองการเมืองและความมั่นคง
กองเศรษฐกิจ
กองสังคมและวัฒนธรรม
กองความสัมพันธ์กับคู่เจรจาและองค์กรระหว่างประเทศ
ดร. เสรี นนทสูติ
นายสุริยา จินดาวงษ์
นางสาวปวีณา สุทธิศรีปก
นายกรณิษฐ์ โกมารทัต
นางสาวศุภสิริ ธนะภูมิ
นางสาวยาใจ บุณนาค
นายอิทธิกร ไตรทศาวิทย์
นายศรวิช นรภูมิพิทักษ์
นายภาณุ ไชยศรีหา
นายศรทอง เสถียรทิพวัลย์ / นางสาวอนัญญา กิตติศรี
ISBN : 00-000-000-000

จัดพิมพ์และเผยแพร่

กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ
Ministry of Foreign Affairs, Kingdom of Thailand
www.mfa.go.th/asean
www.facebook.com/aseanthailand.mfa

ออกแบบและพิมพ์ โดย บริษัท เพจเมคเกอร์ จำกัด
53-57 ซอยเอกชัย 89/1 ถนนเอกชัย แขวงบางบอน เขตบางบอน กรุงเทพฯ 10150
โทร. 0 2416 9167, 0 2416 8820, 0 2894 3035 แฟกซ์ 0 2894 3036

CONTENTS

Highlights

04

ผลการประชุมสุดยอด
ผู้นำอาเซียน
ครั้งที่ 20 – 23

Knowledge

14

กลไกประสานงาน
และเตรียมความพร้อม
ของไทยเรื่องอาเซียน

14

ความเป็นศูนย์กลางของ
อาเซียนเริ่มจากการมีอำนาจ
ต่อรองในการเจรจา

22

ความท้าทายในการส่งเสริม
และคุ้มครองสิทธิมนุษยชน
ในอาเซียน

28

ประชาคมการเมืองและ
ความมั่นคงอาเซียน
มีกลไกและข้อริเริ่มใหม่ๆ
อะไรบ้าง?

30

บทบาทของไทย
ในฐานะประเทศ
ผู้ประสานงาน
ความสัมพันธ์
อาเซียน-จีน

34

ประชาคมอาเซียน
ปลอดภัยาเสพติด

37

การเตรียมความพร้อม
สู่ประชาคมอาเซียน:
มิติการส่งเสริม
บทบาทของสตรี
และการเสริมสร้าง
พลังสตรี

40

สักวัน...อาเซียน
จะกลายเป็นเหมือน
สหภาพยุโรปหรือไม่

44

พัฒนาการฟุตบอล
ในอาเซียน

Activity

อาเซียนและจีนร่วมฉลอง
โอกาสครบรอบ 10 ปี
ของความเป็นหุ้นส่วน
เชิงยุทธศาสตร์

การฝึกซ้อมการบรรเทาภัย
พิบัติในกรอบการประชุม
อาเซียนว่าด้วยความร่วมมือ
ด้านการเมืองและความมั่นคง
ในภูมิภาค เอเชีย-แปซิฟิก
ปี ค.ศ. 2013

บทความ ของบุคคลต่างๆ

ในวารสารฉบับนี้สะท้อน
ความเห็นส่วนตัวของผู้เขียน
และอาจไม่สะท้อนความเห็น
ของกรมอาเซียนและ
กระทรวงการต่างประเทศ

50

ASEAN-India Car Rally 2012:
8,000 กิโลเมตรสู่นาคค
ที่เชื่อมโยงกันอย่างยั่งยืน

60

โครงการอบรมอาจารย์
มหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ

62

ASEAN Day

64

อาเซียนสัญจร: อำเภอเกาะสมุย
จังหวัดสุราษฎร์ธานี

70

คณะกรรมการอาเซียน
ในประเทศที่ 3 :
ASEAN Moscow
Committee

72

รายการสื่อสิ่งพิมพ์
เกี่ยวกับอาเซียน
ที่จัดทำโดยกรมอาเซียน

76

ความเชื่อมโยงระหว่างกัน
ในอาเซียน
(ASEAN Connectivity)

Phnom Penh, 3 - 4 April 2012

พลการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 20

“

การประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 20 จัดขึ้นระหว่างวันที่ 3 - 4 เมษายน 2555 ณ กรุงพนมเปญ ประเทศกัมพูชา ที่ประชุมได้รับรอง “ปฏิญญาอาเซียนพลอดยาเสพติด 2558” ซึ่งเป็นเอกสารที่ไทยและกัมพูชาได้ริเริ่มขึ้น โดยไทยได้เสนอให้การแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นวาระสำคัญของอาเซียน และได้เสนอที่จะเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมระดับรัฐมนตรีด้านยาเสพติด

”

เกี่ยวกับพัฒนาการในเมียนมาร์ ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญที่ผู้นำอาเซียนให้ความสำคัญต่อเนื่อง โดยผู้นำอาเซียนได้แสดงความยินดีต่อการเลือกตั้งซ่อมในเมียนมาร์ซึ่งเป็นไปด้วยความราบรื่น และร่วมกันเรียกร้องให้ประเทศตะวันตกยกเลิกมาตรการคว่ำบาตรเมียนมาร์

ในด้านเศรษฐกิจ ที่ประชุมให้ความสำคัญกับการดำเนินการตามแผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในกรอบเวลาที่กำหนด รวมทั้งการดำเนินการอย่างเข้มข้นเรื่องการขยายการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจหรือ ASEAN++ FTA ซึ่งจะเป็นการขยายการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจเพิ่มเติมจาก

ความตกลงเขตการค้าเสรีซึ่งอาเซียนมีอยู่ กับประเทศคู่เจรจาแต่ละประเทศจำนวน 6 ประเทศ (จีน ญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และอินเดีย) ในลักษณะการทำความตกลงเขตการค้าเสรีร่วมกันเป็นฉบับเดียว

ผู้นำอาเซียนได้ร่วมรับรอง วาระพนมเปญว่าด้วยการสร้างประชาคมอาเซียน (Phnom Penh Agenda for ASEAN Community Building) ซึ่งเป็นข้อริเริ่มของกัมพูชา และมีสาระสำคัญกำหนดประเด็นที่อาเซียนจะให้ความสำคัญอันดับต้นในปี 2555 ได้แก่ การเร่งดำเนินการตามแผนงานการจัดตั้ง

ประชาคมอาเซียนทั้ง 3 เสา การเพิ่มวงเงินของมาตรการริเริ่มเชียงใหม่ (Chiang Mai Initiative Multilateralization) การลดช่องว่างของการพัฒนา การเสริมสร้างความเชื่อมโยง โดยใช้กองทุน ASEAN Infrastructure Fund (AIF) การปกป้องและส่งเสริมสิทธิของแรงงานต่างด้าว การบริหารจัดการภัยพิบัติ การส่งเสริมความร่วมมือด้านธุรกิจการค้าข้าวเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารและการส่งเสริมบทบาทสตรี 🇲🇻

พลการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 21

“

การประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 21 และการประชุมสุดยอดที่เกี่ยวข้อง จัดขึ้นระหว่างวันที่ 19 - 20 พฤศจิกายน 2555

ณ กรุงพนมเปญ ประเทศกัมพูชา

ที่ประชุมได้รับรองปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (ASEAN Human Rights declaration : AHRD) ซึ่งเป็นเอกสารที่แสดงเจตนารมณ์ทางการเมืองของอาเซียนในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและวางกรอบความร่วมมือด้านสิทธิมนุษยชนในภูมิภาค

”

การสร้างประชาคมอาเซียน ยังคงเป็นประเด็นที่ประเทศสมาชิกอาเซียนให้ความสำคัญ ซึ่งผู้นำอาเซียนเห็นพ้องว่า จำเป็นต้องเร่งรัดการดำเนินการตามแผนงานจัดตั้งประชาคมอาเซียนทั้ง 3 เสา ให้ทันตามเป้าหมายปี 2558 โดยกำหนดประเด็นที่มีความสำคัญลำดับต้น เช่น การรักษาสันติภาพและเสถียรภาพในภูมิภาค การปรับกฎระเบียบให้สอดคล้องกันและการดำเนินการตามความตกลงทางเศรษฐกิจ เพื่อการรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และการกำจัดอุปสรรคทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี ตลอดจนการบริหารจัดการภัยพิบัติ เป็นต้น

สำหรับประเด็นด้านความเชื่อมโยงภายในอาเซียนนั้น ผู้นำอาเซียนเห็นพ้องว่าความท้าทายที่สำคัญที่สุดในการดำเนินการตามแผนแม่บทว่าด้วยความเชื่อมโยงในอาเซียนคือ การระดมทุนให้เพียงพอ ซึ่งปัจจุบัน กองทุนโครงสร้างพื้นฐานอาเซียน (ASEAN Infrastructure Fund : AIF) ยังมีไม่เพียงพอ ดังนั้น จำเป็นต้องหาแนวทางระดมทุนอื่นๆ จากประเทศนอกภูมิภาคและภาคเอกชน

ในด้านเศรษฐกิจ อาเซียนได้ประกาศเริ่มการเจรจาความตกลงพหุมิตรทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership : RCEP) ซึ่งจะเป็น FTA ระดับภูมิภาคที่ครอบคลุมตลาดครึ่งหนึ่งของโลก

ประเด็นสำคัญ ที่ไทยผลักดันในที่ประชุม คือ การส่งเสริมความร่วมมือในการบริหารจัดการภัยพิบัติ โดยไทยได้แสดงความพร้อมในการเป็นสถานที่เก็บสำรองข้าวในการบรรเทาภัยพิบัติด้วย

นอกจากนี้ ที่ประชุมได้แต่งตั้งนาย Le Luong Minh เป็นเลขาธิการอาเซียนคนใหม่ ซึ่งมีวาระการดำรงตำแหน่งปี 2556 - 2560 สืบต่อจาก ดร. สุรินทร์ พิศสุวรรณ 🇹🇭

ผลการประชุม สุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 22

“

การประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 22 จัดขึ้นระหว่างวันที่

24 - 25 เมษายน 2556

ณ บันดาร์เสรีเบกาวัน ประเทศบรูไนดารุสซาลาม

”

การสร้างประชาคมอาเซียนยังคงเป็นประเด็นที่ผู้นำให้ความสำคัญ ที่ประชุมเห็นพ้องว่าต้องเร่งรัดการดำเนินการตามแผนงานจัดตั้งประชาคมอาเซียนในทั้งสามเสา รวมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ ในการสร้างประชาคมอาเซียน และการสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับอาเซียน และให้ความสำคัญกับความร่วมมือเพื่อรับมือกับความท้าทายต่างๆ เช่น ยาเสพติด การค้ามนุษย์ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภัยพิบัติ และโรคระบาด ในด้านเศรษฐกิจ ที่ประชุมเห็นว่าควรผลักดันการเจรจา Regional Comprehensive Economic Partnership (RCEP) ให้เสร็จสิ้นตามเป้าหมายในปี 2558 และสนับสนุนการจัดทำเขตการค้าเสรีอาเซียน - ฮองกง

ที่สำคัญ การประชุมครั้งนี้ยังเป็นครั้งแรกที่ผู้นำการหารือถึงอนาคตและวิสัยทัศน์ของอาเซียนหลังจากปี 2558 ซึ่งผู้นำเห็นพ้องว่า จะต้องสะท้อนความต้องการของประชาชน และต่อยอดจากสิ่งที่ดำเนินการสำเร็จแล้ว โดยให้ความสำคัญกับประเด็นกับการรักษาอาเซียนให้เป็นภูมิภาคที่มีสันติภาพและเสถียรภาพและผลักดันการรวมตัวทางเศรษฐกิจต่อไป การทบทวนกระบวนการการทำงาน และการตัดสินใจในอาเซียน และการส่งเสริมความร่วมมือกับประเทศนอกภูมิภาคอย่างสร้างสรรค์

ประเด็นที่ไทยให้ความสำคัญในครั้งนี้ ได้แก่ การผลักดันการต่อต้านยาเสพติดและการค้ามนุษย์ การจัดการภัยพิบัติ การมีส่วนร่วมของประชาชน และการระดมทุนสำหรับโครงการความเชื่อมโยง รวมทั้งได้ร่วมแสดงวิสัยทัศน์เกี่ยวกับทิศทางอนาคตของอาเซียน เพื่อให้อาเซียนรวมตัวกันอย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้นและสามารถรับมือกับภัยคุกคามต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต นอกจากนี้ ไทยในฐานะประเทศผู้ประสานงานความสัมพันธ์อาเซียน-จีน ได้แสดงบทบาทอย่างสร้างสรรค์ในการเสนอแนวทางที่เป็นรูปธรรมเพื่อผลักดันให้อาเซียนและจีนแสดงเจตนารมณ์ทางการเมืองที่ชัดเจนในเรื่องแนวปฏิบัติในทะเลจีนใต้ (Code of Conduct in the South China Sea : CoC) 🇹🇭

พลการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 23 และการประชุมสุดยอดที่เกี่ยวข้อง

การประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 23 และการประชุมที่เกี่ยวข้อง จัดขึ้นระหว่างวันที่ 9 - 10 ตุลาคม 2556

ณ บันดาร์เสรีเบกาวัน ประเทศบรูไนดารุสซาลาม

ผู้นำอาเซียนเห็นพ้องว่า อาเซียนต้องเร่งรัดดำเนินการจัดตั้งประชาคมอาเซียนให้ทันตามเป้าหมายปี 2558

พร้อมเริ่มจัดทำวิสัยทัศน์อาเซียนภายหลัง ปี 2558 และได้รับรองปฏิญญาบันดาร์เสรีเบกาวันว่าด้วยการจัดทำวิสัยทัศน์อาเซียน

ภายหลังปี 2558 (Bandar Seri Begawan Declaration on the ASEAN Community's Post-2015 Vision) ระบุหลักการและ

แนวทางอนาคตของอาเซียน รวมทั้งเห็นชอบให้จัดตั้งคณะทำงานระดับเจ้าหน้าที่อาวุโสทั้ง 3 เสา ให้จัดทำร่างเอกสารวิสัยทัศน์

ดังกล่าว โดยเน้นการพัฒนาที่ยั่งยืนและการพัฒนาประชาคมอาเซียนที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง

นอกจากนี้ ที่ประชุมได้ย้ำถึงความสำคัญของความเป็นอันหนึ่งอันเดียวของอาเซียน ซึ่งจะช่วยให้อาเซียนเผชิญกับความท้าทายต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยินดีกับพัฒนาการเชิงบวกในเรื่องทะเลจีนใต้ โดยเฉพาะการที่อาเซียนและจีนได้เริ่มเจรจาจัดทำแนวปฏิบัติในทะเลจีนใต้ (Code of Conduct in South China Sea : COC) เป็นครั้งแรกในระดับเจ้าหน้าที่อาวุโส

ภายหลังการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 23 ได้มีการประชุมสุดยอดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การประชุมระหว่างผู้นำอาเซียนกับคู่เจรจาที่สำคัญ ได้แก่ จีน ญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี อินเดีย และสหรัฐอเมริกา การประชุมสุดยอดอาเซียน +3 การประชุมสุดยอดอาเซียน - สหประชาชาติ

และการประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก (East Asia Summit : EAS) เพื่อหารือถึงการสนับสนุนการสร้างประชาคมอาเซียน ภายในปี 2558 ทิศทางอนาคตเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างกัน และการหาทางรับมือความท้าทายต่างๆ อาทิ สิ่งแวดล้อม ความมั่นคงทางพลังงาน ความมั่นคงทางอาหาร การบริหารจัดการภัยพิบัติ

ปี 2556 เป็นโอกาสครบรอบ 10 ปี ของความเป็นหุ้นส่วนเชิงยุทธศาสตร์ อาเซียน - จีน โดยในการประชุมสุดยอดอาเซียน - จีน ครั้งที่ 16 ผู้นำอาเซียนและจีน ได้แสดงความมุ่งมั่นที่จะร่วมมือกันเสริมสร้างความเป็นหุ้นส่วนเชิงยุทธศาสตร์ อาเซียน - จีนให้ก้าวหน้าอย่างรอบด้าน พร้อมรับรองแถลงการณ์ร่วมการประชุมสุดยอดอาเซียน - จีน ครั้งที่ 16 ในโอกาสครบรอบ

10 ปี ของความเป็นหุ้นส่วนเชิงยุทธศาสตร์ อาเซียน - จีน เพื่อใช้เป็นแนวทางส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือให้ใกล้ชิดยิ่งขึ้น อาเซียนสนับสนุนข้อเสนอของจีน ที่จะยกระดับความตกลงเขตการค้าเสรี อาเซียน - จีน รวมทั้งสนับสนุนให้ความเชื่อมโยงเป็นหนึ่งในสาขาความร่วมมือเร่งด่วนตามข้อเสนอของไทย นอกจากนี้ ฝ่ายจีนยังเสนอให้จัดตั้งกลไกร่วมทุน เพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในภูมิภาค ในรูปของธนาคาร Asian Infrastructure Investment Bank สำหรับประเด็นเรื่องทะเลจีนใต้ ที่ประชุมให้ความสำคัญกับการรักษาผลของการหารือเรื่อง COC

นอกจากนี้ การประชุมสุดยอดครั้งนี้ยังเป็นการประชุมสุดยอดอาเซียน - สหรัฐฯ ครั้งแรก โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐฯ ในฐานะผู้แทนประธานาธิบดีสหรัฐฯ ได้เข้าร่วมการประชุมกับผู้นำอาเซียน ซึ่งถือเป็นก้าวสำคัญในการยกระดับความสัมพันธ์เป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ต่อไป โดยอาเซียนและสหรัฐฯ ต้องร่วมกันรับมือกับความท้าทายต่างๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจและความมั่นคง รวมทั้งส่งเสริมความร่วมมือด้านการค้าและการลงทุนผ่านข้อริเริ่ม E3 (Expanded Economic Engagement Initiative) และความสัมพันธ์ระดับประชาชน 🇹🇭

การประชุมระดับ

รัฐมนตรีอาเซียน-คณะมนตรีความร่วมมือรัฐอ่าวอาหรับ

ครั้งที่ 3

อาเซียนและคณะมนตรีความร่วมมือรัฐอ่าวอาหรับ (Gulf Cooperation Council : GCC) ซึ่งมีประเทศสมาชิก 6 ประเทศ ได้แก่ บาห์เรน กาตาร์ คูเวต โอมาน ซาอุดีอาระเบีย และสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ ได้สถาปนาความสัมพันธ์ระหว่างกันอย่างเป็นทางการเมื่อปี 2533 เพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างทั้งสองภูมิภาค โดยมีกลไกการประสานงานและดำเนินความร่วมมือระหว่างกันในระดับ ได้แก่ การติดต่อระหว่างสำนักเลขาธิการอาเซียนกับสำนักเลขาธิการ GCC และการประชุมระดับรัฐมนตรี นอกจากนี้ อาเซียนและ GCC ยังได้จัดทำแผนปฏิบัติการสำหรับความร่วมมือ (Plan of Action) ค.ศ. 2010-2012 โดยกำหนดสาขาความร่วมมือใน 3 สาขา ได้แก่ (1) การค้าการลงทุน (2) ความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา และ (3) การศึกษา วัฒนธรรม และข้อมูลข่าวสาร และได้จัดตั้งคณะทำงาน 6 สำหรับความร่วมมือใน 6 สาขา ได้แก่ การค้า และการลงทุน การศึกษา วัฒนธรรมและสารสนเทศ ความมั่นคงทางอาหารและการเกษตร พลังงาน และการท่องเที่ยว

เมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2556 ราชอาณาจักรบาห์เรนได้เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมระดับรัฐมนตรีอาเซียน - GCC ครั้งที่ 3 ณ กรุงมานามา เพื่อทบทวนและกำหนดทิศทางการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างอาเซียนกับ GCC ในอนาคต และหารือเกี่ยวกับประเด็นที่อยู่ในความสนใจของทั้งสองฝ่าย โดยที่ประชุมได้หารือและแสดงความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมาเกี่ยวกับพัฒนาการและทิศทางการความสัมพันธ์ระหว่างอาเซียนกับ GCC เพื่อให้มีความคืบหน้าที่เป็นรูปธรรมและสอดคล้องกับศักยภาพของทั้งสองภูมิภาคที่สามารถเกื้อกูลกันได้ในหลายเรื่อง อาทิ ความมั่นคงทางอาหารและพลังงาน โดยเห็นพ้องที่จะแปรและเร่งรัดความร่วมมือระหว่างอาเซียนกับ GCC จากการหารือ (dialogue) ให้เป็นความร่วมมือเฉพาะด้าน (functional cooperation) โดยเฉพาะใน 6 สาขาที่มีการจัดตั้งคณะทำงาน

ในการประชุมครั้งนี้ ไทยได้ผลักดันให้อาเซียน และ GCC เพิ่มพูนความร่วมมือด้านการค้าและการลงทุน ระหว่างกัน โดยการจัดนิทรรศการการค้าร่วมกัน การจับคู่ทางธุรกิจ การเพิ่มเที่ยวบินตรงระหว่างสองภูมิภาค รวมทั้งการสร้าง "New Silk Route" เพื่อเสริมสร้างความเชื่อมโยงระหว่างกัน นอกจากนี้ ควรพิจารณาเส้นทางส่งเสริมความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมฮาลาล การปราบปรามโจรสลัด และกระชับความสัมพันธ์ระหว่างประชาชน โดยให้มีการแลกเปลี่ยนเยาวชน คณะทางวัฒนธรรม และ สื่อมวลชนระหว่างกัน

เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างอาเซียนกับ GCC ให้มีความคืบหน้าที่เป็นรูปธรรมและมีความต่อเนื่อง ฝ่าย GCC ได้เห็นชอบให้บาทเรน ดำรงตำแหน่งผู้ประสานงานความสัมพันธ์อาเซียน - GCC เป็นเวลา 3 ปี ระหว่างปี 2557-2559 โดยประสานงานกับประธาน GCC โดยในส่วนของอาเซียน เมียนมาร์จะเป็นประเทศผู้ประสานงานความสัมพันธ์อาเซียน - GCC สำหรับปี 2557

นอกจากนี้ ที่ประชุมได้ตกลงกันที่จะจัดการประชุมระดับรัฐมนตรี ทุกปี โดยเมียนมาร์ในฐานะผู้ประสานงานความสัมพันธ์อาเซียน - GCC จะเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมระดับรัฐมนตรีอาเซียน - GCC ครั้งที่ 4 ในปี 2557 และจะจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อหารือและพิจารณาเส้นทางในเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างอาเซียนกับ GCC ให้มีผลที่เป็นรูปธรรม โดยให้มีทั้งผู้แทนภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ เข้าร่วมด้วย 🇲🇲

กลไก ประสานงาน และเตรียมความพร้อม ของไทยเรื่องอาเซียน

บทเรียนสำคัญของพัฒนาการการสร้างประชาคมอาเซียนภายใต้ regional context ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา คือ ความเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดมากยิ่งขึ้นระหว่างนโยบายภายนอกของอาเซียนในการบริหารปฏิสัมพันธ์กับประเทศนอกภูมิภาค (ซึ่งรวมถึงการสร้าง regional architecture ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการส่งเสริมกลไกเช่น East Asia Summit หรือ EAS หรือการส่งเสริมการค้าเสรีในภูมิภาคโดยผ่าน Regional Comprehensive Economic Partnership หรือ RCEP) และนโยบายภายในของอาเซียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างประชาคมอาเซียนภายในปี ค.ศ. 2015

นโยบายทั้ง 2 นี้มีผลกระทบซึ่งกันและกัน โดยการมีประชาคมอาเซียนที่เข้มแข็งจะส่งผลสำคัญต่อการบริหารจัดการการปฏิสัมพันธ์กับประเทศนอกภูมิภาค และในบางกรณีเราไม่สามารถแบ่งแยกได้ชัดเจนว่า

เป็นนโยบายภายนอกของอาเซียน หรือ นโยบายภายใน เช่น นโยบายเรื่องความเชื่อมโยง หรือ connectivity ในอาเซียนและภูมิภาค เป็นต้น

ในส่วนของบทบาทไทยในการขับเคลื่อนพัฒนาการในอาเซียนนั้น เห็นได้ชัดว่า ไทยมีบทบาทในการสร้างประชาคมอาเซียน แต่บทบาทของไทยจะมีลักษณะเชิงรุก (proactive) มากขึ้น ในเรื่องการส่งเสริมปฏิสัมพันธ์กับประเทศนอกภูมิภาค เช่น ในเรื่องของ regional architecture และในเรื่องของ ASEAN and regional connectivity ทำไมเป็นเช่นนั้น เหตุผลที่บทบาทของไทยมีลักษณะ proactive ในเรื่องนโยบายภายนอกของอาเซียนเป็นผลจากการที่การสร้างประชาคมอาเซียนมีนัยต่อการปรับนโยบายและโครงสร้างภายในประเทศสูง ซึ่งรวมถึงเรื่องการแก้ไขและออกกฎหมายรองรับความตกลงอาเซียนต่างๆ ดังนั้น แม้ว่าฝ่ายไทยจะสามารถมีส่วนร่วมในการเจรจาเรื่องการสร้างประชาคมอาเซียนในเวทีอาเซียนก็ตาม แต่โดยที่หลายประเด็นมีนัยต่อการดำเนินการภายในประเทศ ซึ่งมีขั้นตอนมากโดยเฉพาะกระบวนการทางกฎหมายหรือกระบวนการปรับโครงสร้างและแนวทางปฏิบัติของหน่วยงานต่างๆ เพื่อนำพันธกรณีในเรื่องการสร้างประชาคมอาเซียนมาปฏิบัติ ดังนั้น การที่ไทยจะมีข้อเสนอแนะที่ revolutionary ในเรื่องการสร้างประชาคมอาเซียนหรือมีบทบาทนำในการผลักดันข้อเสนอแนะที่จะต้องนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงอย่างสูงและ

รวดเร็วภายในประเทศจึงเป็นเรื่องที่ต้องพิจารณาด้วยความรอบคอบ เนื่องจากไทยอาจไม่มีความคล่องตัวเพียงพอที่จะเล่นบทบาทนำได้เท่าที่ควร

ในทางกลับกัน การที่ไทยสามารถเล่นบทบาทนำในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปฏิสัมพันธ์ในเชิงยุทธศาสตร์กับประเทศนอกภูมิภาค เช่น การผลักดัน inclusive ASEAN-centered regional architecture หรือในเรื่องของ connectivity ภายในอาเซียนและระหว่างอาเซียนกับนอกภูมิภาค น่าจะสืบเนื่องจากการที่ข้อเสนอดังกล่าวไม่ได้มีนัยที่สำคัญต่อการดำเนินการภายในประเทศหรือในกรณีของ connectivity นั้นมีการดำเนินการภายในประเทศในระดับหนึ่งอยู่แล้ว

ปัญหาการขาดการคล่องตัวในการดำเนินการในประเทศเพื่อรองรับบทบาทนำของไทยจะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นในอนาคต เนื่องจากนโยบายภายนอกและภายในของอาเซียนที่จะมีนัยต่อเรื่องภายในประเทศของไทยจะเพิ่มขึ้นตามลำดับ ซึ่งประเทศไทย จะต้องหาวิธีการที่จะสามารถเชื่อมโยงการดำเนินนโยบายของไทยในอาเซียนกับนโยบายภายในประเทศที่จะรองรับพันธกรณีที่มีต่ออาเซียนโดยเร็ว เรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญมากหากไทยประสงค์ที่จะมีความพร้อมที่จะใช้ประโยชน์อย่างสูงสุดจากประชาคมอาเซียน

แผนภูมิที่ 1

ความเชื่อมโยงระหว่างนโยบายของไทยต่ออาเซียน
และการดำเนินนโยบายภายในของไทย
เพื่อรองรับนโยบายไทยต่ออาเซียน

หมายเหตุ :

ASEAN External Policy : นโยบายอาเซียนต่อประเทศนอกภูมิภาคซึ่งรวมถึงการสร้าง inclusive and ASEAN-centered regional architecture

ASEAN Internal Policy : การสร้างประชาคมอาเซียน

Domestic Adjustment and Restructuring : การปรับนโยบายและโครงสร้างภายในของไทยเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและการปฏิบัติตามพันธกรณีต่างๆ ของอาเซียน

ในการนี้ ไทยจะต้องหากระบบการประสานงานภายในประเทศที่สามารถมีความเชื่อมโยงที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ (effective interface) ระหว่างการดำเนินนโยบายภายในกรอบอาเซียน โดยเฉพาะการสร้างประชาคมอาเซียน กับการดำเนินนโยบายภายในประเทศเพื่อรองรับหรือขับเคลื่อนการสร้างประชาคมอาเซียน

ปัจจุบัน แม้ว่าไทยจะมีคณะกรรมการอาเซียนแห่งชาติที่ครอบคลุมทุกส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในเรื่องของนโยบายอาเซียน แต่อำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการดังกล่าว จะเน้นการประสานข้อมูลและทำทีในเรื่องต่างๆ ทั้งในกรอบอาเซียน และการดำเนินการของแต่ละหน่วยงานเป็นหลัก แต่ไม่ได้มีความรับผิดชอบในเรื่องของการปรับนโยบายและโครงสร้างภายในประเทศที่จะรองรับกับการพัฒนาประชาคมอาเซียนที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับโลกภายนอกมากยิ่งขึ้น ปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ในปัจจุบัน กระทรวงการต่างประเทศ เป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการอาเซียนแห่งชาติ แต่ไม่มีอำนาจหน้าที่อื่นใดในเรื่องการดำเนินการภายในประเทศ

ดังนั้น หากไทยประสงค์จะรักษาบทบาทนำในเวทีอาเซียน เนื่องจากนโยบายและกิจกรรมอาเซียนต่างๆ จะมีนัยต่อนโยบายและโครงสร้างภายในของไทยมากยิ่งขึ้นในอนาคต จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปรับปรุงกลไกการประสานงานภายในประเทศเพื่อที่จะสามารถสร้าง “effective synergy” ในการดำเนินการของไทยในทั้ง 2 เรื่อง กล่าวคือ

- (1) การขับเคลื่อนนโยบายต่างๆ ของอาเซียนในเวทีอาเซียนและ
- (2) การขับเคลื่อนภายในประเทศเพื่อรองรับวิวัฒนาการ

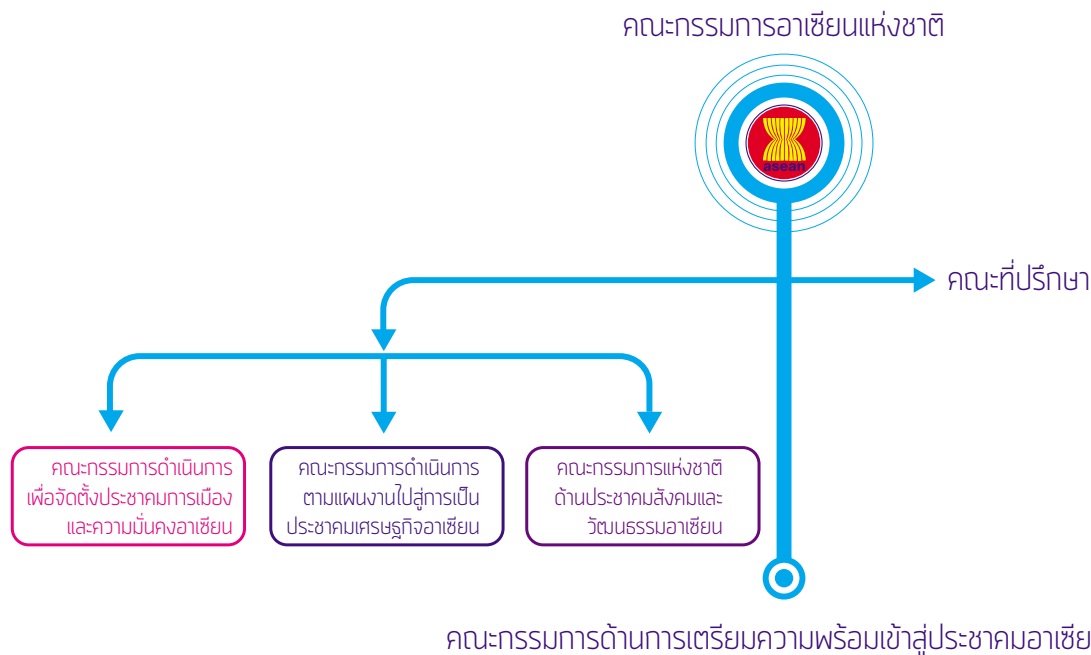
ในประชาคมอาเซียน ซึ่งในการนี้ ฝ่ายไทยอาจจะต้องพิจารณา กลไกการประสานงานภายในประเทศแบบใหม่ที่ครอบคลุม การดำเนินการในกรอบอาเซียนและการดำเนินการภายในประเทศ ในลักษณะที่บูรณาการมากยิ่งขึ้น

ในการนี้ ฝ่ายไทยอาจต้องพิจารณาปรับปรุงโครงสร้าง กลไกประสานงานอาเซียนภายในประเทศดังนี้

- (1) ยกกระดับคณะกรรมการอาเซียนแห่งชาติโดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน เพื่อให้เป็น policy level coordinating body และขยายอำนาจหน้าที่ให้ครอบคลุมนโยบายอาเซียน ทั้งในเวทีอาเซียนและการดำเนินการภายในประเทศ
- (2) ตั้งคณะกรรมการนำโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเพื่อประสานนโยบายอาเซียนและการสร้างประชาคมอาเซียนในเวทีอาเซียนและต่างประเทศ
- (3) ตั้งคณะกรรมการนำโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หรือหน่วยงานอื่นที่เหมาะสม เพื่อประสานงานเรื่องการรองรับนโยบายอาเซียนและการปรับกฎหมายและโครงสร้างภายในประเทศเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและรองรับพันธต่างๆ ของไทยที่มีต่ออาเซียน
- (4) ตั้งคณะที่ปรึกษาประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อให้คำปรึกษาในทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอาเซียนให้กับคณะกรรมการระดับชาติ
- (5) ใช้ประโยชน์จากการประชุมคณะรัฐมนตรีเพื่อช่วยผลักดันประเด็นสำคัญต่างๆ ที่คณะกรรมการระดับชาติไม่สามารถขับเคลื่อน โดยอาจเป็นลักษณะของการประชุมคณะรัฐมนตรีสมัยพิเศษ

Moving Forward

หมายเหตุ : โครงสร้างใหม่กลไกภายในของไทยเพื่อสร้างความเชื่อมโยงระหว่าง

(1) การดำเนินนโยบายในกรอบอาเซียนเพื่อขับเคลื่อนการสร้างประชาคมอาเซียนและ

(2) การปรับปรุงกฎระเบียบและโครงสร้างส่วนราชการไทยเพื่อรองรับพันธกรณีต่ออาเซียนและเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

การจัดโครงสร้างการประสานงานตามที่ปรากฏข้างต้นจะช่วยแก้ปัญหาช่องว่างระหว่างการประสานงานเรื่องนโยบายอาเซียนในเวทีอาเซียนกับการประสานงานภายในประเทศเพื่อรองรับนโยบายอาเซียนและเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้ในระดับหนึ่ง อีกทั้งช่วยสร้าง political impetus ในระดับการเมืองในเรื่องของการส่งเสริมประชาคมอาเซียน ซึ่งจะช่วยให้ไทยมีบทบาทนำมากขึ้นในเรื่องนี้

การแบ่งความรับผิดชอบในเรื่องการกำหนดและผลักดันท่าทีไทยในเวทีอาเซียนและการเตรียมความพร้อมของไทยในการรับมือกับประชาคมอาเซียนจะทำให้ไทยสามารถดำเนินการใน 2 เรื่องนี้ได้อย่างคล่องตัวและมีประสิทธิภาพมากขึ้น แต่จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการประสานงานและเชื่อมโยงกันอย่างใกล้ชิดระหว่างทั้ง 2 เรื่องดังกล่าว ซึ่งคณะกรรมการอาเซียนแห่งชาติจะมีบทบาทสำคัญมากในเรื่องนี้ เพื่อให้ทุกหน่วยราชการมีส่วนเกี่ยวข้องในการเสนอแนวความคิดเรื่องอาเซียน จึงน่าจะเป็นประโยชน์หากคณะรัฐมนตรีจะพิจารณาความคืบหน้าในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับอาเซียนเป็นระยะเช่นกัน ส่วนการมีคณะ

ที่ปรึกษาให้คำแนะนำคณะกรรมการอาเซียนแห่งชาติ จะช่วยให้มีกลไกที่สามารถเสนอแนวความคิดใหม่ๆ นอกกรอบ (out of the box thinking) ที่จะช่วยให้ไทยมี competitive edge มากยิ่งขึ้นในเรื่องอาเซียน

นอกจากนี้ ฝ่ายไทยควรที่จะหากลไกเพิ่มเติมที่จะเสริมกลไกทำงานของภาครัฐ โดยการดึงภาคเอกชนและภาคประชาสังคมให้มีส่วนร่วมมากขึ้นในการช่วยผลักดันท่าทีและผลประโยชน์ของไทยในการขับเคลื่อนประชาคมอาเซียนและการเตรียมความพร้อมของไทยในการเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมอาเซียนทั้งนี้ เพื่อให้เกิดสิ่งที่เรียกกันว่า “whole of nation approach” ในการนี้ รัฐบาลไทยได้พยายามที่จะ engage กับภาคเอกชนไทยในเรื่องของการกำหนดท่าทีต่ออาเซียน โดยเฉพาะในประเด็นเศรษฐกิจหรือการสร้างประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน อีกทั้งได้มีการประสานงานกับภาคประชาสังคมอาเซียนในเรื่องสำคัญต่างๆ เช่น การส่งเสริมสิทธิมนุษยชนในอาเซียน แต่อาจต้องเพิ่มการประสานงานดังกล่าวให้มากยิ่งขึ้นเพื่อให้เกิดผลประโยชน์ระยะยาว 🇹🇭

ความเป็นศูนย์กลาง ของอาเซียนเริ่มจากการมีอำนาจ ต่อรองในการเจรจา

เมื่อ ปี 2554 อาเซียนได้รับหลักการภายใต้กรอบของเอกสาร Bali Concord III ว่าจะส่งเสริมการมีท่าทีร่วมกันและประสานงานในเวทีระหว่างประเทศและในประเด็นที่มีผลกระทบในระดับโลก (global issues) มากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการลดช่องว่างด้านการพัฒนาการบริหารจัดการภัยพิบัติ หรือ การต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติ เป็นต้น

การดำเนินการเช่นนี้ จะเป็นการยกระดับความร่วมมือของอาเซียนให้สูงขึ้นอีกหนึ่งระดับ ซึ่งเป็นสิ่งที่ประชาชนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ควรสนับสนุน เนื่องจากการที่อาเซียนมีท่าทีร่วมกันมากยิ่งขึ้นในเวทีระหว่างประเทศจะช่วยให้อาเซียนมีอำนาจต่อรองมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะสร้างความสามารถของอาเซียนในการปกป้องผลประโยชน์ของภูมิภาคและต่อต้านและเผชิญหน้ากับความท้าทายต่างๆ นอกภูมิภาคได้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

แท้ที่จริงแล้ว ประเทศสมาชิกอาเซียนได้พยายามจะมีท่าทีร่วมกันในเวทีระหว่างประเทศมานานแล้ว แต่คำถามที่ควรถามคือ หากเป็นเช่นนั้นจริง ทำไมถึงอาเซียนซึ่งกำลังจะก้าวไปสู่การเป็นประชาคมในอีกไม่กี่ปีข้างหน้า กล่าวคือในปี 2558 ยังไม่สามารถมีการประสานท่าทีอย่างจริงจังเป็นระบบ และต่อเนื่องในเวทีระหว่างประเทศในปัจจุบัน

เพื่อตอบคำถามในเรื่องนี้ เราควรมาดูกรณีศึกษาต่างๆ ในอดีต ที่เกี่ยวข้องกับความสามารถของอาเซียนที่จะมีท่าทีร่วมกันในเวทีระหว่างประเทศ **กรณีแรก** ที่จะหยิบยกเป็นกรณีศึกษา คือการดำเนินการของอาเซียนในการใช้เวทีสหประชาชาติเพื่อพยายามแก้ไขปัญหาก็เรียกกันในช่วง

นั้นว่า **“สถานการณ์ในกัมพูชา”** ในช่วงปี ค.ศ. 1978 ถึง 1991 ในกรณีนี้อาเซียนซึ่งประกอบด้วย 6 ประเทศสมาชิก (อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย และต่อมามีบรูไนดารุสซาลาม) ได้ประสบความสำเร็จในการผลักดันให้มีสหประชาชาติรับรองการมีกองกำลังต่างชาติในกัมพูชา ซึ่งเป็นการยกระดับบทบาทของอาเซียนในเวทีสหประชาชาติจนถึงขั้นที่ประชาคมโลกต้องหารือกับอาเซียนในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในช่วงนั้น

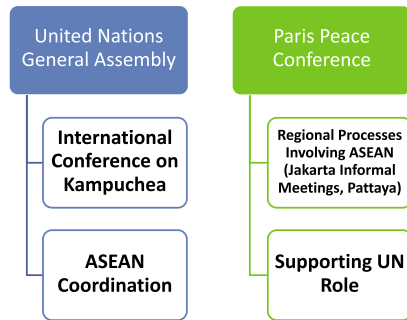
แม้ว่า สมัชชาสหประชาชาติได้รับรองข้อมติทุกปี เพื่อเรียกร้องให้มีการถอนทหารต่างชาติออกจากกัมพูชา และให้ประชาชนกัมพูชาเป็นผู้กำหนดอนาคตของตนเอง อีกทั้งได้ตั้งกลไก International Conference on Kampuchea (ICK) เพื่อช่วยแก้ไขปัญหานี้ แต่ในที่สุด กลไกสหประชาชาติก็ไม่ได้แก้ไขปัญหากัมพูชา

ทั้งนี้ การจัดการประชุม Paris Peace Conference ซึ่งมีประเทศสำคัญที่เกี่ยวข้องกับปัญหานี้ กอปรกับปัจจัยอื่นๆ เช่น การที่สงครามเย็นเริ่มยุติ เป็นปัจจัยที่ช่วยให้ปัญหาการสู้รบในกัมพูชาสิ้นสุดลงและนำไปสู่ลงนามใน Paris Peace Accords ในปี ค.ศ.1991 ต่อมาในปี ค.ศ.1993 ได้มีการเลือกตั้งในกัมพูชา ภายใต้การดูแลของสหประชาชาติ

หลังจากนั้น ความโดดเด่นของบทบาทอาเซียนในเวทีสหประชาชาติก็ได้ลดลงตามลำดับ และการประสานงานอย่างใกล้ชิดของอาเซียนเพื่อแก้ไขปัญหาที่คุกคามความมั่นคงในภูมิภาคก็ไม่โดดเด่นเท่ากับในช่วงที่เรื่อง “สถานการณ์ในกัมพูชา” เป็นระเบียบวาระสำคัญของสหประชาชาติ จนถึงปัจจุบัน อาเซียนยังไม่สามารถมีระดับการประสานงานในสหประชาชาติที่สูงเท่ากับในช่วงดังกล่าว

ASEAN Coordination and Role During the “3rd Indochina Conflict” 1978-1991

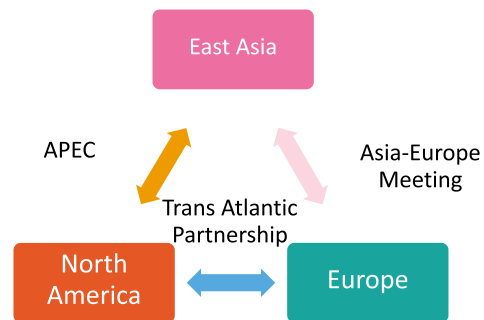
Slide 1

ASEAN Coordination and Role
During the “3rd Indochina
Conflict” 1978 - 1991

Slide 2

Triangular Relations of Key
Economic Centers
1978 - 1991

Triangular Relations of Key Economic Centers

ASEAN Coordination in ASEM During Early Years

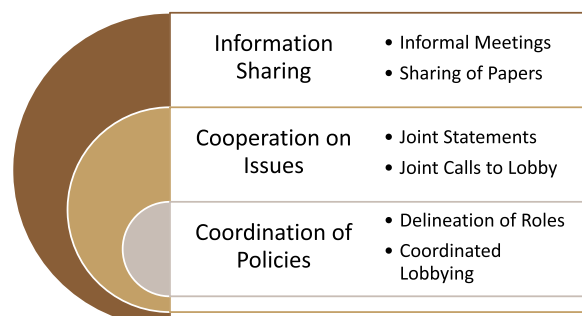
Slide 3

ASEAN Coordination in ASEM
During Early Years

Slide 4

Various Levels of ASEAN
Interaction in International
Fors

Various Levels of ASEAN Interaction in International Fors

Slide 1

ASEAN Coordination and Role During the “3rd Indochina Conflict” 1978 - 1991

กรณีที่ 2 ที่ควรมีการศึกษา คือ บทบาทนำของอาเซียนในการจัดตั้งกรอบความร่วมมือใหม่ เพื่อสร้างความเชื่อมโยงระหว่างเอเชียกับยุโรปให้เท่าเทียมกับความเชื่อมโยงที่แน่นแฟ้นระหว่างเอเชียกับอเมริกาเหนือและระหว่างยุโรปกับอเมริกาเหนือ เพื่อสร้างสามเหลี่ยมความสัมพันธ์ที่สมดุลย์กันระหว่าง 3 ขั้วสำคัญของเศรษฐกิจโลก กล่าวคือ เอเชีย ยุโรป และอเมริกาเหนือ กลไกใหม่คือการประชุมเอเชีย - ยุโรปหรือ Asia - Europe Meeting (ASEM)

Slide 2

Triangular Relations of Key Economic Centers

ในการวางยุทธศาสตร์เพื่อก่อตั้งกลไกใหม่ ชื่อ ASEM อาเซียน (ซึ่งประกอบด้วย 5 สมาชิกเดิม บวกบรูไนฯ และเวียดนาม) ภายใต้การนำของไทยและสิงคโปร์ ได้พยายามกำหนดแนวทางและหลักการความร่วมมือระหว่าง 2 ภูมิภาคโดยได้จัดทำ ASEAN Discussion Paper ในเรื่องของ ASEM ก่อนที่จะหารือกับจีน ญี่ปุ่นและสาธารณรัฐเกาหลี เพื่อจัดทำเป็น Asian Discussion Paper เพื่อต่อรองกับฝ่ายสหภาพยุโรป ในการจัดตั้งกลไก ASEM

นอกจากนี้ ก่อนที่จะมีการประชุมผู้นำ ASEM ครั้งที่กรุงเทพฯ ในปี 2539 รัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียนและผู้นำอาเซียนก็ได้หารือกันก่อน เพื่อกำหนดทำให้อาเซียนและคงไว้ซึ่งความเป็นตัวขับเคลื่อนของอาเซียนในกระบวนการ ASEM ซึ่งต่อมาได้กลายเป็นทำเนียบปฏิบัติว่าอาเซียนจะต้องประสานทำที่ก่อนที่จะพบกับฝ่ายเอเชียและก่อนที่จะหารือกับฝ่ายยุโรป ซึ่งประกอบด้วยประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป และคณะกรรมาธิการยุโรป โดยการนำของอาเซียน ฝ่ายเอเชียได้ประสบความสำเร็จในการผลักดันให้ ASEM ให้มีความสำคัญเรื่องการส่งเสริมความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจระหว่าง 2 ภูมิภาคเป็นหลัก ซึ่งต่างจากฝ่ายยุโรปที่ต้องการให้มีการส่งเสริมการค้าหรือในประเด็นทางการเมืองเป็นหลัก

Slide 3

ASEAN Coordination in ASEM During Early Years

แต่บทบาทนำของอาเซียนในการขับเคลื่อนกระบวนการ ASEM ก็ได้ลดลง ในปีต่อๆมา เมื่อ ASEM ได้ขยายจำนวนประเทศสมาชิกจาก 25 ประเทศ และหนึ่งองค์กร ในปี 2539 ไปถึง 49 ประเทศ และสององค์กร ในปัจจุบัน ซึ่งในจำนวนสมาชิกใหม่มีทั้งประเทศจากเอเชียได้ เช่น อินเดีย จากแปซิฟิก เช่นออสเตรเลีย และจากทั้งยุโรปและเอเชีย เช่น รัสเซีย ซึ่งความหลากหลายของประเทศสมาชิก ทำให้อาเซียนมีความลำบากมากยิ่งขึ้นที่จะประสานทำที่ในกลุ่มเมื่อเปรียบเทียบกับเมื่อช่วงตอนก่อตั้ง ASEM

จากกรณีศึกษาทั้งสองกรณี ข้างต้น ในเวทีสหประชาชาติ ส่วนอีกกรณีหนึ่งเกิดขึ้นกับกรอบความร่วมมือระหว่างภูมิภาคที่อาเซียนมีบทบาทนำในการก่อตั้งจะเห็นได้ว่า อาเซียนได้สามารถประสานอย่างใกล้ชิดและมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนาการในเวทีนั้นในช่วงต้นแต่ในที่สุดแล้ว ระดับการประสานงาน และ บทบาทนำของอาเซียนได้จางหายไป เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์

ในกรณีแรก ปัญหาคือความต่ออาเซียนได้ถูกแก้ไข จนกระทั่งอาเซียนไม่มีภัยคุกคามสำคัญร่วมกันที่บังคับให้อาเซียนต้องร่วมกันอย่างใกล้ชิด และต่อเนื่องในเวทีระหว่างประเทศ เช่น สหประชาชาติ ในกรณีที่ 2 การเปลี่ยนแปลงสมาชิกภาพและรูปแบบ

การประชุม ASEM จากการเป็นเวทีระหว่าง 2 กลุ่มภูมิภาคที่ชัดเจน (เอเชียและยุโรป) ไปสู่การประชุมระหว่างมากกว่า 2 กลุ่ม โดยมีทั้งฝ่ายเอเชียที่ขยายตัว กลุ่มสหภาพยุโรปที่ขยายตัว และกลุ่มประเทศที่ไม่ใช่เอเชียหรือยุโรปอย่างชัดเจน

อย่างไรก็ตาม หากอาเซียนมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันอย่างแท้จริง หรือมีผลประโยชน์ร่วมกันอย่างชัดเจน ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว อาเซียนน่าจะสามารถรักษาซึ่งบทบาทนำของตนในเวทีระหว่างประเทศได้อย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์หรือไม่ ดังนั้น สิ่งที่อาเซียนต้องคำนึงถึงในช่วงต่อไปข้างหน้า หากต้องการที่จะมีบทบาทนำในเวทีระหว่างประเทศ ภายหลังจากที่อาเซียนเป็นประชาคมในปี 2558 คือการส่งเสริมผลประโยชน์ร่วมกันของอาเซียนมากยิ่งขึ้น (Shared interests) ที่จะสามารถเชื่อมความหลากหลายของค่านิยมและนโยบายของแต่ละประเทศสมาชิกอาเซียน

นอกจากนี้ อาเซียนควรระบุว่า ประเด็นระหว่างประเทศอันใดมีระดับ shared interests ที่สูงในกลุ่มประเทศอาเซียน และพยายามสร้างวัฒนธรรมในการประสานงาน (Culture of Coordination) เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมในการร่วมมือ (Culture of Cooperation) ที่มีอยู่แล้วในระดับหนึ่ง

Slide 4

Various Levels of ASEAN Interaction in International Fora

ท้ายสุดนี้ คงเป็นเรื่องลำบากและอาจไม่ใช่เป็นเป้าประสงค์ของอาเซียนที่จะต้องมียุทธศาสตร์ต่างประเทศและความมั่นคงร่วมกัน เหมือนกับกรณีสหภาพยุโรปที่มี Common Security and Foreign Policy (CSFP) เนื่องจากประชาคมอาเซียนตั้งขึ้นมาบนพื้นฐานของการเคารพความหลากหลายของประเทศสมาชิก โดยเฉพาะในเรื่องนโยบายต่างประเทศและความมั่นคง ดังนั้น อาเซียนจะต้องหาความสมดุลระหว่างการมีบทบาทนำมากขึ้นในเวทีระหว่างประเทศ โดยมีการประสานงานด้านการต่างประเทศอย่างใกล้ชิด กับการเคารพซึ่งความหลากหลายระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนในเรื่องนโยบายต่างประเทศ ซึ่งสะท้อนถึงความหลากหลายของค่านิยมและผลประโยชน์ของประเทศสมาชิกอาเซียน 🇵🇹

ความท้าทาย ในการส่งเสริม และคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในอาเซียน

unนำ (Introduction)

ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ถือว่ามีพัฒนาการที่รวดเร็วนับตั้งแต่การก่อตั้งในปี 2510 โดยสามารถจัดทำความตกลงเพื่อการร่วมมือในด้านต่างๆ และภายในปี 2558 ประชาคมอาเซียนก็จะมีผลอย่างเต็มรูปแบบ พัฒนาการในด้านสิทธิมนุษยชนถือเป็นผลงานที่สำคัญประการหนึ่งของภูมิภาคนี้ โดยสิทธิมนุษยชนได้ถูกกำหนดให้เป็นเป้าหมายหลักการสำคัญประการหนึ่งในการก่อตั้งประชาคมอาเซียน ดังจะเห็นได้จากกฎบัตรอาเซียน (ASEAN Charter) ที่กำหนดให้การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานถือเป็นวัตถุประสงค์หนึ่งของประชาคมอาเซียน¹ ในปัจจุบันอาเซียนได้มีคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชนอาเซียน (ASEAN Intergovernmental Commission on Human Rights : AICHR)² ซึ่งถูกก่อตั้งขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 เพื่อทำหน้าที่ในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชนในภูมิภาค คณะกรรมการได้ดำเนินภารกิจในฐานะองค์กรหลักของอาเซียนด้านสิทธิมนุษยชนมาเป็นระยะเวลาเกือบ 5 ปีจนถึงปัจจุบันและได้มีการพัฒนาบทบาทขององค์กรอย่างต่อเนื่อง ความสำเร็จหลักของคณะกรรมการในช่วงที่ผ่านมาคือการจัดทำปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (ASEAN Human Rights Declaration : AHRD) ซึ่งเป็นเสมือนจุดเริ่มต้นของอาเซียนที่ได้มีเอกสารพื้นฐานที่แสดงเจตจำนงร่วมกันเพื่อพัฒนามาตรฐานด้านสิทธิมนุษยชนในภูมิภาค อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการยังประสบกับความท้าทายในหลายด้าน โดยบทความความนี้จะวิเคราะห์ถึงขอบเขตหน้าที่ของคณะกรรมการเชื่อมโยงกับความท้าทายต่างๆ ดังกล่าวในภาพรวม

* น.บ. (ธรรมศาสตร์), น.บ.ท., LL.M. (Columbia), DPhil (Oxon) ได้รับการแต่งตั้งโดยคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2556 ให้เป็นผู้แทนประเทศไทยในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน มีวาระการดำรงตำแหน่ง 3 ปี (2556-2558) ตามเอกสารขอบเขตอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ (Terms of Reference) ข้อ 5.3 หากบทความนี้มีประโยชน์ในประการใดต่อผู้อ่าน ผู้เขียนขอเป็นอาจารย์บูชาต่อศาสตราจารย์ ดร. เกียรติขจร วังนะสวัสดิ์ ผู้เป็นอาจารย์ของผู้เขียนที่คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

¹ ข้อ 1(7) แห่งกฎบัตรอาเซียน

² มักเรียกชื่อย่อในภาษาไทยตามคำย่อภาษาอังกฤษ (AICHR) ว่า “ไอชาร์” แต่ในที่นี้จะเรียกว่า “คณะกรรมการ”

1. คณะกรรมการระหว่างรัฐบาลอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชนอาเซียน

คณะกรรมการการเป็นองค์การพหุส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญต่อโครงสร้างประชาคมอาเซียน และถูกกำหนดสถานะให้เป็นหน่วยงานระหว่างรัฐบาล (Inter-governmental body) และหน่วยงานเพื่อการปรึกษาหารือ (Consultative body) โดยมีสำนักงานเลขาธิการอาเซียน ณ กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซียทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการ และกระทรวงต่างประเทศของแต่ละประเทศเป็นผู้ประสานงานหลัก คณะกรรมการการประกอบด้วยผู้แทนประเทศสมาชิกอาเซียนประเทศละหนึ่งคน รวมเป็นสิบคน การสรรหาผู้แทนของคณะกรรมการอาศัยกระบวนการภายในของแต่ละประเทศสมาชิกในการสรรหาหรือแต่งตั้ง โดยสำหรับประเทศไทยใช้วิธีการรับสมัครและพิจารณาวิสัยทัศน์ของผู้สมัครที่ได้รับการตรวจสอบคุณสมบัติเบื้องต้นแล้ว ผู้แทนของคณะกรรมการมีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง 3 ปี และสามารถถูกแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในสมัยที่สองได้อีกเพียงหนึ่งครั้ง ผู้แทนคณะกรรมการในรุ่นแรกดำรงตำแหน่งในระหว่าง พ.ศ. 2552-2555 และในปัจจุบันเป็นวาระของผู้แทนคณะกรรมการรุ่นที่สองซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556-2558 คณะกรรมการมีหลักการสำคัญในการดำเนินงานคือ การไม่แทรกแซงกิจการภายในของประเทศสมาชิกอื่น (Principle of Non-Interference) โดยให้ความเคารพต่อเอกภาพ และอธิปไตยของประเทศสมาชิก และใช้หลักการในการตัดสินใจโดยยึดหลักฉันทามติ (Principle of Consensus) ซึ่งต้องอาศัยความเห็นพ้องต้องกันของผู้แทนประเทศสมาชิกทั้ง 10 ประเทศในการผ่านวาระหนึ่งๆ คณะกรรมการมีหน้าที่จัดทำรายงานต่อที่ประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียน รวมถึงการได้รับการอนุมัติด้านงบประมาณในการใช้ทำกิจกรรมต่างๆ และการแก้ไขเอกสารขอบเขตหน้าที่ของคณะกรรมการด้วย คณะกรรมการถือเป็นองค์กรที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบครอบคลุมด้านการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและสิทธิขั้นพื้นฐานของอาเซียน ('Overarching Human Rights Institution') โดยภารกิจของคณะกรรมการสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ภารกิจหลักได้แก่ การส่งเสริมสิทธิมนุษยชน และการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

1.1 การส่งเสริมสิทธิมนุษยชน

จากการพิจารณาเอกสารขอบเขตหน้าที่ของคณะกรรมการพบว่ามีการกิจหลายด้านที่สะท้อนให้เห็นถึงการส่งเสริมด้านสิทธิมนุษยชน เช่น การพัฒนาปัญญาอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (ข้อ 4.2) การส่งเสริมความตระหนักรู้ ด้านสิทธิมนุษยชน (ข้อ 4.3) การเสริมสร้างขีดความสามารถ (ข้อ 4.4) การส่งเสริมให้ประเทศสมาชิกอาเซียนลงนามในเครื่องมือด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ (ข้อ 4.5) และการจัดทำงานวิจัยในประเด็นสิทธิมนุษยชนที่สำคัญ (ข้อ 4.12)

1.2 การคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนเป็นอีกภารกิจหลักของคณะกรรมการ อย่างไรก็ตาม ในเอกสารขอบเขตอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกำหนดเนื้อหาภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนไว้อย่างจำกัด โดยมีข้อกำหนดที่ชัดเจนในข้อ 4.10 เกี่ยวกับการขอรับข้อมูลเกี่ยวกับการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นในประเทศสมาชิก อย่างไรก็ตาม ดำเนินการตามข้อกำหนดดังกล่าวยังเป็นไปอย่างจำกัด เนื่องจากความเข้าใจที่แตกต่างกันของผู้แทนประเทศสมาชิกซึ่งจะกล่าวถึงรายละเอียดในส่วนถัดไป

³ ข้อ 6.8 ของเอกสารขอบเขตอำนาจหน้าที่

2. ประเด็นปัญหาและความท้าทาย

2.1 การขาดความเข้าใจร่วมกันของประเทศสมาชิก

ความเข้าใจร่วมกันต่อประเด็นสิทธิมนุษยชนนับเป็นพื้นฐานสำคัญในการดำเนินการและสนับสนุนภารกิจด้านสิทธิมนุษยชนของภูมิภาคอาเซียน อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานของคณะกรรมการการยังประสงค์กับข้อจำกัดในหลักการซึ่งเป็นผลจากการขาดการตระหนักถึงความสำคัญและความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับประเด็นสิทธิมนุษยชนของทั้งประเทศสมาชิกและผู้แทนประเทศสมาชิกในคณะกรรมการการ ทั้งนี้ ประเด็นด้านสิทธิมนุษยชนถูกมองว่าเป็นเรื่องไกลตัวและยังเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจน้อยกว่าประเด็นอื่นๆ โดยเฉพาะประเด็นด้านเศรษฐกิจ นอกจากนี้ ประเด็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนมักถูกพิจารณาว่าเป็นกรณีการปฏิบัติต่อประชาชนของประเทศสมาชิกและการหยิบยกประเด็นดังกล่าวขึ้นพิจารณาในระดับภูมิภาคอาจถือเป็นการแทรกแซงกิจการภายในของประเทศดังกล่าว ทั้งที่ในความเป็นจริงประเด็นด้านสิทธิมนุษยชนไม่ใช่เรื่องระดับประเทศเท่านั้น แต่ยังส่งผลในระดับภูมิภาค เนื่องจากผลของการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นในประเทศหนึ่งอาจส่งผลกระทบต่อประเทศอื่นๆ ในภูมิภาค เช่น กรณีการหนี้ยของชาวโรฮิงญาจากประเทศสมาชิกอาเซียนประเทศหนึ่งไปยังอีกหลายประเทศสมาชิกซึ่งก่อให้เกิดประเด็นสถานะบุคคลและการปฏิบัติต่อผู้หนีภัยในประเทศอื่น กรณีหมอกควันที่ส่งผลกระทบต่อหลายประเทศในภูมิภาค กรณีการละเมิดสิทธิแรงงานข้ามชาติ และกรณีการละเมิดสิทธิด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทข้ามชาติ เป็นต้น

2.2 กระบวนการสรรหาและสถานะของผู้แทน

ตามเอกสารขอบเขตอำนาจหน้าที่ระบุให้ประเทศสมาชิกใช้กระบวนการภายในในการสรรหาหรือแต่งตั้งผู้แทนคณะกรรมการการ โดยในทางปฏิบัติ วิธีที่ใช้กันมีอยู่ 2 วิธีคือ การที่ประเทศสมาชิกจัดกระบวนการสรรหาผู้แทนแบบเปิดคือมีการเปิดรับสมัครบุคคลเพื่อเข้ามาเป็นผู้แทนคณะกรรมการการ และวิธีที่สองคือการที่รัฐบาลของประเทศสมาชิกแต่งตั้งผู้แทนเองตามความเหมาะสม มาตรฐานของกระบวนการสรรหาและคัดเลือกที่แตกต่างกันนี้นำมาสู่ที่มาและสถานะตลอดจนระดับความเข้าใจและทัศนคติต่อประเด็นสิทธิมนุษยชนที่แตกต่างกันระหว่างผู้แทนของแต่ละประเทศ สำหรับประเทศไทยในการแต่งตั้งผู้แทนในคณะกรรมการการที่ผ่านมาใช้วิธีการแรก ในขณะที่ในภาพรวม ผู้แทนของประเทศสมาชิกส่วนใหญ่เป็นข้าราชการหรืออดีตข้าราชการจากกระทรวงการต่างประเทศของประเทศสมาชิกที่แต่งตั้งตามวิธีที่สอง ส่วนน้อยจะมีที่มาจากภาคส่วนอื่น เช่น นักเคลื่อนไหวด้านสิทธิมนุษยชน (ในกรณีอินโดนีเซีย) หรือนักกฎหมายที่มีได้มีสถานะเป็นข้าราชการ (ในกรณีประเทศไทย)

2.3 กระบวนการตัดสินใจ

คณะกรรมการมีการตัดสินใจโดยอาศัยการปรึกษาหารือ (Consultation) และยึดหลักฉันทามติ (Consensus) ตามที่ระบุไว้ในเอกสารขอบเขตอำนาจหน้าที่ข้อ 6.1 อย่างไรก็ตาม กระบวนการตัดสินใจที่ใช้ในปัจจุบันได้กลายเป็นอุปสรรคหนึ่งของการดำเนินงานของคณะกรรมการ โดยเฉพาะการยึดหลักฉันทามติที่ต้องอาศัยความเห็นพ้องต้องกันของผู้แทนคณะกรรมการทั้ง 10 คนเพื่อผ่านวาระหนึ่งๆ ปัญหาหลักของการยึดหลักการนี้คือการยากที่จะได้ความเห็นพ้องต้องกันจากผู้แทนทั้งหมดเนื่องจากความแตกต่างทั้งมุมมองและทัศนคติด้านสิทธิมนุษยชนของผู้แทนแต่ละคน การปฏิบัติภารกิจบางอย่างจึงเกิดความล่าช้าหรือไม่สามารถปฏิบัติได้หากผู้แทนคนใดคนหนึ่งไม่เห็นชอบด้วย เช่น การดำเนินการจัดการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของคณะกรรมการที่แม้ในเอกสารขอบเขตหน้าที่ข้อ 4.10 ซึ่งเป็นบทบัญญัติเดียวเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนจะระบุอย่างชัดเจนว่าคณะกรรมการสามารถขอรับข้อมูลจากประเทศสมาชิกในเรื่องการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน แต่ผู้แทนบางคนตีความว่าเป็นการขัดกับหลักการแทรกแซงกิจการภายในของประเทศสมาชิกซึ่งเป็นหลักการสำคัญในการดำเนินงานของคณะกรรมการ การยึดหลักฉันทามติในการตัดสินใจทำให้คณะกรรมการไม่สามารถใช้อำนาจหน้าที่ซึ่งระบุไว้ในมาตราดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 ความเชื่อมโยงและความร่วมมือกับองค์กรสิทธิมนุษยชนอื่นๆ ในอาเซียน

ภายใต้ประชาคมอาเซียนมีประชาคมแยกย่อยอีกสามประชาคมได้แก่ ประชาคมการเมืองและความมั่นคง ประชาคมเศรษฐกิจ และประชาคมสังคมและวัฒนธรรม สำหรับคณะกรรมการ กฎบัตรอาเซียนมิได้กำหนดให้อยู่ภายใต้ “สังกัด” ของประชาคมหนึ่งประชาคมใด ทั้งนี้ เนื่องจากประเด็นสิทธิมนุษยชนเป็นประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องกับทุกประชาคม อย่างไรก็ตาม ในการดำเนินงานตามข้อเท็จจริง คณะกรรมการปฏิบัติการภายใต้ประชาคมการเมืองและความมั่นคงเป็นหลัก เนื่องจากคณะกรรมการต้องเสนอรายงานประจำปีและเอกสารอื่นๆ ต่อที่ประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียนและยังมีกระทรวงการต่างประเทศของประเทศสมาชิกซึ่งเป็นหน่วยประสานงานหลักของประชาคมดังกล่าว ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานด้านธุรการให้กับผู้แทนประเทศสมาชิกในคณะกรรมการ การจัดโครงสร้างลักษณะดังกล่าวทำให้เกิดประเด็นการขาดความเชื่อมโยง ความร่วมมือ และการประสานงานกับองค์กรในด้านสิทธิมนุษยชนอื่นๆ ทั้งภายในและภายนอกประชาคมอาเซียน โดยเฉพาะองค์กรคณะกรรมการอาเซียนว่าด้วยการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิสตรีและสิทธิเด็ก และคณะกรรมการอาเซียนด้านแรงงาน อพพ ซึ่งยังขาดการประสานงานในด้านการวางแผนงานโครงการและการดำเนินความสัมพันธ์กับองค์กรภายนอกประชาคม เพื่อป้องกันความซ้ำซ้อนและกำหนดแนวทางให้โครงการด้านการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนมีประสิทธิภาพ

2.5 การมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมในการกำกับ

องค์กรภาคประชาสังคมด้านสิทธิมนุษยชนในอาเซียนมีความตื่นตัวในการขับเคลื่อนการพัฒนาสิทธิมนุษยชนในภูมิภาคอย่างมาก และเรียกร้องการมีส่วนร่วมในการทำงานกับคณะกรรมการสิทธิการอยู่เสมอ ทั้งนี้กฎบัตรอาเซียนกำหนดว่าอาเซียนอาจติดต่อกับองค์กรที่สนับสนุนกฎบัตรอาเซียนได้และกำหนดให้คณะผู้แทนถาวรประจำอาเซียนจัดทำหลักเกณฑ์การติดต่อโดยคำแนะนำของเลขาธิการอาเซียน และต่อมาคณะผู้แทนถาวรได้จัดทำเอกสารแนวทางการรับรององค์กรภาคประชาสังคม (Guidelines on Accreditation of Civil Society Organisations)⁴ ซึ่งองค์กรที่ได้รับการรับรองจะมีสิทธิ (Privileges) ตามที่กำหนดไว้ เช่น การใช้คำว่า “อาเซียน” ในชื่อองค์กร การจัดทำข้อเสนอโครงการเพื่อรับการสนับสนุนด้านการเงินจากองค์กรภายนอกผ่านสำนักเลขาธิการอาเซียน และการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อองค์กรในอาเซียน เป็นต้น สำหรับคณะกรรมการสิทธิการเองได้มีการหารือเกี่ยวกับความจำเป็นและกระบวนการจัดทำเอกสารแนวทางการมีส่วนร่วมระหว่างองค์กรภาคประชาสังคมและคณะกรรมการตั้งแต่ต้นปี 2555 แต่การพิจารณาสะดุดลงเมื่อครบวาระการดำรงตำแหน่งของผู้แทนในคณะกรรมการสมัยแรก อย่างไรก็ตาม เมื่อมีการแต่งตั้งผู้แทนคณะกรรมการชุดที่สอง การจัดทำแนวทางนี้จะถูกหยิบยกขึ้นพิจารณาอีกครั้ง ประเด็นที่สำคัญคือปัจจุบันองค์กรภาคประชาสังคมหลายแห่งต้องการติดต่อโดยตรงกับคณะกรรมการเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและความเห็นเกี่ยวกับงานด้านสิทธิมนุษยชนในอาเซียน แต่การขาดหลักเกณฑ์พิจารณาคุณสมบัติขององค์กรเหล่านี้มักถูกหยิบยกขึ้นเป็นประเด็นที่ทำให้ไม่สามารถติดต่อประสานงานระหว่างทั้งสองฝ่าย นอกจากนั้นยังต้องพิจารณาว่า แนวทางที่คณะผู้แทนถาวรจัดทำขึ้นเหมาะสมหรือสอดคล้องกับลักษณะการติดต่อประสานงานระหว่างองค์กรภาคประชาสังคมและคณะกรรมการในด้านการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนซึ่งอาจต้องเปิดโอกาสให้องค์กรที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางหรือไม่

2.6 ขอบเขตอำนาจหน้าที่และทิศทางการกำกับ

เอกสารขอบเขตหน้าที่ฉบับปัจจุบันถูกใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานของคณะกรรมการมาเป็นระยะเวลาเกือบ 5 ปีนับแต่การจัดตั้งองค์กร อย่างไรก็ตาม เอกสารขอบเขตหน้าที่ยังปรากฏข้อจำกัดอยู่หลายประการ เช่น ความไม่สมดุลในการปฏิบัติงานการคุ้มครองและด้านส่งเสริมสิทธิมนุษยชน โดยบทบัญญัติต่างๆในเอกสารขอบเขตอำนาจหน้าที่ให้น้ำหนักไปที่ภารกิจด้านการส่งเสริมมากกว่าด้านการคุ้มครองด้านสิทธิมนุษยชนโดยมีเพียงข้อ 4.10 ที่แสดงถึงภารกิจด้านการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ส่วนกลไกการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนที่สำคัญคือการรับเรื่องราวร้องทุกข์จากประชาชนที่ถูกละเมิดสิทธิยังไม่ปรากฏในเอกสารขอบเขตอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

⁴ ในการประชุมคณะผู้แทนถาวรครั้งที่ 19/2012 เมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน 2555 สามารถดาวน์โหลดเอกสารดังกล่าวได้ที่
<http://www.asean.org/images/2012/documents/Guidelines%20on%20Accreditation%20of%20CSOs.pdf>

อย่างไรก็ตาม ในปี 2557 จะเป็นปีที่คณะกรรมการดำเนินงานมาครบ 5 ปี และจะมีการทบทวนเอกสารขอบเขตอำนาจหน้าที่ฉบับปัจจุบัน โดยประชุมรัฐมนตรีกระทรวงการต่างประเทศอาเซียนเป็นผู้อำนาจดำเนินการทบทวน ในขณะที่คณะกรรมการจะทำการประเมินการดำเนินงานและจัดทำข้อเสนอแนะเพื่อการทบทวนต่อที่ประชุมรัฐมนตรีกระทรวงการต่างประเทศอาเซียน ความท้าทายในกระบวนการทบทวนเอกสารสำคัญดังกล่าวคือการสร้างความเข้าใจร่วมกันถึงแนวทางการดำเนินงานขององค์กรระหว่างผู้แทนในคณะกรรมการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานขององค์กร รวมถึงการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยเฉพาะองค์กรในภาคประชาสังคมมีส่วนร่วมในกระบวนการปรับปรุงกลไกสิทธิมนุษยชน โดยที่ผ่านมามีคณะกรรมการได้รับการวิจารณ์จากองค์กรภาคประชาสังคมว่าไม่ได้รับโอกาสให้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นหรือเปิดเผยการทำงานขององค์กรเท่าที่ควร การเปิดโอกาสให้องค์กรภาคประชาสังคมมีส่วนร่วมรับรู้ข้อมูลและแสดงความคิดเห็นจะนำไปสู่สร้างความเป็นเจ้าของ (Ownership) ในกระบวนการและผลผลิตที่จะเกิดขึ้น

โดยสรุป การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในภูมิภาคอาเซียนมีพัฒนาการที่ดีขึ้นเป็นลำดับ นับตั้งแต่มีการจัดตั้งประชาคมอาเซียนและคณะกรรมการระหว่างรัฐบาลอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน แต่ยังมีความท้าทายอีกหลายประการที่ต้องได้รับการจัดการร่วมกันอย่างเป็นระบบและจริงจังจากประเทศสมาชิกและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอย่างเต็มรูปแบบในปี 2015 เป็นระยะเวลาที่จะพิสูจน์ว่ากลไกสิทธิมนุษยชนของอาเซียนจะสามารถพัฒนาได้อย่างมีมาตรฐานทัดเทียมกับภูมิภาคอื่นๆ หรือไม่ โดยจะเป็นระยะเวลาที่มีการปรับปรุงเอกสารขอบเขตอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตลอดจนกฎบัตรของอาเซียนซึ่งเป็นความหวังของประชาชนอาเซียนว่าจะเป็นเสาหลักที่จะทำให้สิทธิมนุษยชนของประชาชนอาเซียนได้รับการส่งเสริมและคุ้มครองที่มีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง 🇲🇻

แหล่งที่มาของเอกสาร

คณะกรรมการระหว่างรัฐบาลอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

<http://www.aichr.org/documents/>

คณะกรรมการอาเซียนว่าด้วยการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิสตรีและสิทธิเด็ก

<http://www.asean.org/communities/asean-socio-cultural-community/category/acwc>

ประชาคมการเมือง และความมั่นคงอาเซียน มีกลไกและข้อริเริ่มใหม่

อะไรบ้าง ?

ใน ช่วง 2 ปีที่ผ่านมา พัฒนาการในเสาการเมืองและความมั่นคงในอาเซียนมีความคืบหน้าอย่างชัดเจน โดยเฉพาะในเรื่องของการร่วมมือในประเด็นด้านความมั่นคงร่วมกัน ซึ่งหลายเรื่องเป็นการปฏิบัติตามแผนงานการจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนหรือ ASEAN Political-Security Community (APSC) Blueprint แต่ก็มีบางเรื่องเป็นข้อริเริ่มใหม่ที่เกิดขึ้นหลังจากอาเซียนได้รับรอง Blueprint ดังกล่าวเมื่อปี 2552 ในช่วงที่ไทยเป็นประธานอาเซียน ไม่ว่าจะเป็นพัฒนาการในเสาการเมืองและความมั่นคงของประชาคมอาเซียนจะเป็นข้อริเริ่มตามเอกสาร Blueprint หรือข้อริเริ่มใหม่ แต่ทุกอย่างมีบทบาทสำคัญในการสร้างความไว้เนื้อเชื่อใจระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนและส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งความร่วมมือและการหารือระหว่างกัน (Culture of cooperation and dialogue) ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญมากสำหรับการสร้างประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน เราทราบดีว่าพัฒนาการในเรื่องของกลไกหรือแนวความร่วมมือใหม่ๆ ในเสาการเมืองและความมั่นคงอาเซียนอะไรบ้าง

1. ASEANTOM ASEAN NETWORK OF REGULATORY BODIES ON ATOMIC ENERGY

ASEANTOM เป็นเครือข่ายขององค์กร หรือหน่วยราชการของประเทศสมาชิกอาเซียนที่รับผิดชอบเรื่องการกำกับดูแลการใช้พลังงานนิวเคลียร์ในทางสันติ ซึ่งในกรณีของไทยนั้น หน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ (ปส.) การจัดตั้ง ASEANTOM เป็นข้อริเริ่มของไทยโดยเป็นความร่วมมือระหว่าง (ปส.) กับกระทรวงการต่างประเทศ โดย ไทยได้ประกาศเจตนารมณ์ที่จะจัดตั้ง ASEANTOM ในการประชุม Nuclear Security Summit ครั้งที่ 2 หรือการประชุมผู้นำว่าด้วยเรื่องความมั่นคงทางนิวเคลียร์ที่กรุงโซล สาธารณรัฐเกาหลี เมื่อปี 2555 และต่อมาได้มีการจัดประชุมผู้เชี่ยวชาญอาเซียนเพื่อจัดทำ Terms of Reference ของ ASEANTOM ล่าสุด เจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียนได้รับรอง TOR ของ ASEANTOM แล้ว

ประโยชน์ของ ASEANTOM คือการส่งเสริมความไว้เนื้อเชื่อใจระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน ว่าการใช้พลังงานนิวเคลียร์ในประเทศสมาชิกอาเซียนจะมีมาตรฐานความปลอดภัยและจะไม่มี การนำพลังงานนิวเคลียร์ไปใช้ประโยชน์ในวัตถุประสงค์ทางการทหาร รวมทั้งช่วยระมัดระวังไม่ให้เกิดการรั่วไหลของวัสดุและ เทคโนโลยีนิวเคลียร์เพื่อนำไปใช้ในทางที่ผิดกฎหมาย โดยกลุ่มบุคคลที่ไม่หวังดี ซึ่งอาจนำวัสดุนิวเคลียร์ไปใช้เพื่อก่อการร้ายหรือนำไปประกอบเป็นอาวุธนิวเคลียร์ ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญมากเมื่อคำนึงถึงการที่อาเซียนจะมีความเชื่อมโยงกันมากขึ้นระหว่างกัน ในภูมิภาคและจำเป็นต้องมีระบบและมาตรการการตรวจสอบและร่วมมือในระดับภูมิภาคเพื่อให้เกิดความปลอดภัยสูงสุดสำหรับประชาชน

2. ARMAC ASEAN REGIONAL MINE ACTION CENTRE

ARMAC เป็นข้อเสนอของกัมพูชาและเป็นศูนย์ส่งเสริมความร่วมมือในเรื่องการให้ความช่วยเหลือบุคคลที่เป็นเหยื่อของทุ่นระเบิด โดยให้มีความร่วมมือกับศูนย์จัดทุ่นระเบิดอื่นๆ ในภูมิภาคเช่น ศูนย์ Thailand Mine Action Centre (TMAC) ของไทย และองค์การระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง ในลักษณะเครือข่ายความร่วมมือ ในการนี้ อาเซียนได้ตกลงใน TOR ของ ARMAC แล้วคาดว่า ศูนย์ดังกล่าวจะเริ่มดำเนินการในกรุงพนมเปญ ในอนาคตอันใกล้

ทุ่นระเบิดสังหารบุคคล (anti-personnel mines) และ Unexploded Ordnances (UXO) หรือระเบิดที่ตกค้างในพื้นที่ดินจากเครื่องบินในช่วงสงครามในอินโดจีน เมื่อปี ค.ศ.1954-1975 และยังสามารถระเบิดได้ทุกเมื่อ แม้ว่าเวลาผ่านไปหลายสิบปีแล้ว ทุ่นระเบิดและ UXO ยังเป็นเหตุสำคัญของการเสียชีวิตและการพิการของชาวบ้านในพื้นที่ที่ประสบปัญหา ดังนั้น การช่วยผู้ประสบภัยจากทุ่นระเบิดและ UXO จึงเป็นการส่งเสริมการพัฒนาและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืนในภูมิภาคต่อไป

3. AIPR ASEAN INSTITUTE FOR PEACE AND RECONCILIATION

AIPR เป็นข้อริเริ่มของอินโดนีเซียซึ่งพัฒนาจากแนวความคิดที่ปรากฏอยู่แล้วในแผนปฏิบัติการของประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ซึ่งได้มีการรับรองในช่วงที่ไทยเป็นประธานอาเซียน โดยมีเป้าหมายหลักคือการส่งเสริมการวิจัยในเรื่องต่างๆ ที่จะช่วยสนับสนุนการมีสันติภาพและความปรองดองในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทั้งนี้โดยให้เป็นองค์กรที่เกี่ยวข้องกับอาเซียน (Associated with ASEAN) ภายใต้ข้อ 16 ของกฎบัตรอาเซียน

แต่ไม่เป็นองค์กรอย่างเป็นทางการของอาเซียนซึ่งจะเปิดโอกาสให้ AIPR มีความยืดหยุ่นมากยิ่งขึ้นในการเสนอความเห็นเนื่องจากจะไม่ถือว่าเป็นความเห็นทางการของอาเซียน

อาเซียนกำลังดำเนินการจัดตั้ง AIPR ที่กรุงจาการ์ตา แต่ยังต้องจัดตั้งกลไกต่างๆ ให้เรียบร้อย เช่น คณะกรรมการ บริหาร AIPR รวมทั้งสถานที่และบุคลากรสนับสนุนก่อนที่ AIPR จะสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์

4. ASO ASEAN SECURITY OUTLOOK

ASO เป็นข้อริเริ่มของอาเซียนร่วมกันโดยพัฒนาจากแนวความคิดที่ปรากฏในแผนงานการจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ASO เป็นเอกสารรวบรวมมุมมองของประเทศสมาชิกอาเซียนเกี่ยวกับสถานการณ์ความมั่นคงในภูมิภาค รวมทั้ง มุมมองของอาเซียนโดยรวมเกี่ยวกับเรื่องนี้ ประโยชน์ของ ASO คือ การส่งเสริมความโปร่งใสเกี่ยวกับนโยบายความมั่นคงในภูมิภาคของประเทศสมาชิกอาเซียน ซึ่งจะช่วยสร้างความไว้วางใจระหว่างกันแต่สิ่งที่สำคัญไม่น้อยกว่านั้นคือการส่งเสริมให้อาเซียนหาจุดยืนร่วมกันในการมองประเด็นปัญหาของความมั่นคงในภูมิภาค ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการส่งเสริมให้อาเซียนมีเสียงเดียวกันมากยิ่งขึ้นในเวทีโลก ASO ถือว่าเป็นพัฒนาการสำคัญในประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนเนื่องจากเป็นครั้งแรกที่อาเซียนมีเอกสารแสดงมุมมองร่วมกันของอาเซียนในเรื่องความมั่นคง 🇲🇻

อาเซียนมีความรับผิดชอบร่วมกันในการขับเคลื่อนและส่งเสริมความสัมพันธ์กับประเทศคู่เจรจา และเพื่อให้การดำเนินการในเรื่องนี้มีความก้าวหน้าที่เป็นรูปธรรม อาเซียนจึงได้แบ่งงานกันทำอย่างชัดเจน โดยผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันปฏิบัติหน้าที่ประเทศผู้ประสานงานกับประเทศคู่เจรจาทั้ง 10 คู่เจรจา ได้แก่ ออสเตรเลีย แคนาดา จีน สหภาพยุโรป อินเดีย ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ นิวซีแลนด์ รัสเซีย และสหรัฐอเมริกา ตามลำดับตัวอักษรภาษาอังกฤษ โดยมีวาระคราวละ 3 ปี ดังปรากฏตามตารางด้านล่าง ทั้งนี้ การผลัดเปลี่ยนหน้าที่ประเทศผู้ประสานงานจะเกิดขึ้นในช่วงกลางปี ในระหว่างการประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียนกับประเทศคู่เจรจา (ASEAN Post Ministerial Conference) หรือที่เรียกว่า PMC+1 นั่นเอง

บทบาทของไทย

ในฐานะประเทศผู้ประสานงานความสัมพันธ์ อาเซียน-จีน

ปัจจุบัน ไทยรับหน้าที่ประเทศผู้ประสานงานความสัมพันธ์อาเซียน-จีน โดยเริ่มตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2555 จนถึงเดือนกรกฎาคม 2558 ซึ่งเป็นการรับหน้าที่ต่อจากเวียดนาม จากนั้นในปี 2558-2561 ไทยจะเป็นประเทศผู้ประสานงานความสัมพันธ์อาเซียน-สหภาพยุโรป

ประเทศผู้ประสานงาน	อดีต 2552-2555	ปัจจุบัน 2555-2558	อนาคต 2558-2561
บรูไนดารุสซาลาม	สหภาพยุโรป	อินเดีย	ญี่ปุ่น
กัมพูชา	อินเดีย	ญี่ปุ่น	เกาหลีใต้
อินโดนีเซีย	ญี่ปุ่น	เกาหลีใต้	นิวซีแลนด์
ลาว	เกาหลีใต้	นิวซีแลนด์	รัสเซีย
มาเลเซีย	นิวซีแลนด์	รัสเซีย	สหรัฐอเมริกา
เมียนมาร์	รัสเซีย	สหรัฐอเมริกา	ออสเตรเลีย
ฟิลิปปินส์	สหรัฐอเมริกา	ออสเตรเลีย	แคนาดา
สิงคโปร์	ออสเตรเลีย	แคนาดา	จีน
ไทย	แคนาดา	จีน	สหภาพยุโรป
เวียดนาม	จีน	สหภาพยุโรป	อินเดีย

บทบาทของไทย

อาเซียนและจีนมีความคาดหวังสูงว่า การปฏิบัติหน้าที่ประเทศผู้ประสานงานความสัมพันธ์อาเซียน-จีน ของไทย จะช่วยทำให้ความร่วมมือในกรอบอาเซียน-จีน มีความใกล้ชิดแน่นแฟ้นและมีพัฒนาการที่ก้าวหน้ายิ่งขึ้น ซึ่งไทยได้แสดงความพร้อมที่จะแสดงบทบาทที่สร้างสรรค์อย่างเต็มที่เพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าว เนื่องจากไทยเป็นประเทศหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์กับจีน (strategic partnership) ซึ่งมีความใกล้ชิดกับจีนในทุกๆ ด้าน อีกทั้งยังเป็นประเทศที่มีศักยภาพสูงจากการมีตั้งอยู่ในจุดยุทธศาสตร์ (strategic location) บนใจกลางของผืนแผ่นดินใหญ่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเป็นมิตรกับทุกประเทศในภูมิภาค ทำให้ไทยเป็นจุดเชื่อมโยงที่สำคัญระหว่างประเทศอาเซียนและจีน

เป้าหมายของไทยในการทำหน้าที่ประเทศผู้ประสานงาน

เป้าหมายที่ไทยให้ความสำคัญและต้องการผลักดันในช่วงที่ดำรงตำแหน่งประเทศผู้ประสานงานความสัมพันธ์อาเซียน - จีน ประกอบด้วย 3Cs ได้แก่

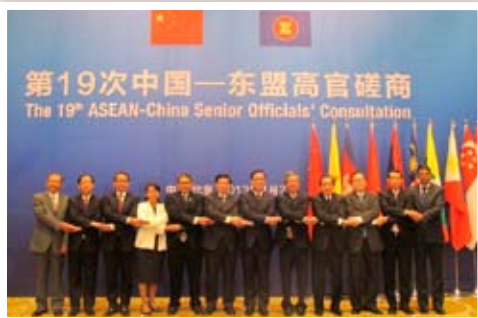
1. COMMUNITY BUILDING หรือการสร้างประชาคม ด้วยการส่งเสริมให้จีนมีบทบาทอย่างแข็งขันในการสร้างความพร้อมของอาเซียนในการจัดตั้งประชาคมอาเซียนในปี 2558 ให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งเป็นผลประโยชน์ร่วมกันของอาเซียนและจีน โดยถือว่าความเจริญมั่งคั่งของอาเซียน คือ ความเจริญมั่งคั่งของจีน เพราะการเป็นประชาคมนอกจากจะมีส่วนสำคัญที่ช่วยส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจแล้ว ยังช่วยเสริมสร้างสันติภาพ เสถียรภาพ และความมั่นคงให้เกิดขึ้นในภูมิภาค อันเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะนำไปสู่การรวมตัวกันเป็นประชาคมเอเชียตะวันออก (East Asia community) ตามวิสัยทัศน์ต่อไปในอนาคต

2. CONNECTIVITY หรือความเชื่อมโยง ด้วยการส่งเสริมให้ภาครัฐและเอกชนของจีนมีส่วนช่วยสนับสนุน การพัฒนาเครือข่ายความเชื่อมโยงในภูมิภาคใน 3 ด้าน (โครงสร้างพื้นฐาน กฎระเบียบ และประชาชนต่อประชาชน) เพราะจีนเป็นประเทศคู่เจรจาที่มีพรมแดนติดกับอาเซียนอย่างกว้างไกลทั้งทางบกและทางทะเล อีกทั้งยังเป็นประเทศคู่ค้าอันดับหนึ่งของอาเซียน และลงทุนในอาเซียนมากเป็นอันดับสาม ดังนั้น การส่งเสริมความร่วมมือด้านความเชื่อมโยงระหว่างอาเซียนกับจีนให้ครบทั้ง 3 ด้าน ทั้งในกรอบอาเซียน-จีน อาเซียน+3 และการประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก (East Asia Summit : EAS) จึงเป็นผลประโยชน์ร่วมกันของทั้งสองฝ่าย รวมทั้งประเทศอื่น ๆ ภายนอกภูมิภาค

3. CODE OF CONDUCT IN THE SOUTH CHINA SEA (COC) หรือแนวปฏิบัติในทะเลจีนใต้ โดยไทยจะพยายามผลักดันให้มีการเจรจาจัดทำ COC ควบคู่ไปกับการปฏิบัติตามและดำเนินการกิจกรรม / โครงการความร่วมมือภายใต้ปฏิญญาว่าด้วยการปฏิบัติของภาคีในทะเลจีนใต้ (Declaration on the Conduct of Parties in the South China Sea: DOC) โดยมุ่งเสริมสร้างและรักษาความเชื่อมั่นและความไว้วางใจระหว่างอาเซียนกับจีน ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้ความขัดแย้งขยายตัว และก่อให้เกิดบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเจรจาจัดทำ COC ให้แล้วเสร็จในโอกาสแรก รวมถึงการส่งเสริมให้มีการหารือระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปสู่การคลี่คลายปัญหาในทะเลจีนใต้อย่างสันติวิธี และบนพื้นฐานของกฎหมายระหว่างประเทศตามลำดับต่อไป

พัฒนาการของความสัมพันธ์อาเซียน-จีน ในช่วงที่ไทยเป็นประเทศผู้ประสานงาน

นับจากการเข้ารับหน้าที่ประเทศผู้ประสานงานความสัมพันธ์อาเซียน-จีน เมื่อเดือนกรกฎาคม 2555 ไทยได้ร่วมมือกับอาเซียนและจีนในการส่งเสริมความเชื่อมั่นและความเข้าใจอันดีต่อกัน และสนับสนุนให้มีการพูดคุยหารือระหว่างอาเซียนและจีนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การพัฒนาความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างกันมีความก้าวหน้ามากยิ่งขึ้นในทุก ๆ ด้าน โดยในช่วงกว่า 1 ปีที่ผ่านมา ได้มีกิจกรรมที่สำคัญ ดังนี้

ไทยเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียน-จีน อย่างไม่เป็นทางการ (ASEAN-China SOM Retreat) เมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2555 ที่เมืองพัทยา เพื่อเป็นเวทีหารืออย่างไม่เป็นทางการ ในการทบทวนและแสวงหาช่องทางในการพัฒนาความสัมพันธ์อาเซียน-จีน รวมทั้งประเด็นทะเลจีนใต้และเตรียมความพร้อมสำหรับการประชุมสุดยอดอาเซียน-จีน ครั้งที่ 15 การประชุมสุดยอดอาเซียน+3 สมัยพิเศษ และการประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออกครั้งที่ 7 ที่มีขึ้นระหว่างวันที่ 18-20 พฤศจิกายน 2555 ที่กรุงพนมเปญ

ไทย สนับสนุนภารกิจของศูนย์อาเซียน-จีน ที่กรุงปักกิ่ง และได้จัดส่งเจ้าหน้าที่ไปปฏิบัติหน้าที่ประจำศูนย์ฯ ในตำแหน่งผู้อำนวยการประจำหน่วยสารนิเทศและประชาสัมพันธ์แล้ว ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2556 (รายละเอียดเกี่ยวกับศูนย์ฯ ดูได้ที่ www.asean-china-centre.org)

ไทยเป็นประธานร่วมกับจีนในการจัดการประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียน-จีน (ASEAN-China Senior Officials' Consultation) ครั้งที่ 19 ในวันที่ 2 เมษายน 2556 ที่กรุงปักกิ่ง เพื่อหารือเกี่ยวกับทิศทางการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือในภาพรวมระหว่างอาเซียนกับจีน ตามมติที่ประชุมสุดยอดอาเซียน-จีน ครั้งที่ 15 รวมทั้งการส่งเสริมความร่วมมือภายใต้กรอบ DOC และการผลักดันการเจรจาจัดทำ COC

ไทยเป็นเจ้าภาพจัดการประชุม ASEAN-China Joint Working Group on the Implementation of the DOC ครั้งที่ 8 เมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม 2556 ที่กรุงเทพฯ เพื่อส่งเสริมความร่วมมือ ในประเด็นทะเลจีนใต้ โดยเฉพาะการสร้างควมไว้วางใจ และผลักดันการใช้ประโยชน์จากกลไกความร่วมมือต่างๆ ในกรอบอาเซียน-จีน ตลอดจนรักษาพลวัตของความร่วมมือในเรื่อง DOC และสร้างบรรยากาศเพื่อนำไปสู่การจัดทำ COC ต่อไป

ASEAN Foreign Ministers' (AMM) Retreat Hua Hin, Prachuap Khiri Khan, Thailand 13-14 August 2013

ไทยเป็นประธานร่วมกับจีนในการประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียน-จีน (ASEAN Post Ministerial Conference (PMC) with China) เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2556 ที่บันดาร์เสรีเบกาวัน เพื่อหารือเกี่ยวกับการส่งเสริมความเป็นหุ้นส่วนเชิงยุทธศาสตร์อาเซียน-จีน ซึ่งครบรอบ 10 ปีในปี 2556 ให้เกิดผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม โดยในการประชุมดังกล่าว อาเซียนและจีนเห็นพ้องที่จะเริ่มการเจรจา COC อย่างเป็นทางการในระดับเจ้าหน้าที่อาวุโสในช่วงเดือน กันยายน 2556 ซึ่งจีนรับเป็นเจ้าภาพ

ไทยเป็นเจ้าภาพการประชุม High-Level Forum on 10th Anniversary of ASEAN-China Strategic Partnership เมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2556 ที่กรุงเทพฯ เพื่อเป็นกิจกรรมร่วมฉลองครบรอบ 10 ปี ของความเป็นหุ้นส่วน เชิงยุทธศาสตร์อาเซียน-จีน และหารือเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมความร่วมมืออาเซียน-จีน เพื่อรับมือกับสิ่งที่ท้าทายอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงด้านภูมิรัฐศาสตร์ สานต่อความร่วมมือให้คืบหน้า รวมทั้งมุ่งมองไปข้างหน้าเพื่อผลประโยชน์ร่วมกัน

ไทยเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียนอย่างไม่เป็นทางการ (ASEAN Foreign Ministers' Retreat) เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2556 ที่อำเภอหัวหิน เพื่อประสานท่าทีและเตรียมความพร้อมของฝ่ายอาเซียนในการหารือกับฝ่ายจีนก่อนเข้าร่วมการประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียน-จีน สมัยพิเศษ (ASEAN-China Special Foreign Ministers' Meeting)

ไทยเป็นประธานร่วมกับจีนในการประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียน-จีน สมัยพิเศษ (ASEAN-China Special Foreign Ministers' Meeting) ที่กรุงปักกิ่ง เมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2556 เพื่อร่วมฉลองครบรอบ 10 ปี ของความเป็นหุ้นส่วนเชิงยุทธศาสตร์อาเซียน - จีน และหารือเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือ ตลอดจนเตรียมการสำหรับการจัดประชุมสุดยอดอาเซียน - จีน ครั้งที่ 16 ในเดือนตุลาคม 2556 ที่บันดาร์เสรีเบกาวัน ซึ่งจะมียോഗ

สำคัญที่ผู้นำจะให้การรับรองคือ แถลงการณ์ร่วมของการประชุมสุดยอดอาเซียน-จีน ครั้งที่ 16 ว่าด้วยการฉลองครบรอบ 10 ปี ของความเป็นหุ้นส่วนเชิงยุทธศาสตร์อาเซียน-จีน (Joint Statement on Commemoration of the 10th Anniversary of ASEAN-China Strategic Partnership)

เมื่อวันที่ 2-3 กันยายน 2556 นายกรัฐมนตรีได้เดินทางเยือนนครหนานหนิง เพื่อเข้าร่วมและกล่าวสุนทรพจน์ในพิธีเปิดงานแสดงสินค้าจีน-อาเซียน ครั้งที่ 10 (China-ASEAN EXPO : CAEXPO) และการประชุมสุดยอดการค้าและการลงทุนจีน-อาเซียน (China-ASEAN Business and Investment Summit : CABIS) ครั้งที่ 10 ในช่วงเช้าของวันที่ 3 กันยายน 2556 ซึ่งนายกรัฐมนตรีได้เน้นย้ำถึงความสำคัญของการส่งเสริมความเชื่อมโยง (connectivity) ระหว่างจีนและอาเซียน เพื่อให้การค้าและการไปมาหาสู่ระหว่างประชาชนกับประชาชนมีความสะดวกมากยิ่งขึ้น

ไทยได้เป็นประธานร่วมกับฝ่ายจีนในการประชุม ASEAN-China Joint Working Group (JWG) on the Implementation of the DOC ครั้งที่ 9 และการประชุม ASEAN-China SOM on the Implementation of the DOC ครั้งที่ 6 เมื่อวันที่ 14-15 กันยายน 2556 ที่เมืองซูโจว มณฑลเจียงซู ซึ่งการประชุมดังกล่าว ถือเป็นก้าวแรกและก้าวสำคัญในการหารือเรื่องการจัดทำ COC ระหว่างอาเซียน-จีน เพื่อรักษาความต่อเนื่องและพลวัตของการพูดคุย โดยที่ประชุมฯ ได้มอบหมายให้ JWG หารือรายละเอียดเพื่อนำเสนอต่อเจ้าหน้าที่อาวุโสพิจารณา ก่อนจะรายงานให้รัฐมนตรีต่างประเทศเสนอรายงานต่อผู้นำต่อไป 🇹🇭

ประชาคมอาเซียนปลอดยาเสพติด

//

หลายท่านที่ติดตามพัฒนาการของอาเซียนคงทราบดีอยู่แล้วว่า ในปี 2558 หรือ ค.ศ. 2015 เป็นปีที่สำคัญสำหรับอาเซียน ในหลายประการ โดยนอกจากหมายถึงการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน ซึ่งประกอบด้วย 3 เสาหลัก ได้แก่ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนแล้ว อาเซียนยังได้ประกาศความมุ่งมั่นที่จะสร้างประชาคมอาเซียนที่ปลอดยาเสพติดในปี 2558 ด้วย

//

ในการประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียน ครั้งที่ 31 เมื่อปี 2541 รัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียนได้ร่วมกันลงนามในปฏิญญาร่วมสำหรับการเป็นเขตปลอดยาเสพติดอาเซียน (Joint Declaration for a Drug-Free ASEAN) เพื่อยืนยันถึงพันธกรณีของประเทศสมาชิกในการจัดการผลิตกระบวนการแปรรูป การลักลอบค้า และการใช้ยาเสพติดที่ผิดกฎหมายในภูมิภาคอาเซียน ภายในปี 2563 และต่อมาในการประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียน ครั้งที่ 33 เมื่อปี 2543 รัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียนได้รื้อเป้าหมายในการจัดปัญหาเสพติดจากปี 2563 เป็นปี 2558 เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายของการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนในปีนั้น

ปัญหาอาชญากรรมเป็นหนึ่งภัยคุกคามความมั่นคงรูปแบบใหม่ (non-traditional security threat) ที่ส่งผลกระทบเชิงลบต่อทุกประเทศในอาเซียน นอกจากนี้การรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนที่มุ่งเน้นการส่งเสริมความเชื่อมโยงระหว่างกันอาเซียน (ASEAN Connectivity) ยังหมายถึงความจำเป็นที่ประเทศสมาชิกอาเซียนจะต้องร่วมมือกันอย่างเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น เพื่อเพิ่มสมรรถภาพและประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาข้ามพรมแดนต่างๆ ได้อย่าง เป็นรูปธรรม ในขณะที่อาเซียนให้ความสำคัญกับการส่งเสริมความเชื่อมโยงด้านโครงสร้างพื้นฐาน กฎระเบียบ และประชาชน อีกมิติของความเชื่อมโยงที่อาเซียนต้องให้ความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากันก็คือการเร่งรัดช่องโหว่ของกฎระเบียบ เพื่อเพิ่มความรัดกุมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด การพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรในด้านการต่อต้านยาเสพติด และการส่งเสริมความตระหนักรู้ของประชาชน เกี่ยวกับโทษของยาเสพติด ทั้งต่อตนเอง สังคม ประเทศชาติและอาเซียนในภาพรวม

กฎบัตรอาเซียนกำหนดให้การเสริมสร้างความร่วมมือในการสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย มั่นคง และปราศจากยาเสพติด สำหรับประชาชนของอาเซียนเป็นหนึ่งในความมุ่งประสงค์ของอาเซียน โดยแผนการจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political-Security Community Blueprint หรือ APSC Blueprint) ได้ระบุแนวทางในการเสริมสร้างความร่วมมือในการรับมือกับประเด็นปัญหาความมั่นคงรูปแบบใหม่ โดยเฉพาะเรื่องการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติและความท้าทายข้ามแดนอื่นๆ ซึ่งรวมทั้งปัญหาอาชญากรรม

กรอบความร่วมมือของอาเซียนที่สำคัญในด้านการต่อต้านยาเสพติดได้แก่

(1) ที่ประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสว่าด้วยอาชญากรรมข้ามชาติ (Senior Officials' Meeting on Transnational Crime : SOMTC) ซึ่งกำหนดให้การต่อต้านการลักลอบขนส่งยาเสพติด (illicit drug trafficking) เป็น 1 ใน 8 สาขาความร่วมมือ และมีไทยเป็นประเทศที่มีบทบาทนำ (lead shepherd) ในสาขา

(2) ที่ประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสว่าด้วยเรื่องยาเสพติด (ASEAN Senior Officials' Meeting on Drug Matters : ASOD) ซึ่งมุ่งเน้นการร่วมมือเพื่อแก้ไขปัญหาอาชญากรรมโดยส่งเสริมความร่วมมือทั้งในด้านการปราบปราม การป้องกันการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด รวมถึงความร่วมมือด้านการวิจัยและการพัฒนาทางเลือก โดยทั้ง SOMTC และ ASOD รายงานผลต่อที่ประชุมรัฐมนตรีอาเซียนด้านอาชญากรรมข้ามชาติ (ASEAN Ministerial Meeting on Transnational Crime - AMMTC) และ

(3) กรอบการประชุมอาเซียนว่าด้วยความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก (ASEAN Regional Forum : ARF) ซึ่งไทยเป็น lead country ด้านการต่อต้านยาเสพติดภายใต้แผนงาน ARF ด้านการต่อต้านการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ

การนำประชาคมอาเซียนไปสู่การเป็นเขตปลอดยาเสพติดอาเซียน ได้รับการนิยามว่าคือ “การดำเนินกิจกรรมการควบคุมยาเสพติดที่ผิดกฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสำเร็จ พร้อมทั้งลดผลต่อเนื่องต่าง ๆ ในเชิงลบอันอาจเกิดขึ้นกับสังคม” ซึ่งครอบคลุมการดำเนินการเพื่อลดอุปสงค์ด้านยาเสพติด (Demand Reduction) และการลดอุปทานด้านยาเสพติด (Supply Reduction) โดย ASEAN Work Plan on Combating Illicit Drug Production, Trafficking and Use (2009-2015) หรือ แผนปฏิบัติการ ASOD ได้กำหนดแนวทางดำเนินการเพื่อนำอาเซียนไปสู่การเป็นเขตปลอดยาเสพติดในปี 2558 ดังนี้

1. การลดการเพาะปลูกพืชเสพติด โดยมุ่งเน้นการลดการเพาะปลูกฝิ่น ฝิ่นและพืชเสพติดอื่นๆ ภายใน ปี 2558 ควบคู่ไปกับการส่งเสริมแนวทางการพัฒนาทางเลือกเพื่อเพิ่มรายได้และยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ให้แก่เกษตรกรเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

2. การลดการผลิต การลักลอบขนส่งและค้ายาเสพติด รวมถึงอาชญากรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวกับยาเสพติด โดยเฉพาะการส่งเสริม

▲ นายเฉลิม อยู่บำรุง ประธานพิธีเปิดการประชุม Special ASEAN Ministerial Meeting on Drug Matters กล่าวต้อนรับผู้เข้าร่วมการประชุม

ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อควบคุมสารตั้งต้น (precursor) ซึ่งสามารถนำไปผลิตยาเสพติดได้ และความร่วมมือเพื่อการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมด้านยาเสพติด โดยมุ่งเน้นการพัฒนามาตรฐานการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านข่าวกรองระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การสร้างเสริมศักยภาพและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมาย การพัฒนาเทคโนโลยีด้านกฎหมายภายในประเทศ รวมถึงการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาคอุตสาหกรรมการผลิตยาและภาคส่วนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และการส่งเสริมความร่วมมือด้านการบังคับใช้กฎหมายในการจัดการกับปัญหาข้ามพรมแดนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. การลดการแพร่ระบาดของการใช้ยาเสพติด ซึ่งรวมถึงการเพิ่มการเข้าถึงบริการทางการแพทย์เพื่อการรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด และการกลับคืนสู่สังคม โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม

การประชุม
Special ASEAN Ministerial Meeting on Drug Matters

พล.ต.อ. ประชา พรหมนอก หัวหน้าคณะผู้แทนไทย และทีมงานสำนักงาน
ป.ป.ส. แถลงข่าวหลังสิ้นสุด การประชุม Special ASEAN Ministerial
Meeting on Drug Matters

เนื่องจากการแก้ไขปัญหายาเสพติด เป็นวาระที่สำคัญของไทย และจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือระดับภูมิภาค ดังนั้น ไทยจึงเสนอให้ผู้นำอาเซียนรับรองแถลงการณ์อาเซียนปลอดยาเสพติด 2558 (ASEAN Leaders' Declaration on Drug Free ASEAN 2015) ในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 20 เมื่อเดือนเมษายน 2555 ณ กรุงพนมเปญ เพื่อเป็นการสร้างแรงผลักดันทางการเมืองให้กลไกที่เกี่ยวข้องยาเสพติดเร่งปฏิบัติตามแผนการต่างๆ และร่วมมือกันในเรื่องนี้ให้มากขึ้น และนอกจากนี้ไทยได้เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมรัฐมนตรีอาเซียนสมัยพิเศษด้านยาเสพติด (Special ASEAN Ministerial Meeting on Drug Matters) ขึ้นเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ 31 สิงหาคม 2555 ที่กรุงเทพฯ โดยที่ประชุมได้รับทราบผลการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ ASOD และได้ยืนยันเจตนารมณ์ในการบรรลุการสร้างอาเซียนปลอดยาเสพติดอาเซียนในปี 2558 โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมความร่วมมือเพื่อต่อต้านยาเสพติดในระดับภูมิภาค โดยเฉพาะการแก้ปัญหากลักลอบขนส่งยาเสพติดข้ามพรมแดน รวมถึงการประสานความร่วมมือระหว่างเสาการเมืองและความมั่นคงกับเสาสังคมและวัฒนธรรม เพื่อส่งเสริมความสมดุลระหว่างมาตรการป้องกันกับมาตรการปราบปรามยาเสพติดและการแก้ปัญหายาเสพติดที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน การประชุมระดับรัฐมนตรีด้านยาเสพติด แสดงให้เห็นถึงบทบาทสำคัญของไทยในการส่งเสริมความร่วมมือด้านการต่อต้านยาเสพติดในอาเซียน และถือเป็นอีกก้าวหนึ่งที่สำคัญของอาเซียนในการส่งเสริมความเชื่อมโยงในภูมิภาคที่ปราศจากภัยของยาเสพติด โดยข้อริเริ่มของไทยในการจัดการประชุมครั้งนี้เพื่อเป็นเวทีการหารือในระดับนโยบายของผู้แทนระดับรัฐมนตรีที่ดูแลด้านการต่อต้านยาเสพติด ได้รับการตอบรับที่ดีโดยประเทศสมาชิกอาเซียน โดยบรูไนฯ ได้เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมรัฐมนตรีอาเซียนสมัยพิเศษด้านยาเสพติด ครั้งที่ 2 ในเดือนกันยายน 2556 ด้วย 🇸🇩

การเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน : มิติการส่งเสริมบทบาทของสตรีและการเสริมสร้างพลังสตรี

การส่งเสริมบทบาทของสตรี และการเสริมสร้างพลังของสตรีในสังคม เป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจและความใส่ใจในทุกระดับ ทั้งระดับระหว่างประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับชาติ ซึ่งล้วนแต่มีความเชื่อมโยงและมีผลกระทบต่อกันและกัน หากกล่าวถึงประเด็นสตรีในระดับระหว่างประเทศ มักจะมีการอ้างถึงเอกสารหลักด้านสิทธิสตรี คือ อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women : CEDAW) ซึ่งสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ (UN General Assembly) ได้ให้การรับรองเมื่อปี 2522 โดยการรับรองเอกสารดังกล่าว ได้สะท้อนถึงความมุ่งมั่น ที่จะสนับสนุนความเสมอภาคระหว่างชายและหญิง ด้วยมาตรการต่างๆ อาทิ โอกาสที่เท่าเทียมกันในชีวิตประจำวันและในทางการเมือง

อีกสองปีต่อมา ในปี 2524 ได้มีความคืบหน้าในประเด็นสตรีภายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เช่นกัน โดยประเทศสมาชิกอาเซียนได้ริเริ่มโครงการสตรีอาเซียน (ASEAN Women's Programme : AWP) เพื่อกำหนดทิศทางการดำเนินงานด้านสตรีของอาเซียน และเพื่อดำเนินโครงการที่ประเทศสมาชิกอาเซียนจะได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งประเทศสมาชิกอาเซียนให้ความสำคัญต่อการดำเนินการและการขยายความร่วมมือ เพื่อพัฒนาสถานะและบทบาทของสตรี อันจะเห็นได้จากการที่ประเทศสมาชิกอาเซียนได้ยกฐานะของ AWP เป็น คณะอนุกรรมการอาเซียนด้านสตรี (ASEAN Sub-Committee on Women : ASW) เมื่อปี 2540 และต่อมาได้รับการยกฐานะอีกครั้งเป็นคณะกรรมการอาเซียนด้านสตรี (ASEAN Committee on Women : ACW) เมื่อปี 2545 โดยเป็นการประชุมระดับเจ้าหน้าที่อาวุโส และยังได้เป็นการประชุมเตรียมการสำหรับการประชุมรัฐมนตรีอาเซียนด้านสตรี (ASEAN Ministerial

Meeting on Women : AMMW) ซึ่งจัดขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อปี 2555 ณ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และมีผลลัพธ์ซึ่งสะท้อนถึงวิสัยทัศน์ในการมองการณ์ไกล และการสร้างอนาคตที่ยั่งยืน อันจะสังเกตได้จากปฏิญญาเวียงจันทน์ ว่าด้วยการยกระดับมุมมองมิติหญิงชายและความร่วมมือระหว่างสตรีในอาเซียนเพื่อความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม (Vientiane Declaration on Enhancing Gender Perspective and ASEAN Women's Partnership for Environmental Sustainability)

นอกเหนือจากการส่งเสริมบทบาทของสตรีในการพัฒนาระดับประเทศและระดับภูมิภาคแล้ว ประเทศสมาชิกอาเซียนยังได้ย้าถึงการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิของสตรีในอาเซียนด้วย ซึ่งถือเป็นรากฐานที่สำคัญของการเสริมสร้างพลังสตรีต่อไป ประเทศสมาชิกอาเซียนจึงได้สนับสนุนการก่อตั้งคณะกรรมการอาเซียนว่าด้วยการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิสตรีและสิทธิเด็ก (ASEAN

Commission on the Promotion and Protection of the Rights of Women and Children : ACWC) เมื่อปี 2552 ซึ่งเป็นองค์กรระหว่างรัฐบาล (intergovernmental body) ที่หน้าที่ให้คำปรึกษาด้านสิทธิสตรีและสิทธิเด็ก โดยมีผู้แทนจากประเทศสมาชิกอาเซียน ประเทศละ 2 คน ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ที่มีบทบาทด้านสิทธิสตรีและสิทธิเด็ก ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากรัฐบาลเพื่อร่วมกันทำงานเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของสตรีและเด็ก รวมทั้งส่งเสริมการดำเนินการตามกลไกระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน

ACWC ได้กำหนดแนวทางและประเด็นหลักที่จะร่วมกันผลักดันในระยะยาว ด้วยการจัดทำแผนงานคณะกรรมการอาเซียนว่าด้วยการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิสตรีและสิทธิเด็ก พ.ศ. 2555 - 2559 (ACWC Work Plan ค.ศ. 2012 - 2016) ซึ่งมุ่งส่งเสริมการขจัดความรุนแรงต่อสตรีและเด็ก การส่งเสริมสิทธิเด็กให้มีส่วนร่วมในทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องผลกระทบต่อเด็ก (right of children to participate in all affairs that affect them) การต่อต้านการค้าสตรีและเด็ก การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสตรีในทางการเมืองและการกำหนดนโยบาย การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิสตรีพิการและสิทธิเด็กพิการ การส่งเสริมระบบคุ้มครองเด็ก (child protection system) การส่งเสริมสิทธิเด็กในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ การส่งเสริมการปฏิบัติตามกลไกระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับสิทธิสตรี และสิทธิเด็ก การส่งเสริมความเสมอภาคในการศึกษา การส่งเสริมการดูแลสตรีและเด็กที่ติดเชื้อ HIV/AIDS การส่งเสริมการปกป้องสตรีและเด็กที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพ

ภูมิอากาศ การส่งเสริมสิทธิด้านเศรษฐกิจของสตรีการส่งเสริมสุขภาพเด็ก การส่งเสริมทัศนคติด้านเพศภาวะในนโยบาย ยุทธศาสตร์ และโครงการสำหรับแรงงานโยกย้ายถิ่นฐาน โดยประเด็นดังกล่าวล้วนแล้วแต่จะส่งเสริมสิทธิสตรีอย่างทั่วถึงและครอบคลุม

ปัจจุบัน ผู้สังเกตการณ์อาเซียนย่อมประจักษ์ถึงการขยายความร่วมมือภายในอาเซียนให้รวมถึงมิติสังคมและมิติสิทธิมนุษยชนเพิ่มขึ้น ซึ่งสะท้อนแนวโน้มพัฒนาการที่จะยกระดับมาตรฐานระหว่างประเทศ และความก้าวหน้าของการพัฒนาระดับประเทศ โดยในส่วนของไทยเอง ได้มีการจัดตั้งสำนักงานกิจการสตรี และสถาบันครอบครัวให้อยู่ภายใต้สังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เมื่อปี 2545 โดยกฎกระทรวงฯ ได้กำหนดให้สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวมีภารกิจในการพัฒนาศักยภาพสตรี การส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศ และการสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว โดยการกำหนดนโยบาย มาตรการ และกลไก ตลอดจนการส่งเสริมและสนับสนุนภาครัฐและเอกชนในการดำเนินการตามนโยบายที่เกี่ยวข้องกับสตรีและสถาบันครอบครัวเพื่อให้สตรีได้รับการพัฒนาศักยภาพ การคุ้มครองสิทธิ ความเสมอภาคและความเป็นธรรมทางสังคม

นอกจากนี้ สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวยังได้รับการฝึกในการเสริมสร้างสถาบันครอบครัวให้มีความมั่นคงเป็นปึกแผ่น เพื่อเป็นกลไกในการส่งเสริมศักยภาพของทั้งหญิงและชายให้เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชุมชน สังคม และชาติต่อไป

รัฐบาลไทยทุกสมัยได้ให้ความสำคัญต่ออาเซียน และพัฒนาการในอาเซียน โดยรัฐบาลปัจจุบัน ได้กำหนดไว้ในนโยบายของรัฐบาลให้การก้าวสู่ประชาคมอาเซียนเป็นวาระแห่งชาติ และส่งเสริมการเตรียมความพร้อมของทุกภาคส่วน รวมทั้งส่งเสริมการทำงานเชิงบูรณาการระหว่างหน่วยงานต่างๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อเป็นการสนองนโยบายรัฐบาลในเรื่องประชาคมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และสภาสตรีแห่งชาติในพระบรมราชินูปถัมภ์ จึงได้ร่วมกันจัดงานวันสตรีสากล ภายใต้เรื่องสตรีไทยก้าวไปสู่ประชาคมอาเซียน (“Thai Women Moving Towards the ASEAN Community”) เมื่อวันที่ 18 มีนาคม 2556 ณ กระทรวงการต่างประเทศ โดยมีวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านเข้าร่วมงาน และแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมของสตรีไทยในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งสรุปได้ ดังนี้

ในส่วนของสภาสตรีแห่งชาติ ฯ ดร. วิณา เชิดบุญชาติ รองประธานสภาสตรีแห่งชาติ ฯ ได้เน้นเรื่องวัฒนธรรมไทย ซึ่งเป็นหนึ่งในเอกลักษณ์ของไทยในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ดังนั้น ดร. วิณา ฯ จึงได้ส่งเสริมบทบาทของสตรีไทยในการธำรงรักษาวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของไทย โดยในขณะเดียวกัน ควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมที่หลากหลายของประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นๆ ด้วย เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน

นายสีหศักดิ์ พวงเกตุแก้ว ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ กล่าวถึงภาพรวมของความก้าวหน้าของสตรีในสังคม อันจะสังเกตได้จากการที่สตรีไทยมีตำแหน่งและหน้าที่การทำงานในระดับผู้นำมากขึ้น อาทิ การที่ไทยมีนายกรัฐมนตรีหญิงท่านแรก รวมทั้งมีสตรีในระดับผู้บริหารเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม อุปสรรคของความก้าวหน้า ในประเด็นสิทธิสตรี ยังมีอีกหลายประการซึ่งสามารถแก้ไขได้ เช่น การได้รับโอกาสอย่างเท่าเทียมด้านการงาน ปัญหาจากการที่สตรีส่วนหนึ่งยังคงตกเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์ ดังนั้น ทุกฝ่ายจึงต้องร่วมมือกันเพื่อเปลี่ยนทัศนคติของสังคม ส่งเสริมกฎหมายและนโยบายที่คุ้มครองและเสริมสร้างพลังสตรี และขจัดการเลือกปฏิบัติ ทั้งนี้ ในบริบทของอาเซียน นายสีหศักดิ์ ฯ ยังได้เน้นเรื่องการส่งเสริมและการใช้กลไกต่างๆ ของอาเซียนด้านสตรีให้มากที่สุดเพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าของสตรี และการสร้างประชาคมอาเซียนที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง

ในส่วนของนโยบาย นายวิเชียร ขวาลิต ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้กล่าวถึงนโยบายของภาครัฐในการส่งเสริมบทบาทของสตรี ซึ่งประกอบด้วยการสร้างโอกาสและความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน ทางสังคมเพื่อให้สตรีมีโอกาสดำเนินการศึกษา การงาน ทรัพยากร ข้อมูลข่าวสาร สวัสดิการสังคม ตลอดจนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และแสดงความสามารถในการพัฒนาประเทศ นอกจากนี้ รัฐบาลยังมีนโยบายที่จะส่งเสริมให้สังคมตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของสตรี ในฐานะที่เป็นพื้นฐานสำคัญใน การสร้างความเข้มแข็งให้แก่สังคมต่อไป ทั้งนี้ รัฐบาลมีความมุ่งมั่นที่จะเสริมสร้างขีดความสามารถ ของสตรี สนับสนุนองค์กรสตรีให้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานของภาครัฐและภาคเอกชนมากขึ้น ด้วยการจัดตั้งกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี นอกจากนั้น นายวิเชียร ฯ ได้ส่งเสริมนโยบายที่จะช่วยสนับสนุนให้สตรีไทยมีสุขภาพที่ดี รอบรู้ และทันการเปลี่ยนแปลงของโลก

ในส่วนของมิตรระหว่างประเทศ นาย Shun-ichi Murata รองเลขาธิการ คณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมสำหรับเอเชียและแปซิฟิก (UNESCAP) ได้สนับสนุนประเด็นด้านสตรีดังกล่าวข้างต้น รวมทั้งส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อขจัดความรุนแรงต่อสตรีการดูแลสตรีในชนกลุ่มน้อย สตรีในพื้นที่ที่มีความขัดแย้งและภัยพิบัติ และสตรีที่ยากจนและว่างงาน ทั้งนี้ ประเด็นที่ได้รับการหยิบยก และการสนับสนุนในงานวันสตรีสากลประจำปี 2556 ล้วนแต่สะท้อนถึงความสำคัญของบทบาทสตรีในสังคมและการพัฒนา ซึ่งผู้นำในทุกระดับภูมิภาคและระดับระหว่างประเทศได้เคยกล่าวถึง อาทิ นายสุรินทร์ พิศสุวรรณ อดีตเลขาธิการอาเซียน ที่กล่าวว่า สตรีและเด็กในภูมิภาคเป็น “ครึ่งหนึ่งของอาเซียน และอนาคตของอาเซียน” (“half of ASEAN and future of ASEAN”) หรือนายโคฟี อันนัน อดีตเลขาธิการสหประชาชาติ ในคำกล่าวว่า “ไม่มียุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาใดจะมีผลประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม รวมทั้งหญิงและชาย เท่ากับยุทธศาสตร์ที่ประกอบด้วยสตรีเป็นผู้ปฏิบัติหลัก” (“There is no development strategy more beneficial to society as a whole – women and men alike – than the one which involves women as central players”) ดังนั้น ประเด็นสตรี การพัฒนาบทบาทของสตรี และการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของสตรี จึงควรได้รับความใส่ใจและนำไปสู่การปฏิบัติจากทุกภาคส่วน โดยได้รับแรงผลักดันจากผู้นำในทุกระดับชาติ ภูมิภาค และระดับโลก 🇵🇹

ASEAN • EU

สักวัน...อาเซียน จะกลายเป็นเหมือนสหภาพยุโรป หรือไม่

หนึ่ง

ในคำถามที่ผู้คนมักสงสัย คือ อาเซียนและสหภาพยุโรป (European Union – EU) เหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร และสักวันหนึ่ง อาเซียนจะรวมตัวกันเหนียวแน่นขึ้นเรื่อยๆ จนกลายเป็นเหมือน EU หรือไม่ เนื่องจากคนจำนวนมากมักมองว่า EU เป็น “แม่แบบ” ของการบูรณาการในภูมิภาคที่มีความก้าวหน้ามากที่สุดในปัจจุบัน

ความเหมือนและแตกต่างระหว่างอาเซียนและ EU

อาเซียนและ EU มักถูกนำมาเปรียบเทียบกับกันบ่อยๆ เนื่องจากทั้งสององค์การเป็นการรวมตัวของกลุ่มประเทศในระดับภูมิภาคเหมือนกัน และมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมสันติภาพ ความมั่นคง และความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเหมือนกัน แต่หากมองอย่างถี่ถ้วนมากขึ้นจะเห็นได้ว่าโครงสร้างการดำเนินงานของสององค์การต่างกันมาก โดยในมุมมองของผู้เขียนเห็นว่า ปัจจุบันอาเซียนมีความแตกต่างจาก EU ในสองประเด็นสำคัญ คือ

- (1) ระดับการบูรณาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านเศรษฐกิจ
- (2) โครงสร้างการดำเนินงาน

ระดับการบูรณาการ

EU มีระดับการบูรณาการทางเศรษฐกิจที่ลึกซึ้งกว่าอาเซียน โดย EU เป็นตลาดเดียว (single market) การเคลื่อนย้ายบุคคล สินค้า การบริการ และทุน โดยเสรีภายในภูมิภาคและใช้ภาษาศุลกากรร่วมกัน (ซึ่งเป็นเหตุให้ EU ต้องมีนโยบายการค้าร่วมกัน) โดยประเทศสมาชิก EU สามารถส่งออกสินค้าระหว่างกันได้โดยไม่ต้องเสียภาษีและมิบางประเทศ (17 ประเทศในกลุ่มยูโรโซน จากประเทศสมาชิก EU ทั้งหมด 28 ประเทศ) ใช้นโยบายทางการเงินร่วมกัน และใช้เงินสกุลเดียวกัน คือ เงินยูโร นอกจากนี้ ประเทศสมาชิก EU (ที่เข้าร่วมเขตเชงเกน) สามารถเดินทางข้ามพรมแดนได้อย่างเสรี ไม่มีการตรวจที่ชายแดน

สำหรับอาเซียนนั้น แม้ว่าจะมีเป้าหมายการเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน โดยเปิดเสรีด้านต่างๆ แต่ในเรื่อง

การค้า ประเทศสมาชิกอาเซียนยังสามารมีรายการสินค้าอ่อนไหวที่ยังคงเก็บภาษีได้ และในส่วนของบริการ ก็ยังเป็นการทยอยเปิดตลาดให้แก่กันเป็นรอบๆ ในบางสาขาเท่านั้น อีกทั้ง อาเซียนไม่ใช่อัตราภาษีศุลกากรเดียวกัน และไม่มียุทธศาสตร์ที่จะใช้เงินสกุลเดียวกัน (มีเพียงความร่วมมือทางการเงิน) นอกจากนี้ในการเดินทางระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน บุคคลคนในอาเซียนยังคงต้องใช้หนังสือเดินทางและต้องขอวีซ่า (ในกรณีของบางประเทศ) และในเรื่องของการเคลื่อนย้ายแรงงานการอนุญาตให้บุคคลสัญชาติอาเซียนอื่นเข้ามาทำงานในประเทศของตน แต่ละประเทศสมาชิกอาเซียนก็ยังคงมีกฎระเบียบที่ต้องปฏิบัติตามในการอนุญาตให้บุคคลสัญชาติอาเซียนอื่นเข้ามาทำงานในประเทศของตน โดยขณะนี้อาเซียนมีเพียงการอำนวยความสะดวกการเคลื่อนย้ายบุคลากรในสาขาวิชาชีพ 8 สาขา ได้แก่ แพทย์ วิศวกร นักสำรวจ ทนตกรรม สถาปัตยกรรม นักสำรวจ นักบัญชี และวิชาชีพทางด้านการโรงแรมและการท่องเที่ยว ซึ่งบุคลากรในสาขาวิชาชีพเหล่านี้ ก็ยังต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบภายในของประเทศสมาชิกอาเซียนที่ตนต้องการจะเข้าไปทำงานด้วย

โครงสร้างการดำเนินงาน

EU มีโครงสร้างดำเนินงานที่แตกต่างกับอาเซียนเป็นอย่างมาก เนื่องจาก EU เป็นการผสมผสานระหว่างองค์การเหนือรัฐ (supranational) และองค์การความร่วมมือระหว่างรัฐ (intergovernmental) โดย EU เรียกการบูรณาการของตนว่าเป็นแบบ ‘sui generis’ ซึ่งเป็นภาษาลาติน

แปลได้ว่า “ไม่เหมือนใครและไม่มีใครเหมือน” ในขณะที่อาเซียนเป็นองค์การความร่วมมือระหว่างรัฐ ทั้งนี้ ความแตกต่าง สำคัญระหว่างองค์การเหนือรัฐ และองค์การความร่วมมือระหว่างรัฐ คือ ประเทศสมาชิกขององค์การเหนือรัฐ (แบบ EU) จะต้องสละอำนาจอธิปไตยของชาติบางส่วนให้แก่หน่วยงานกลาง ในขณะที่องค์การความร่วมมือระหว่างรัฐ (แบบอาเซียน) จะไม่มีการสละอำนาจอธิปไตยแต่อย่างใด ที่ผู้เขียนกล่าวว่า EU เป็นการผสมผสานระหว่างองค์การเหนือรัฐและองค์การความร่วมมือระหว่างรัฐ เนื่องจาก EU มีการแบ่งการจัดการอำนาจระหว่าง EU และประเทศสมาชิกในนโยบายต่างๆ ออกเป็น 3 แบบ ได้แก่

(1) อำนาจเฉพาะ (exclusive competences) ซึ่ง EU มีอำนาจอย่างสมบูรณ์ในนโยบายที่อยู่ในประเภทอำนาจเฉพาะ อาทิ ศุลกากร การค้าการแข่งขันทางการค้า และการคลัง (เฉพาะประเทศสมาชิกที่ใช้เงินสกุลยูโร) เนื่องจากประเทศสมาชิกของ EU ได้สละอำนาจอธิปไตยในด้านดังกล่าวให้แก่ EU

(2) นโยบายร่วม (shared competences) ซึ่ง EU และประเทศสมาชิกจะมีอำนาจร่วมกัน โดย EU จะเข้ามามีอำนาจจัดการนโยบายประเภทนี้ต่อเมื่อการดำเนินการในระดับภูมิภาคก่อให้เกิดประสิทธิภาพมากกว่าระดับประเทศ อาทิ ตลาดร่วมยุโรป สิ่งแวดล้อม คมนาคม พลังงาน และการศาล

(3) อำนาจสนับสนุน (supporting competences) ซึ่งประเทศสมาชิกไม่ได้สละอำนาจอธิปไตย EU มีอำนาจเพียงแค่ช่วยสนับสนุนการดำเนินนโยบายของประเทศสมาชิก อาทิ วัฒนธรรม การท่องเที่ยว การศึกษา การกีฬา และการปกป้องพลเรือน ทั้งนี้ ในส่วนของนโยบายการต่างประเทศและความมั่นคง (Common Foreign and Security Policy) นั้น อยู่ภายใต้อำนาจของ EU แต่ EU ไม่สามารถออกกฎระเบียบหรือบังคับใช้กฎหมายได้

ทั้งนี้ ประเพณีนโยบายที่ EU มีอำนาจเฉพาะ หน่วยงานกลางต่างๆ ของ EU จะทำหน้าที่เสมือนเป็นรัฐบาล โดยมีคณะกรรมการยุโรป (European Commission) ซึ่งเป็นเสมือนฝ่ายราชการและฝ่ายบริหาร จะเป็นผู้เสนอร่างกฎระเบียบให้แก่คณะมนตรียุโรป (Council of the EU) และสภายุโรป (European Parliament) ร่วมกันรับรองกฎระเบียบดังกล่าว โดยคณะมนตรียุโรปประกอบด้วยรัฐมนตรีของประเทศสมาชิกในสาขาที่เกี่ยวข้องกับนโยบายนั้นๆ ส่วนสภายุโรปมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนชาวยุโรป

“เป็นที่สังเกตว่าการออกมติรับรองกฎระเบียบของคณะมนตรียุโรป ซึ่งเป็นฝ่ายที่ปกป้องผลประโยชน์ของประเทศสมาชิกแต่ละประเทศนั้น ใช้หลักเสียงข้างมาก (qualified majority voting) ซึ่งหมายความว่า ในหลักการแล้ว แม้ประเทศสมาชิกบางประเทศอาจไม่เห็นด้วยกับกฎระเบียบบางประการแต่หากแพ้เสียงข้างมาก ก็จำเป็นต้องรับเอากฎระเบียบดังกล่าวไปปฏิบัติ”

นอกจากนี้ กฎระเบียบของ EU สามารถมีผลผูกพันกับประเทศสมาชิกได้โดยตรง (ไม่ต้องผ่านการให้สัตยาบันหรือออกกฎหมายภายในแต่ละประเทศอีก) และหากกฎระเบียบของ EU และกฎหมายภายในของประเทศสมาชิก EU มีข้อขัดแย้งกัน จะต้องยึดกฎหมายของ EU เป็นหลัก หากมีประเทศใดหรือผู้ใดไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ EU ผู้เสียหายสามารถฟ้องร้องได้โดยศาลยุโรป (European Court of Justice - ECJ) จะเป็นผู้ตัดสินคดี

เมื่อพิจารณามาจนถึงจุดนี้ จะเห็นว่า EU ต่างกับอาเซียนมาก เพราะประเทศสมาชิกอาเซียนไม่มีการสละอำนาจอธิปไตยของชาติให้แก่หน่วยงานกลาง ข้อตกลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นในอาเซียนเป็นสิ่งที่ประเทศสมาชิกอาเซียนร่วมกันเจรจาและตกลงกันด้วยหลักฉันทามติในรูปแบบข้อตกลงระหว่างประเทศ เช่น สนธิสัญญา แลกเปลี่ยนปฏิญญา โดยข้อตกลงใดที่มีผลบังคับใช้ เช่น กฎบัตรอาเซียน จะต้องนำไปผ่านกระบวนการภายในของประเทศ รวมทั้งออกกฎหมายภายในเพื่อรองรับ นอกจากนี้ หน่วยงานกลางของอาเซียน เช่น สำนักเลขาธิการอาเซียน ไม่มีอำนาจเหมือนกับคณะกรรมการยุโรป แต่มีหน้าที่เพียงแค่สนับสนุนการดำเนินงานของประเทศสมาชิกเท่านั้น

อาเซียนจำเป็นจะต้องเหมือน EU หรือไม่

ความแตกต่างที่กล่าวมาข้างต้นอาจทำให้ดูเหมือนว่า EU มีการบูรณาการที่ลึกซึ้งกว่าและซับซ้อนกว่า ซึ่งหลายฝ่ายอาจมองว่า อาเซียนควรจะเรียนรู้จาก EU เพื่อนำมาปรับปรุงการบูรณาการของอาเซียนให้มีความเข้มข้นและเข้มแข็งมากขึ้น

อย่างไรก็ดี ผู้เขียนเห็นว่า สิ่งที่อาเซียนสามารถเรียนรู้จาก EU ได้ไม่ใช่แค่รูปแบบการรวมตัว แต่ควรคำนึงถึงเหตุผลทางประวัติศาสตร์หรือ ที่มาที่ไปว่าทำไม EU เลือกที่จะรวมตัวในลักษณะดังกล่าว ภาพรวมของกระบวนการบูรณาการของ EU ตลอดจนความแตกต่างในระดับการพัฒนา ระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน และระหว่างประเทศสมาชิก EU เพื่อที่อาเซียนจะสามารถนำรูปแบบการบูรณาการของ EU มาปรับใช้ได้เหมาะกับอาเซียนอย่างแท้จริง นอกจากนี้ การบูรณาการของ EU ไม่ได้ใช้เพียงแค่หลักเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ แต่มีเหตุผลอื่นประกอบกัน เช่น การเมืองประวัติศาสตร์ ซึ่งในจุดนี้ ทำให้อาเซียนซึ่งมีภูมิหลังที่ต่างกับยุโรป ไม่สามารถนำรูปแบบการบูรณาการของ EU มาใช้ได้เสมอไป

โดยผู้เขียนขอยกตัวอย่าง 2 กรณี ได้แก่ การที่ประเทศสมาชิก EU ยอมสละอำนาจอธิปไตยบางส่วนให้กับองค์กรกลางนั้นเกิดขึ้นไม่ใช่เพียงเพราะประเทศยุโรปเห็นว่ารูปแบบดังกล่าวมีประสิทธิภาพ แต่เป็นเพราะ EU ในยุคแรกเริ่มก่อตั้งต้องการลดทอนอำนาจของเยอรมนี เพื่อป้องกันไม่ให้เยอรมนีก่อสงครามอีก จึงมีการเสนอให้ประเทศยุโรป 6 ประเทศ ได้แก่ ฝรั่งเศส เยอรมนี อิตาลี เบลเยียม เนเธอร์แลนด์ และลักเซมเบิร์ก ยอมสละอำนาจอธิปไตยในเรื่องอำนาจเงินและเหล็กกล้า ซึ่งเป็นวัตถุดิบสำคัญในการทำสงครามให้แก่

องค์กรกลาง ซึ่งเป็นที่มาของการก่อตั้งประชาคมถ่านหินและเหล็กกล้ายุโรป (European Coal and Steel Community : ECSC) ซึ่งเป็นที่มาของ EU ในปัจจุบัน

ในขณะที่ประเทศสมาชิกอาเซียนอาจไม่เคยต้องสู้รบกันรุนแรงและต่อเนื่องยาวนาน อย่างที่ชาวยุโรปต้องเผชิญสงครามใหญ่สองครั้งในเวลาที่ยาวนานไม่ถึง 20 ปี ดังนั้น ความคิดและความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะป้องกันไม่ให้เกิดสงครามภายในภูมิภาคได้อีก นำมาซึ่งการยินยอมสละอำนาจอธิปไตยบางส่วนของประเทศ เพื่อให้อีกประเทศยอมสละอำนาวดังกล่าวด้วยเช่นกัน ประเด็นนี้จึงอาจจะไม่ใช่แนวคิดหลักสำหรับอาเซียน โดยเฉพาะเมื่อคำนึงว่าอำนาจอธิปไตยเป็นสิ่งที่ทุกประเทศสมาชิกอาเซียนหวงแหนและให้ความสำคัญมาก

ตัวอย่างที่สองคือ คือ วิซ่าร่วมยุโรป หรือวิซ่าเชงเก้น (Schengen Visa) แนวความคิดนี้เกิดขึ้นไม่ใช่เพียงแค่เพราะ EU ต้องการมีวิซ่าร่วมเพื่อกระตุ้นอุตสาหกรรมท่องเที่ยว แต่การริเริ่มวิซ่าเชงเก้นเป็นส่วนหนึ่งของภาพที่กว้างกว่า คือ แนวคิดในช่วงปลายทศวรรษที่ 1980 ในการตั้งเป้าหมายที่จะสร้างตลาดร่วมยุโรป (single European market) ให้สมบูรณ์ ซึ่งจะประกอบด้วยเสรีภาพ 4 ประการ ได้แก่ การเคลื่อนย้ายบุคคล สินค้า การบริการและทุนอย่างเสรีภายในภูมิภาคเพื่อช่วยกระตุ้นขีดความสามารถในการแข่งขันของยุโรปให้ทัดเทียมกับสหรัฐฯ และญี่ปุ่น โดยเมื่อมีการตั้งเป้าหมายที่จะให้มีการเคลื่อนย้ายบุคคลอย่างเสรีในยุโรป จึงจำเป็นที่จะต้องมีวิซ่าท่องเที่ยวร่วมกัน เพื่อให้ไม่มีการตรวจตราชายแดนระหว่างประเทศยุโรปอีกต่อไป

ทั้งนี้ เป็นที่สังเกตว่า ก่อนที่จะเปิดการเคลื่อนย้ายบุคคลอย่างเสรีภายใน EU ประเทศสมาชิกต้องเตรียมความพร้อมในส่วนที่เกี่ยวข้องเสียก่อน กล่าวคือ นอกจากประเทศสมาชิก EU จะมั่นใจว่า มีระดับการพัฒนาในแต่ละประเทศที่ไม่แตกต่างกันมากนัก จะต้องมีการดำเนินการร่วมมือในด้านการศาล มหาดไทย และตำรวจรวมถึงการเชื่อมโยงเครือข่ายการตรวจคนเข้าเมืองของแต่ละประเทศเข้าด้วยกันผ่านระบบคอมพิวเตอร์ (Schengen Information System : SIS) ซึ่งประเทศสมาชิกใหม่ที่เข้าร่วม EU จะไม่สามารถเข้าร่วมกลุ่ม Schengen ได้ทันที หากยังไม่มีความพร้อมในการนี้ หากประเทศสมาชิกอาเซียนประสงค์ที่จะมีวิซ่าท่องเที่ยวร่วมกันในรูปแบบเดียวกับวีซ่าเชงเก้น อาเซียนจำเป็นต้องคำนึงว่าอาเซียนมีความพร้อมหรือไม่ และต้องพิจารณาผลกระทบที่อาจเกี่ยวข้องกับนโยบายอื่นๆ ด้วย

อนึ่ง อาเซียนที่มีความแตกต่างทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และอื่น ๆ จาก EU อาจเลือกใช้แนวทางที่แตกต่างออกไป แต่ท้ายที่สุด อาจสามารถนำมาซึ่งผลลัพธ์ที่เหมือนกัน อาทิ ประเด็น “งบประมาณกลาง” โดย EU มีการกำหนดให้ประเทศสมาชิกแต่ละประเทศมีพันธะในการจ่ายเงินให้แก่ EU ตามสัดส่วนของ Gross National Income ของแต่ละประเทศทำให้ EU มีงบประมาณจำนวนมหาศาลเพื่อนำไปใช้ในการดำเนินนโยบายต่างๆ โดยระหว่างปีงบประมาณ 2550 – 2556 EU มีงบประมาณรวมกว่า 864.3 พันล้านยูโร (หรือเกือบ 35 ล้านล้านบาท สำหรับงบประมาณ 7 ปี) งบประมาณส่วนใหญ่ของ EU นำไปเพื่อใช้สนับสนุนการเกษตร (Common Agricultural Policy) และการลดช่องว่างการพัฒนาภายในภูมิภาค (Regional Policy)

ในขณะที่อาเซียนมีงบประมาณเพียง 15.76 ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี (หรือประมาณ 490 ล้านบาทต่อปี) ซึ่งแต่ละประเทศสมาชิกจะบริจาคให้อาเซียนในจำนวนที่เท่ากัน โดยที่อาเซียนไม่มีหน่วยงานกลางและนโยบายร่วมอาเซียน จึงไม่จำเป็นที่จะต้องนำงบประมาณของประเทศสมาชิกรวมกันเพื่อนำไปดำเนินนโยบาย เพื่อการลดช่องว่างการพัฒนาภายในภูมิภาค แต่ประเทศสมาชิกอาเซียนให้ความช่วยเหลือระหว่างกันในการรอบความริเริ่มเพื่อการรวมตัวของอาเซียน (Initiative for ASEAN Intergration : IAI) ระดับอนุภูมิภาค และในกรอบทวิภาคี รวมทั้งใช้วิธีการดึงดูดทรัพยากรและความเชี่ยวชาญของประเทศคู่เจรจา อาทิ สหรัฐฯ จีน ญี่ปุ่น รวมถึง EU เข้ามาดำเนินการลดช่องว่างการพัฒนาในภูมิภาคแทนที่จะกำหนดให้ประเทศสมาชิกอาเซียนต้องมีพันธะในการจ่ายเงินให้หน่วยงานกลางจำนวนมาก เพื่อนำมาดำเนินโครงการดังกล่าว

“โดยสรุปแล้ว ต่อคำถามที่ว่าสักวัน..อาเซียนจะกลายเป็นเหมือน EU หรือไม่ ผู้เขียนมองว่า โดยที่ทั้งสององค์การมีที่มาที่ไปต่างกัน จึงไม่จำเป็นที่อาเซียนจะต้องเดินเข้าสู่เส้นทางเดียวกับ EU แต่อาเซียนอาจมอง EU ซึ่งมีระดับการบูรณาการที่ “กว้างกว่า” และ “ลึกกว่า” เป็นแรงบันดาลใจ ทั้งนี้ การเรียนรู้จาก EU ไม่ควรมองเพียงเฉพาะรูปแบบ หรือผลประโยชน์ที่เห็นว่าอาจจะได้รับ แต่ต้องให้ลึกซึ้งถึงภาพรวมและที่มาที่ไปของการบูรณาการในแต่ละเรื่องของ EU ด้วย ” 🇸🇮

กลับมาอีกครั้งตามคำเรียกร้อง (ของ บก.) นะครับ มีความยินดีเป็นอย่างยิ่งที่ได้เขียนบทความเกี่ยวกับฟุตบอลในอาเซียนอีกครั้งครับ ยืนยันจุดยืนที่ชัดเจนของกระผมว่าไม่ว่าอาเซียนจะพัฒนาด้านใดไปถึงไหน ผมก็จะดูแลแต่กีฬา โดยเฉพาะฟุตบอลนี้ละครับ เพราะยังเป็นด้านที่เรายังคงมองหาความสำเร็จที่เป็นรูปธรรมในระดับโลกอยู่ บทความชิ้นนี้จะต่อยอดจากบทความของผมชิ้นแรกในชื่อว่า “อาเซียนจะไปบอลโลก” ซึ่งก็เป็นไปตามที่ผมทำนายไว้ด้วยความผิดหวังคือ “ไม่ได้สักทีมครับ” ผมเลยจะมาหารือกับท่านผู้อ่านผ่านทางบทความของผมชิ้นนี้ต่อคำถามที่ว่า ทำไมทีมอาเซียนของพวกเราจึงไม่ได้ไปบอลโลกเสียที T_T พัฒนาการของเรามันมีอะไรไม่ตีว!!

พัฒนาการฟุตบอลในอาเซียน

ประเด็นแรกครับ ผมจะมองไปที่ประเด็นจุดเริ่มต้นของลีกอาชีพในแต่ละประเทศครับ โดยจุดกำเนิดของพื้นฐานที่แข็งแกร่งของทีมชาติต่างๆ ในยุโรปและละตินอเมริกาเริ่มจากการพัฒนาลีกภายในประเทศให้มีคุณภาพและแข็งแกร่งก่อนทั้งสิ้น ยกตัวอย่างลีกระดับโลกต่างๆ อาทิ ลีกอังกฤษใช้เวลาพัฒนาประมาณเกือบสองศตวรรษก่อนที่จะมาเป็นลีกอาชีพจนถึงปัจจุบันนี้ ลีกอาร์เจนตินาเริ่มมาแล้วประมาณ 120 ปี ลีกบราซิลเริ่มมาแล้วประมาณ 125 ปี ลีกเยอรมนีเริ่มมาแล้วประมาณ 100 ปี ลีกสเปนและลีกอิตาลีเริ่มมาเป็นระยะเวลาใกล้เคียงกันคือประมาณ 85 ปี เมื่อมองทางลีกต่างชาติแล้ว พวกเขาล้วนมีประวัติความเป็นมาของฟุตบอลที่ยาวนานทั้งสิ้นเมื่อดูระยะเวลา

โดยการรวบรว จะเห็นว่าลีกฟุตบอลที่ก้าวไกลระดับเทพนั้น มีพัฒนาการของลีกเกินหนึ่งศตวรรษหรือเกือบๆ หนึ่งศตวรรษ

ในขณะเดียวกันสหพันธ์ฟุตบอลอาเซียน (ASEAN Football Federation : AFF) เป็นองค์กรย่อยของอาเซียนสำหรับจัดการฟุตบอลในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ AFF ถูกก่อตั้งในปี พ.ศ. 2537 โดยมี 10 ประเทศ เนื่องจากผมไม่สามารถไล่จนครบทั้ง 10 ประเทศได้เลยจะขอพุ่งเป้าไปที่ 3 ประเทศที่อันดับโลกดีที่สุดและมีผลงานสวยงามใน เอเอฟเอฟ ซูซูกิ คัพ 2012 (อาเซียนคัพ) ก็ไม่พ้น 4 ประเทศเจ้าแห่งฟุตบอลอาเซียน (พาดูเทห์มาก) ได้แก่ สิงคโปร์ อินโดนีเซีย มาเลเซียและไทย ครับ.....!!

Team	ระยะเวลาก่อตั้งฟุตบอลในประเทศ	อันดับโลก (ส.ก.2556)	อันดับใน AFF Suzuki Cup 2012
สิงคโปร์	121 ปี (ค.ศ.1892)	155	แชมป์
อินโดนีเซีย	83 ปี (ค.ศ.1930)	169	ถกรอบแบ่งกลุ่ม
มาเลเซีย	92 ปี (ค.ศ.1921)	162	ถกรอบรองชนะเลิศ (แพ้ไทย)
ไทย	97 ปี (ค.ศ.1916)	137	รองแชมป์

เอิ่มมม.....

พอมาดูระยะเวลาแล้ว ฟุตบอลของพวกอาเซียนเราก็มีมาไม่นานแล้วนี่ระยะเวลาไม่ได้ด้อยไปกว่าชาวบ้านเขาเลย จะว่าไปแล้ว ถ้าเช่นนั้น ประเด็นเรื่องระยะเวลาในการก่อสร้างตัวฟุตบอลภายในประเทศคงต้องตกไปแล้วครับ

ประเด็นถัดมาที่ผมคิดว่าสำคัญมากแต่ยังไม่ได้รับการให้ความสำคัญเท่าที่ควร คือ **การพัฒนานักเตะสัญชาติตัวเอง...งงง** โดยส่วนตัวกระผมคิดว่ามันสำคัญเป็นลำดับแรกพอๆ กับการพัฒนาลีกภายในประเทศเลยนะครับ...เพราะถ้านักเตะเราดี และมีลีกภายในประเทศที่มีคุณภาพรองรับ มันจะพากันพุ่งไปได้ไกลเสียละครับท่านผู้ชม....โดยในช่วงทศวรรษที่แล้ว ที่ทีมชาติบราซิลครองความเป็นแชมป์โลกได้อย่างสม่ำเสมอ ก็เพราะพวกเขามีระบบที่มีนักเตะรุ่นเก่าที่มากด้วยประสบการณ์เป็นผู้ชี้นำผสมกับนักเตะเลือดใหม่ที่ลีลาและความพิตเกิน 120 % ประกอบอยู่ในทีม ซึ่งเป็นเช่นนั้นไปเรื่อยๆ ทีมก็จะมีสมดุลอย่างดีเยี่ยม แม้วันเวลาผ่านไป ก็คงคง/เพิ่มคุณภาพของทีมไว้ได้กาลเวลาผ่านไป เมื่อผู้จัดการทีมบราซิลมีการเปลี่ยนบ่อยเกินไป มีนโยบายการบริหารที่ไม่สอดคล้องกัน และบางคนก็อยากทำทีมสไตร์ยุโรป ซึ่งมันผิดเส้นทางของบราซิลอย่างมากครับ ทีมชาติบราซิลจึงเสียความเป็นที่หนึ่งในโลกไป นี่จึงเป็นโอกาสให้กับสเปนที่เหล่าเมสสิกันรู้วัยรุ่นของพวกเขาได้เจริญเติบโตขึ้นมาเป็นนักเตะระดับโลกจำนวนมาก ซึ่งกว่าครึ่งสังกัดอยู่กับสโมสรชั้นนำของลีกในประเทศ ได้แก่ บาร์เซโลนาและเรอัล มาดริด ดังนั้นทั้งระดับสโมสรภายในประเทศ เมื่อสองทีมนี้พัฒนารุดหน้าไปไกล ก็เป็นเหตุให้ทีมอื่นๆ ต้องเร่งยกระดับตัวเองเพื่อที่จะมาต่อกรและแย่งชิงพื้นที่ในลีกกลับคืนมา ผลดียังไม่หยุดเพียงแค่นั้น ทีมชาติสเปนก็ได้รับอานิสงส์จากการพัฒนาแนวทางนี้กันไปยกใหญ่ เพราะเหล่านักเตะสเปนของทีมชั้นนำเหล่านี้ก็ไปได้รับ

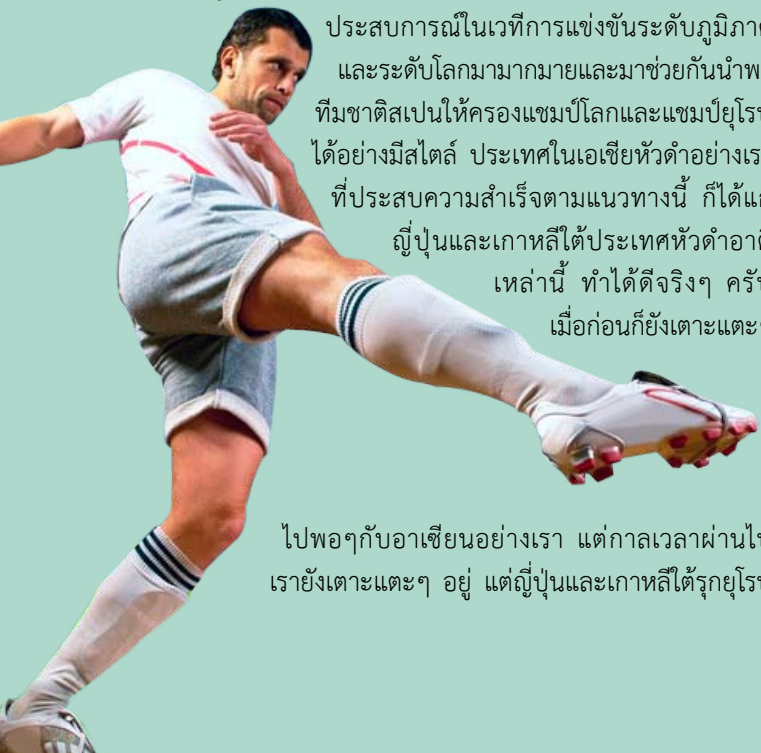
ประสบการณ์ในเวทีการแข่งขันระดับภูมิภาค และระดับโลกมากมายและมาช่วยกันนำพาทีมชาติสเปนให้ครองแชมป์โลกและแชมป์ยุโรปได้อย่างมีสไตล์ ประเทศในเอเชียหัวด้อยอย่างเรา ที่ประสบความสำเร็จตามแนวทางนี้ ก็ได้แก่ ญี่ปุ่นและเกาหลีใต้ประเทศหัวด้อยชาติเหล่านี้ ทำได้ดีจริงๆ ครับ เมื่อก่อนก็ยังเตะเตะๆ

ไปพอกับอาเซียนอย่างเรา แต่กาลเวลาผ่านไป เรายังเตะเตะๆ อยู่ แต่ญี่ปุ่นและเกาหลีใต้รุกยุโรป

ไปแล้วครับ....บบ ประเทศทั้งสองนี้ ถือได้ว่ามีพัฒนาการของนักเตะสัญชาติตัวเองและการพัฒนาลีกภายในประเทศควบคู่กันมาอย่างเห็นได้ชัด โดยที่บอกว่ารุกยุโรปก็จะได้เห็นได้ว่านักเตะของสองชาตินี้ได้ไปประสบความสำเร็จในลีกยุโรปจำนวนมาก เบอร์ใหญ่ๆ ในฝ่ายของญี่ปุ่น อาทิ ชินจิ คาคาวะ (แมนยูฯ : อังกฤษ) ยูโตะ นาคาโมโตะ (อินเตอร์ มิลาน : อิตาลี) และอากิฮิโระ อิเอนากะ (มาร์ยอกา : สเปน) เป็นต้น ในฟากเบอร์ใหญ่ๆ ของเกาหลีใต้ อาทิ ปาร์ค จี ชุง (QPR และอดีตแมนยูฯ : อังกฤษ) ปาร์ค ชู ยอง (อาร์เซนอล: อังกฤษ) และจี ดอง วอน (ซันเดอร์แลนด์: อังกฤษ) เป็นต้น

เป็นตัวอย่างที่ดีว่าในอดีตลีกยุโรปเหล่านี้ในอดีตเรียกว่า เดียดฉั่นนักเตะเอเชียอาต๋หัวด้อยอย่างมาก โดยมักจะบอกว่า **“พวกคุณตัวเล็กทนแรงปะทะไม่ไหว และตามเกมพวกไอไม่กัน”** แล้วเป็นไงครับ 20 ปีให้หลัง ก็ต้องมาพึ่งพิงอาต๋พวกนี้เป็นแถวครับ เพราะคุณภาพพวกนี้เขาดีจริงๆ ครับ แล้วเขาก็จะนำประสบการณ์เหล่านั้นกลับไปแบ่งปันกับพวกรุ่นน้องในช่วงที่เขาแคมป์ทีมชาติร่วมกันพัฒนายกระดับไปพร้อมๆ กัน อีกประเทศหนึ่งต้องบอกว่าผมสุดดีแนวทางการพัฒนาของพวกเขาจนเบบยอย....ครับ พวกเขาใช้เวลากว่า 40 ปี กว่าจะได้ผ่านเข้ารอบสุดท้ายฟุตบอลโลกอีกครั้งจากการชนะเลิศเป็นเจ้าภาพฟุตบอลโลก ปี ค.ศ. 1994 นั่นคือทีมลุงแซม/ผู้พันแซมเดอร์ สหรัฐอเมริกา ครานั้น ทีมของพวกเขายังเป็นทีมกึ่งๆ ตัวตลกของทัวร์นาเมนต์เพราะเล่นกันงูๆ ปลาๆ แล้วก็โดนชาวบ้านเขาถล่มกันไปเกือบทุกนัด ซึ่งก็พอเข้าใจได้เพราะพึ่งจะมาเอาดีทางฟุตบอล หรือ “ซอกเกอร์” ในภาษามะกันเมื่อไม่นานมานี้ ทว่าหลังจากฟุตบอลโลกครั้งนั้น พอได้ไปเล่นในฟุตบอลโลก มันเป็นเรื่องอะไรที่ระดับโลก.....กก ชาวอเมริกันหันมาสนใจกันมากขึ้น และเห็นว่า ถ้าจะไปขายหน้ากันตลอดก็ไม่ค่อยดีนัก เพราะเป็นอะไรที่ทั้งโลกเขาจริงจังกันต่างจากกีฬาเบสบอล เบสบอล ฮอคกี้น้ำแข็ง และอเมริกันฟุตบอล ที่กองเชียร์ส่วนมากก็มีแต่ขวามะกันด้วยกัน จึงมีการสังคายนากันยกใหญ่ครับ เป็นวาระระดับชาติ หันมาทุ่มเทพพัฒาฟุตบอลกันบ้าง มีการสละสนามอเมริกันฟุตบอลในช่วงปิดฤดูกาลมาให้เป็นสนามฟุตบอลและจัดตั้งลีกอาชีพของอเมริกาขึ้นมาในนาม “เมเจอร์ลีก ซอกเกอร์” ทำให้วัยรุ่นก็เริ่มหันมาเอาดีทางกีฬาเช่นนี้มากขึ้น ทีมอาชีพมีการประชาสัมพันธ์

มีผู้สนับสนุน ได้คำโฆษณา มีการซื้อผู้เล่นระดับโลกต่างชาติ (ใกล้เคียง) มาเล่นในลีก มาสอนประสบการณ์ให้กับนักเตะ มือใหม่อยู่เรื่อยๆ แต่จะไม่ซื้อมาเป็นจำนวนมาก เพราะจะได้มีโอกาสให้นักเตะชาติดะกันได้พัฒนาอย่างเต็มที่ไปด้วยจากวันนั้น ถึงวันนี้ 19 ปีล่วงเลย FIFA ได้ทำการจัดอันดับโลกของทีมชาติต่างๆ เมื่อเดือนกันยายน 2556 ผลปรากฏว่าทีมชาติสหรัฐอเมริกา อยู่อันดับที่ 13 .....**ครับบบบ** ซึ่งอยู่สูงกว่าทีมชาติอื่นๆ ที่เคยเป็นพี่ใหญ่ในวงการอย่างทีมชาติอังกฤษ (อันดับ 17) และทีมชาติฝรั่งเศส (อันดับ 25) อย่างไม่เกรงใจ และถ้าอะไรจะชี้ให้เห็นความมุ่งมั่นของสหรัฐอเมริกาต่อบอลได้ดีที่สุด มันก็คือ ภายหลังจากฟุตบอลโลกปี ค.ศ. 1994 ที่พวกเขาผ่านเข้ารอบด้วยการเป็นเจ้าภาพนั้น พวกเขาสามารถผ่านเข้ารอบฟุตบอลโลก รอบสุดท้ายได้ทุกครั้งไปด้วยฝีมือตัวเอง รวมทั้งฟุตบอลโลก ปี ค.ศ. 2014 ที่กำลังจะเกิดขึ้นที่บราซิลอีกด้วยเอาล่ะครับ..... ผมจะเลิกอย่างนู่น...อย่างนี้.....แล้วนะครับ ที่นี้จะหันมาเจาะกันว่า ทีมในอาเซียนอย่างเราๆ ว่าอะไรมันน่าจะนำไปถึงฝั่งฝันได้นะครับ แน่นอนว่าไอ้สิ่งที่ชาวยุโรป จีน ชาวลาติน และชาวมะกัน ทำสำเร็จไปแล้ว มันก็เป็นสูตรสำเร็จที่ทุกคนลุยกันไปได้แต่มันใช้เวลาคับ และต้องมีรากฐานการสนับสนุนจากภาครัฐที่ชัดเจน และจริงจังด้วย (คนบราซิลจะได้หยาดงานครึ่งวันช่วงก่อนที่จะมีการแข่งขันเพื่อเตรียมการไปเชียร์และไปดูทีมชาติบราซิลแข่ง) ซึ่งของไทยก็เริ่มเกิดคลื่นกันมาแล้วนะครับในทำนองที่ว่า **“เราจะไปบอลโลกกันชาตินี้”** ลีกภายในของเราที่คึกคัก มีเงินอัดฉีด มีผู้สนับสนุน มีการประชาสัมพันธ์ และมีการนำผู้เล่นต่างชาติหลากหลายความสามารถเข้ามาพอสมควร **แต่....!!!** **ผมมีอะไรให้ควรสังเกตนิดหน่อยครับ** ลีกของพวกเรา พานักเตะต่างชาติกันเข้ามาเยอะไปหรือไม่ครับ การกระทำเยี่ยงนั้น มันจะผิดสูตรที่อเมริกาทำไว้เสียแล้วนะครับ เพราะการทำนักเตะต่างชาติที่มีฝีมือ จะส่งผลให้

- 1) นักเตะสัญชาติจะฝ่อ เพราะเจอพวกต่างชาติหน้าใหม่มาแย่งที่
- 2) นักเตะสัญชาติจะหันไปพึ่งพาความสามารถของนักเตะต่างชาติมากเกินไป และ
- 3) นักเตะสัญชาติคุ้นชินกับการเล่นกับนักเตะต่างชาติมากกว่า นักเตะชาติตัวเอง และพอจะต้องไปเล่นกันในทีมชาติก็เข้ากันไม่ได้

จุดสังเกตง่าย ๆ ก็คือเวลาเล่นในลีกจะมีประตูสวยงาม เกิดขึ้นมากมาย การเล่นที่หลากหลายสวยงาม มีการทำประตูกันได้เป็นกอบเป็นกำ แต่พอมาเล่นทีมชาติเท่านั้นล่ะครับป๊อแป้กันใหญ่เลยครับ ความคิดสร้างสรรค์จากที่เคยมี มาเจอกับเพื่อนร่วมทีมชาติก็ไปกันคนละทาง เหมือนไม่เข้าใจกันขาดการฝึกซ้อมร่วมกัน ประตูที่ได้ไม่ต่ำกว่า นิดละ 3 ก็เหลือนิดละ 1 หรือไม่ได้เลย

นี่ไม่ได้เป็นเพียงแค่ทีมชาติไทยนะครับ แต่เป็นกันทุกทีมชาติในอาเซียนเลย ครับ....!! สังเกตได้จากผลการแข่งขันที่ ทีมจากอาเซียนแข่งกันเองก็จะประมาณนี้ล่ะครับ มักจะยิงกันได้ไม่เกิน 2 ประตู และเป็นการเล่นที่ไม่มีสีสันเอาเสียเลย บ่นกับความพืดที่กำลังจะหมดแหล่แหล่หมดแหล่ตั้งแต่นาทีที่ 70 เป็นต้นไป ยิ่งไปกว่านั้นทีมที่เริ่มพัฒนาฟอร์มขึ้นมาเป็นจ้าวใน AFF Suzuki Cup ได้แก่ สิงคโปร์และอินโดนีเซีย ก็ได้พัฒนาฝีมือในการเล่นจากการนำเข้าผู้เล่นต่างชาติโอนสัญชาติ มาเล่นให้กับทีมชาติตนเอง เอ้อออออ.....พูดแล้ว มันแน่นอนจริงๆ ครับ เหมือนพี่น้องอาเซียนเรารู้ว่า ควรทำอะไร แต่ไม่ทำเพราะขี้เกียจและ ต้องการความสำเร็จแบบปัจจุบันทันด่วน ไม่ได้จะมีปัญหาแค่ทีมชาติอาเซียนเรา นะครับ ทีมชาติอังกฤษก็เป็นอีกหนึ่งทีม ที่ประสบปัญหาอย่างชัดเจนครับ โดย แม้ว่าพรีเมียร์ลีกอังกฤษจะได้รับ การขนานนามว่าเป็นลีก ที่ดีที่สุดในโลกในปัจจุบัน แต่ทว่าความเก่งกาจ ของแต่ละทีมมันเป็นผลผลิตจากศักยภาพของนักเตะต่างชาติ ทั้งสิ้นครับ เอ้ออออออ ดังนั้นเมื่อนักเตะอังกฤษมารวมตัวกัน พักหลังก็ตามที่เห็นครับ รูปเกมผิดเคือง ทำประตูไม่ค่อยได้ ตกรอบประจำ แม้จะพยายามตั้งกฎ Homegrown มาแล้วก็ไม่ค่อยช่วยเท่าไรนัก กล่าวคือ สมาคมฟุตบอลอังกฤษได้ตั้งกฎนี้ขึ้นมา โดยมีใจความว่าในจำนวนทีมชุดใหญ่ 25 คน จะต้องมี 8 คนที่เป็นนักเตะที่เล่น กับสโมสรในอังกฤษมาแล้วไม่ต่ำกว่า 3 ปี

► Ji Sung Park

Francesc "Cesc" Fabregas i Soler

ก่อนที่จะอายุ 21 ขวบ ยกตัวอย่างเช่น เซส ฟาเบรกาส ซึ่งเล่นกับอาร์เซนอลมาตั้งแต่อายุ 16 ขวบ ก็ถือว่าเป็นหนึ่งในนักเตะ Homegrown เช่นกัน พวกทีมต่างๆ ก็ไปควานหานักเตะต่างชาติฝีมือดีอายุน้อยๆ มากันเป็นแถบ หรือจะให้ง่ายก็คือซื้อต่อทีมในอังกฤษทีมอื่นที่บ่มเพาะนักเตะต่างชาติคนนั้นๆ มาสักพักหนึ่งในท้ายที่สุดก็มองหานักเตะต่างชาติมากกว่านักเตะอังกฤษเองอยู่ดี

หากผมไปจั่วชาติอาเซียนอื่นเขาไว้เยอะ

เดี๋ยวจะมีเคื่องกันแล้วถามว่า
“แล้วทีมชาติลื้อ มีโต๊ะไรกันหนะ”

ดังนั้นหันมาจั่วทีมชาติไทยของเราบ้างดีกว่าครับ ผมก็เป็นหนึ่งในชาวไทยที่ตอนเด็กๆ มีความใฝ่ฝันที่จะเป็น

นักฟุตบอลอาชีพครับ และในช่วงวัยรุ่นก็ออกแวนนักกีฬาฟุตบอลโรงเรียนและไปแข่งขัน รวมถึงได้คร่ำหวอดติดตามพัฒนาการฟุตบอลโรงเรียนไว้พอสมควร ต้องบอกเลยว่าทีมชาติฟุตบอลระดับเยาวชนเราเก่งมากจริงๆ นะครับ และจะเก่งไปจนถึงระดับรุ่นอายุต่ำกว่า 21 ปี ต่อบอลและมีแรงเล่นกันได้อย่างเชียรสนุก แต่ผมสงสัยอย่างยิ่งว่าทำไมเยาวชนเหล่านั้น เมื่อก้าวขึ้นเป็นนักเตะรุ่นใหญ่ ไอ้ที่ตีๆ มันหายไปไหนหมดครับ ทำให้ผมอดสงสัยไม่ได้ว่าระบบการฝึกซ้อมระบบแรงจูงใจและการบริหารจัดการฟุตบอลทีมชาติของเรามีปัญหาหรืออย่างไรครับ เด็กๆ หน่วยก้านดีในอดีต โตขึ้นเป็นนักฟุตบอลระดับธรรมดาและหลายคนก็หันไปทำอย่างอื่น อันนี้เป็นโจทย์ที่สมาคมฟุตบอลไทยต้องตอบและปรับปรุงให้ได้ ผมก็เป็นหนึ่งในคนไทยที่อยากเห็นทีมชาติไทยไปบอลโลกในชาตินี้ครับ :D เชื่อเป็นอย่างยิ่งว่าถ้าเรามีนโยบายที่ชัดเจน บ่มเพาะกลั่นเด็กๆ ของเรามาตั้งแต่ระดับเยาวชนให้มีวินัยและมีความเป็นมืออาชีพ ไม่เฉพาะว่าเขาจะไปได้ดีกับทีมชาตินะครับ ระดับสโมสรก็จะเป็นที่สนใจมากทั้งในและต่างประเทศแน่นอนครับ

เรื่องนโยบาย เรื่องการประชาสัมพันธ์ เรื่องการจัดนักเตะต่างชาติกับสัญชาติตัวเองอย่างลงตัว เรื่องผู้สนับสนุน และเรื่องบ่มเพาะตั้งแต่รุ่นเยาวชนก็ได้กล่าวไปแล้ว

ประเด็นสุดท้าย ที่ไม่กล่าวไม่ได้เพราะเป็นทั้งตัวหลักและตัวถ่วงพัฒนาการฟุตบอลอาเซียนจริงๆ เลยก็คือ ฐานกองเชียร์ครับ กองเชียร์อาเซียนเราถือได้ว่าเป็นกองเชียร์ที่ฮือโห่รุนแรงพอสมควรครับ เมื่อก่อนแข่งกันแล้วก็มีปะทะกันเล็กน้อย ขอไม่กล่าวถึงชื่อทีมชาติแต่ระบุถึงกิจกรรม อาทิว่าการขว้างปาสิ่งของใส่กัน ใส่ นักฟุตบอล การเผาธงจันทร์การทุบตีกันเล็กน้อย เป็นต้น

ดังนั้นกองเชียร์ครับ พวกคุณมีส่วนช่วยผลักดันพัฒนาการทีมชาติอย่างยิ่งครับ ด้วยการสนับสนุนในสิ่งที่ถูกที่ควรและเชียร์อย่างสร้างสรรค์นำพาให้ทีมชาติเราๆ ท่านๆ เจริญก้าวไกล.....ลดแต่ยั่วว่าอย่างนั้นอย่างนี้เลยนะครับผมรู้สึกละอายใจที่พิกหลังกองเชียร์ของไทยแลนด์ พรีเมียร์ลีกนี้ ชื่อเสียงค่อนข้างจกรไกลแล้วนะครับ ไม่ว่าจะทีมเล็ก ทีมน้อยหรือทีมเบอร์ใหญ่ของลีก กองเชียร์บอลไทยต่างก็มีความหลงใหลในแม่ไม้มวยไทยทั้งสิ้นครับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อทีมของตัวเองแพ้ ความรักในศิลปะมวยไทยก็จะพลุ่งพล่านและระเบิดใส่กองทีมฝั่งตรงข้ามทันที ทั้งไล่ตื๊บบกรรมการไล่ตื๊บนักบอลไล่ตื๊บกองเชียร์ ชักปืนกลางสนามบอลเรามีมาหมดแล้วครับ เรียกได้ว่าThailand only จริงๆ ครับ ก็เลยต้องขอว่ากองเชียร์ทั้งหลายครับต้องช่วยกันนะครับ เกมจบก็จบไป ไม่พอใจอะไรก็ร้องเรียนผ่านทางสโมสรให้ร้องเรียนเป็นการเป็นงานกันไปครับ เราต้องทำทุกอย่างให้มีมาตรฐาน และยุติคำว่า “บอลไทยจะไปมวยโลก” ให้ได้ครับ 🇹🇭

บทความนี้
บ่นมาเยอะ แนะนำไปก็เยอะ ชี้สู่ทาง
สู่ความสำเร็จไปก็พอตัว และผมก็คิดว่าไม่ได้มี
แต่ข้อครหาผมเท่านั้นที่คิดได้ เพียงแต่ว่ามันจะมีการเปลี่ยนแปลง
เมื่อใดเท่านั้นละครับ ผมเริ่มดูฟุตบอลมาตั้งแต่อายุ 14 ขวบ
ตอนนี้ก็ผ่านมา 1 ทศวรรษกว่าๆ แล้วเห็นได้ชัดว่าบอลอาเซียน
เรากำลังค่อยๆ เห็นได้ชัด แต่ผมก็ยังไม่หมดหวังนะครับ
ที่ว่าอีกหน่อยจะได้เห็นทีมใดทีมหนึ่งในอาเซียนของเราไปผงาด
ในบอลโลกครับ ขึ้นแรกขอแค่ผ่านรอบคัดเลือกก่อนก็พอครับ...!!
ในจุดนี้อาจพิจารณาบรรจุเข้าไปในวาระภายใต้เสาธงของ
อาเซียนไปด้วยนะครับ :P สุดท้ายก็ต้องขอขำลโลแกนนะครับว่า

“ บอลนอกแค่สะใจ
แต่บอลไทยอยู่ในสายเลือดฮราฟฟฟฟ ”
ขอลาไปทานี่ก่อน
พี่น้องชาวอาเซียน :D

อาเซียนและจีน 1 ปี

ร่วมฉลองไฮทาสตรบรอบ

ของความเป็นหุ้นส่วนเชิงยุทธศาสตร์

ใน โอกาสครบรอบ 10 ปี ของความเป็นหุ้นส่วนเชิงยุทธศาสตร์อาเซียน-จีน กระทรวงการต่างประเทศได้จัดการประชุม High-Level Forum on the 10th Anniversary of ASEAN-China Strategic Partnership เมื่อวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๕๖ ที่โรงแรมรอยัล ออคิด เชอราตัน กรุงเทพฯ โดยมี นายสุรพงษ์ โตวิจักษณ์ชัยกุล รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ และ นายหวัง อี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ จีน เป็นประธานร่วมในพิธีเปิดการประชุม ซึ่งสะท้อนถึงการให้ความสำคัญของจีนต่อประเทศไทย ในฐานะประเทศผู้ประสานงานความสัมพันธ์อาเซียน-จีน (กรกฎาคม 2555 - กรกฎาคม 2558)

ในพิธีเปิดการประชุม รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ กล่าวถึงการพัฒนาความร่วมมือในกรอบอาเซียน-จีน บนพื้นฐานของมิตรภาพความเข้าใจระหว่างกัน และความเชื่อมั่น โดยได้แสดงความชื่นชมต่อบทบาทของจีนในการสนับสนุนการสร้างประชาคมอาเซียน เน้นย้ำถึงความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่ใกล้ชิดซึ่งจะส่งผลทางบวกต่อการสร้างสันติภาพและความมั่นคงในภูมิภาค นอกจากนี้ ยังได้สนับสนุน

การพูดคุยและความร่วมมือเพื่อแก้ไขข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ โดยไม่ควรให้ประเด็นดังกล่าวเป็นตัวขัดหรือบดบังความสัมพันธ์ระหว่างอาเซียนกับจีน รวมทั้งประสงค์ให้ทั้งสองฝ่ายขยายความร่วมมือด้วยการเปลี่ยนทะเลแห่งความขัดแย้งให้เป็นทะเลแห่งสันติภาพความร่วมมือและผลประโยชน์ร่วมกัน นอกจากนี้ ยังแสดงความพอใจที่อาเซียนและจีนเห็นชอบร่วมกันที่จะเริ่มการหารืออย่างเป็นทางการเพื่อจัดทำแนวปฏิบัติในทะเลจีนใต้ (Code of Conduct: COC)

รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศได้ให้ความสำคัญต่อการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนและการส่งเสริมความเชื่อมโยงในภูมิภาค โดยส่งเสริมการระดมทรัพยากรผ่านการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน และการพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อส่งเสริมความเชื่อมโยงในระดับสถาบันและระหว่างประชาชน นอกจากนี้ ยังเสนอให้มีการกระตุ้นการพัฒนาหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์สำหรับศตวรรษที่ 21 ที่ครอบคลุมและตอบสนองต่อความต้องการในภูมิภาคให้มากขึ้น

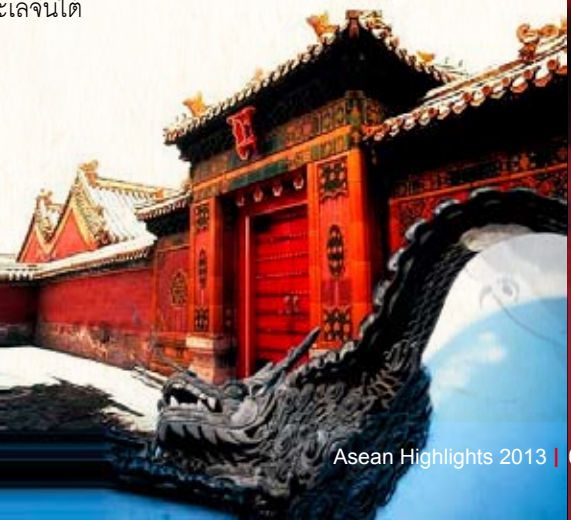

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศจีน ได้กล่าวถึงความสำเร็จและพัฒนาการของการเป็นหุ้นส่วนเชิงยุทธศาสตร์ระหว่างอาเซียนกับจีน โดยชี้ว่าอาเซียนกับจีนมีความสัมพันธ์ที่เกื้อกูลกันมาโดยตลอด โดยเฉพาะในช่วงวิกฤตการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในภูมิภาค อาทิ วิกฤตการณ์ทางการเงินในภูมิภาค เมื่อปี 2540 และการแพร่ระบาดของโรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง หรือโรคซาร์ส (SARS) ในปี 2545-2546 นอกจากนี้ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างอาเซียนกับจีนมีการเจริญเติบโตมาอย่างต่อเนื่องเป็นลำดับ โดยในปี 2555 การค้าอาเซียน-จีนมีมูลค่า 4 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐ และนักท่องเที่ยวจีนในภูมิภาคมีจำนวนมากถึง ๑๕ ล้านคน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศจีนยังแสดงความประสงค์ให้อาเซียนและจีนช่วยกันพัฒนาความร่วมมือในทุกๆ ด้านเพื่อให้สองฝ่ายได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งรวมถึงการยกระดับ

เขตการค้าเสรีอาเซียน-จีน การส่งเสริมการรวมตัวกันทางเศรษฐกิจการศึกษาความเป็นไปได้ในการสร้างต้นแบบการลงทุนและการเงินของภูมิภาคเอเชีย และการสร้างเสริมความร่วมมือในภูมิภาคในกรอบต่างๆ อาทิ อาเซียน+๑ อาเซียน+๓ และการประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก (EAS) การจัดการกับความขัดแย้ง โดยเฉพาะในเรื่องเขตแดนอย่างสันติวิธี โดยผ่านการพูดคุยและปรึกษาหารืออย่างเป็นมิตรและเท่าเทียมกัน และย้ำถึงความมุ่งมั่นของจีนที่จะปฏิบัติตามปฏิญญาว่าด้วยแนวปฏิบัติของภาคีในทะเลจีนใต้ (Declaration on the Conduct of Parties in the South China Sea : DOC) โดยจีนตั้งใจที่จะร่วมมือกับอาเซียนในการจัดทำแนวปฏิบัติในทะเลจีนใต้ (COC) เพื่อก่อให้เกิดความสงบสุขเสถียรภาพ และการพัฒนาในทะเลจีนใต้อย่างแท้จริง

การประชุมครั้งนี้ มีผู้เข้าร่วมระดับเจ้าหน้าที่อาวุโส นักวิชาการ และเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความร่วมมืออาเซียน-จีนกว่า ๑๕๐ คน โดยได้มีการหารือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์อาเซียน-จีน ในมิติต่างๆ อาทิ การทบทวนความสำเร็จ โอกาสและความท้าทายในอนาคต รวมทั้งทิศทางและการมีส่วนร่วมของอาเซียนและจีนในระดับภูมิภาคและระดับโลก นอกจากนี้ นายจอร์จ เยียว อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศสิงคโปร์ ยังได้กล่าวปาฐกถาในหัวข้อ "China and ASEAN: Bound by Geography and History" อีกด้วย 🇵🇹

ASEAN-India Car Rally 2012

8,000 กิโลเมตรสู่อากาศที่เชื่อมโยงกันอย่างยั่งยืน
เมื่อพูดถึง ‘การขับรถไปเที่ยวต่างประเทศ’ คุณนึกถึงอะไรบ้าง?

คุณผู้อ่านหลายคนอาจนึกถึงการเดินทางที่ยากลำบาก การบุกป่าฝ่าดง การวางแผนเส้นทางที่เคร่งเครียด ถนนหนทางที่ไม่ปรากฏตามแผนที่ ระยะทางจากแต่ละเมืองที่ห่างไกล แล้วไหนจะอุปสรรคและปัญหาต่างๆ นานาที่อาจพบเจอระหว่างทาง ไม่ว่าจะเป็นการนำรถเข้าประเทศอื่นๆ กฎระเบียบที่เข้มงวด และอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นกลางป่ากลางเขา ทุกอย่างดูจะเป็นเรื่องยุ่งยากไปเสียทั้งหมด

ทั้งหมดเป็นเพราะในอดีตที่ผ่านมา การพัฒนาเส้นทางคมนาคมในละแวกบ้านเรานั้น ยังไม่เท่าเทียมในแต่ละพื้นที่ บางแห่งมีถนนที่ตัดผ่านอย่างดีที่เต็มไปด้วยสาธารณูปโภค บางแห่งมีถนน แต่ไม่มีสาธารณูปโภครองรับหรือซ้ำร้าย บางแห่งแม้แต่นถนนก็ไม่สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การแบกกระเป๋าขึ้นรถขับออกจากบ้าน และ

ตะลอนเที่ยวไปในประเทศบ้านใกล้เรือนเคียง เลยไปจนถึงประเทศที่ห่างไกลอื่นๆ จึงเหมือนเป็นเรื่องเพ้อฝันที่ไม่คุ้มค่า แต่ในช่วงปลายปี 2555 ที่ผ่านมานั้น เรื่องเพ้อฝันที่ว่านี้ กลายเป็นประวัติศาสตร์การเดินทางข้ามภูมิภาคครั้งสำคัญเพื่อเชื่อมยักษ์ใหญ่จากชมพูทวีปเข้ากับเรา ด้วยความร่วมมือระหว่างกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนทั้งสิบประเทศ และแรงสนับสนุนจากอินเดียผ่านสายสัมพันธ์ที่มีต่ออาเซียนมาร่วมสองทศวรรษ ทำให้พวกเราชาวอาเซียนได้ร่วมการเดินทางไกลจากบ้านเกิดเมืองนอนสู่อินเดีย ด้วยสายใยที่เชื่อมสองภูมิภาคนี้ไว้ด้วยกันในรูปของ “ถนน” ความยาวนานบาดพันกิโลเมตร ผ่านแปดประเทศอาเซียนจรดชมพูทวีป ภายใต้กิจกรรม “ASEAN-India Car Rally 2012” ระหว่างวันที่ 25 พฤศจิกายน ถึง 16 ธันวาคม 2555 ที่ผ่านมา

กิจกรรมครั้งนี้เกิดขึ้นเพื่อเฉลิมฉลอง การครบรอบ 20 ปี ความสัมพันธ์ อาเซียน - อินเดีย และสร้างความ ตระหนักรู้ถึงความสัมพันธ์ที่ดีระหว่าง สองภูมิภาค รวมทั้งส่งเสริมความเชื่อมโยง ระหว่างอาเซียน และอินเดีย โดยเฉพาะ อย่างยิ่งการเชื่อมโยงทางถนน ซึ่งเป็น ช่องทางการคมนาคมขนส่งที่สำคัญยิ่ง ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวและการไปมา หาสู่กันของประชาชน รวมถึงเป็นการ สร้างความตระหนักรู้ในวงกว้างเกี่ยวกับ โอกาสทางการค้าการลงทุนอันมหาศาล ที่อยู่บนเส้นทางเศรษฐกิจสายต่างๆ ในภูมิภาคอีกด้วย

การจัดแรลลี่ระหว่างอาเซียนและอินเดีย นั้นนับเป็นการจัดครั้งที่สอง หลังจาก ที่ อินเดียเคยจัดแรลลี่เดินทางจากอินเดีย มายังอาเซียนเมื่อปี ค.ศ. 2004 ดังนั้น การจัดแรลลี่ในครั้งนี้จึงเป็นเหมือน การย้อนรอยเส้นทางความสัมพันธ์เดิม ที่มีมาของสองภูมิภาค บวกกับเป็น การแสดงศักยภาพของเส้นทางใหม่ๆ ให้เห็นถึงพัฒนาการด้านโครงสร้าง พื้นฐาน และโอกาสทางการค้าการลงทุน ในภูมิภาคอาเซียนให้เป็นที่ตระหนัก ต่อสาธารณชน ซึ่งประเทศอาเซียนและ อินเดียก็ได้ร่วมกันส่งคณะสื่อมวลชน

นักขับแรลลี่มืออาชีพ ผู้แทนจาก ภาควิชาต่างๆ หรือแม้แต่ดารานักแสดง ร่วมคณะ เดินทางเป็น ‘ขบวนแรลลี่ อาเซียน-อินเดีย’ กว่า 120 ชีวิต เดินทางผ่าน 9 ประเทศ ในภูมิภาค ในฐานะผู้แทนเชื่อมสัมพันธ์ 11 ประเทศ ที่ไม่ต่างจากคณะทูตกิตติมศักดิ์เลย

เส้นทางที่คณะแรลลี่อาเซียน-อินเดีย เดินทางผ่านนั้น เริ่มจากกิจกรรม ต้อนรับที่เมืองมรดกโลกยอกยาการ์ตา ในอินโดนีเซีย ก่อนจะพาคณะแรลลี่ บินข้ามน้ำข้ามทะเลมาออกสตาร์ท

ที่สิงคโปร์ ผ่านมาเลเซีย ก่อนจะเข้าสู่ประเทศไทยเป็นครั้งแรกที่ อ. สะเดา จ. สงขลา ต่อไปยังกัมพูชา เวียดนาม สปป. ลาว และกลับเข้าประเทศไทยอีกครั้งที่ จ. หนองคาย ก่อนจะเข้าเมียนมาร์ และตรงเข้าสู่อินเดียไปถึงยังเมืองกุวาฮาตีในแคว้นอัสสัม โดยในแต่ละประเทศและเมืองสำคัญที่คณะแรลลี่เดินทางผ่าน ก็มีการจัดกิจกรรมต้อนรับอย่างยิ่งใหญ่และมีสีสัน ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมแข่งขันระหว่างผู้เข้าร่วมที่เมืองยอกยาการ์ตา พิธีต้อนรับที่นครวัดในประเทศกัมพูชา การจัดขบวนมวลดชนต้อนรับขบวนแรลลี่ที่นครโฮจิมินห์ พิธีส่งขบวน (flag-off) ณ ข้างพระบรมมหาราชวังของไทย และปิดท้ายด้วยการต้อนรับขบวนแรลลี่โดยผู้นำประเทศอาเซียนและอินเดีย 11 ประเทศที่มาเข้าร่วมการประชุมสุดยอดอาเซียน-อินเดียสมัยพิเศษ ณ กรุงนิวเดลี ซึ่งทุกกิจกรรมได้รับความสนใจจากประชาชนทั้งที่อยู่สองข้างทางและที่มาร่วมในกิจกรรม รวมถึงสื่อมวลชนทั้งที่ร่วมอยู่ในขบวนและที่ติดตามความเคลื่อนไหวของคณะแรลลี่ในแต่ละประเทศ

เส้นทางที่ขบวนแรลลี่ 31 คัน 120 กว่าชีวิตแล่นผ่านนี้ ไม่ได้เป็นเพียงแค่นอนที่เชื่อมประเทศต่างๆ ในภูมิภาคเข้าด้วยกันเท่านั้น แต่ยังเป็นสัญลักษณ์ถึงความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียนทั้งสามมิติด้วย ไม่ว่าจะเป็นทางโครงสร้างพื้นฐาน กฎระเบียบ และความเชื่อมโยงระหว่างประชาชนสู่ประชาชน

สำหรับด้านโครงสร้างพื้นฐาน

ก็คงหลีกเลี่ยงที่จะพูดถึงเส้นทางที่เชื่อมประเทศต่างๆ ในภูมิภาคไม่ได้ ตลอดเส้นทางกว่า 8,000 กิโลเมตรนั้น ล้วนเป็นสัญลักษณ์ของการพัฒนาเส้นทางคมนาคมของภูมิภาคอย่างแท้จริง ซึ่งเป็นเจตนารมณ์ของอาเซียนที่จะยกระดับทางหลวงของประเทศสมาชิกให้มีประสิทธิภาพ สามารถใช้สัญจรทั้งการเดินทางทั่วไป การค้าขาย และการท่องเที่ยวได้อย่างสะดวก แรลลี่ครั้งนี้จึงเป็นเหมือนการสำรวจเส้นทางหลวงของแต่ละประเทศเพื่อเป็นการตรวจสอบ หรือทดลองใช้ถนนของแต่ละประเทศอย่างใกล้ชิด

นอกเหนือไปกว่านั้น ยังเป็นโอกาสให้แต่ละประเทศได้สำรวจแนวทางในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานอื่นๆ เพื่อรองรับการไปมาหาสู่ของประชาชนให้ดียิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นสถานีบริการน้ำมัน ที่พัก ริมทาง โรงแรม ร้านอาหาร และสาธารณูปโภคอื่นๆ ซึ่งมีความสำคัญไม่แพ้การพัฒนาคุณภาพของถนนเลย เพราะนี่คือโอกาสทางการค้าการลงทุนที่สำคัญในแต่ละประเทศ และยังเป็นโอกาสในการดำเนินความร่วมมือเพื่อการพัฒนาอีกด้วย

ในด้านกฎระเบียบ

แรลลี่ครั้งนี้เป็น สัญลักษณ์ที่สำคัญของอนาคตของอาเซียนในการเป็นภูมิภาคที่สามารถไปมาหาสู่กันได้อย่างเสรี ที่ยังคงไว้ซึ่งความมั่นคงปลอดภัยของภูมิภาค การนำขบวนรถแรลลี่ผ่านจุดตรวจลงตราของแต่ละประเทศอย่างรวดเร็ว นั้นคงไม่สามารถเกิดขึ้นได้หากการบริการจัดการข้ามพรมแดนของแต่ละประเทศไม่มีประสิทธิภาพซึ่งต้องใช้ความพยายามและการประสานงานจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งการตรวจคนเข้าเมือง ศุลกากร และการแคว่ระวังด้านความมั่นคง ด้านอื่นๆ ดังนั้น การจัดกิจกรรมแรลลี่ครั้งนี้ จึงเป็นตัวแปรสำคัญที่จะจุดประกายให้สาธารณชนตระหนักว่าการไปมาหาสู่กันที่สะดวกประหนึ่งไร้พรมแดนนั้นสามารถเกิดขึ้นได้ด้วยการบริหารจัดการระหว่างพรมแดนร่วมกันที่เป็นระบบอย่างแท้จริง

ยิ่งไปกว่านั้น ในแง่ความเชื่อมโยงระหว่างประชาชนสู่ประชาชน แรลลี่ครั้งนี้ก็ได้ฉายภาพการนำเสนอ “ของดี” ของแต่ละประเทศ ให้ผ่านสู่สายตาของ

“คณะทูตแรลลี่” กลุ่มนี้อย่างเต็มที่ ไม่ว่าจะเป็นสถานที่ท่องเที่ยว การแสดงประจำชาติ วัฒนธรรม การต้อนรับ และที่ขาดไม่ได้คืออาหาร ประจําถิ่น ที่ล้วนสร้างความรู้สึกถึง การเดินทางข้ามผ่านจากวัฒนธรรมหนึ่ง สู่อีกวัฒนธรรมหนึ่งเพียงแค่ขับผ่าน พรมแดนไม่กี่กิโลเมตร เริ่มจากอินโดนีเซีย ที่จัดโปรแกรมให้คณะแรลลี่ได้เยี่ยมชม บุโรพุทโธ และวิหารพราหมณ์ มาขับรุดผ่านสนาม Formula 1 ที่สิงคโปร์ มาเลเซียที่จัดการต้อนรับ ณ พุทธาจารย์ การพาเยี่ยมชมพระบรม มหาราชวัง ที่กรุงเทพฯ ขับผ่านจัตุรัส โอจีมินท์ที่เวียดนาม ลักการะโบราณ สถานวัดพุทธที่ลาว การแสดงแสงสีเสียง ตระกานดาที่อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย เส้นทางที่เต็มไปด้วยอารยธรรมที่ มั่นตะเลย์ ก่อนจะได้รับการต้อนรับ อย่างอบอุ่นที่เมืองกวาฮาตี รัฐอัสสัม ทั้งหมดเป็นภาพที่สะท้อนให้ผู้คน ที่ติดตามขบวนแรลลี่ได้เห็น ว่า เพียง

แค่ระยะทางไม่กี่กิโลเมตรระหว่าง จุดหนึ่งสู่อีกจุดหนึ่ง วัฒนธรรม ได้ถูกส่งต่อ หลอมรวม ดัดแปลง และ ซึมซาบเป็นวิถีชีวิตที่ โดดเด่น มีเอกลักษณ์ และมีเสน่ห์ที่แตกต่างกัน เชิญชวนให้ผู้ร่วมคณะแรลลี่ได้สัมผัส และแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมของตนกับ แต่ละประเทศด้วยตนเอง จนเกิดความรู้สึกว่าพวกเขาได้นำวัฒนธรรมของตน มาฝากให้กับประเทศเพื่อนมิตรตลอด ทาง และได้รับของฝากเป็นความประทับใจจากวัฒนธรรมของชาติอื่น ๆ กลับไป พร้อมรอยยิ้ม

ความเชื่อมโยงทั้งสามด้าน

ที่สะท้อนในกิจกรรมแรลลี่ครั้งนี้ ล้วน เป็นสิ่งที่อาเซียนปรารถนาที่จะทำให้เกิดขึ้นในภูมิภาคแห่งนี้ และเชื่อได้ว่า ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัด กิจกรรมครั้งนี้ ก็หวังที่จะให้เหตุการณ์ ครั้งนี้เป็นก้าวสำคัญในการดึงภูมิภาค อาเซียน และประเทศเพื่อนมิตรอย่าง

อินเดียให้ใกล้ชิดกันมากขึ้น ในโอกาสนี้ จึงขอขอบคุณผู้ที่ให้การสนับสนุน กิจกรรมนี้ทุกท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หน่วยงาน องค์กร และภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในประเทศไทยที่ให้ความร่วมมือ การอำนวยความสะดวก และการ ประสานงานอย่างเต็มที่ในการทำให้ กิจกรรมครั้งนี้ประสบความสำเร็จ และ ปรากฏสู่สายตาของสาธารณชนใน ภูมิภาค

ในอนาคตอันใกล้ ไม่เพียงแค่ว่า

‘การไปเที่ยวอินเดีย’ เท่านั้น แต่การ ‘ไปเที่ยวทุกที่ที่อาเซียนและ ภูมิภาคโดยรอบ’ คงไม่เป็นการเดินทาง ที่ยากลำบากหรือเป็นเรื่องเพ้อฝัน อีกต่อไป กิจกรรมครั้งนี้ ได้เป็นเครื่องพิสูจน์แล้วว่า มันเป็นไปได้ หากทุกคน ทุกฝ่าย ทุกประเทศ ร่วมมือกัน.... 🇹🇭

ASEAN

Regional Forum Disaster Relief Exercise 2013 : ARF DiREx 2013

การฝึกซ้อมการบรรเทาภัยพิบัติในกรอบการประชุมอาเซียนว่าด้วยความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก ปี ค.ศ. 2013

ในปัจจุบัน ภัยพิบัติทางธรรมชาติเกิดขึ้นเป็นประจำและครอบคลุมบริเวณกว้างในหลายภูมิภาค ซึ่งนับเป็นสิ่งท้าทายที่ส่งผลกระทบต่อชีวิต ทรัพย์สิน เศรษฐกิจ ตลอดจนการพัฒนาประเทศภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกเองก็ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ภัยพิบัติที่นับวันจะทวีความรุนแรงขึ้นเช่นกัน เช่น ในกรณีเหตุการณ์แผ่นดินไหวและสึนามิในมหาสมุทรอินเดียเมื่อปี พ.ศ. 2547 ไชโคลอนนาร์กิส เมื่อปี พ.ศ. 2551 และมหาอุทกภัยในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในปี พ.ศ. 2554 ที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างมากในหลายประเทศโดยเฉพาะประเทศไทย

การป้องกันและบริหารจัดการสถานการณ์ภัยพิบัติต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายภาคส่วนทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในการเสริมสร้างมาตรการที่มีประสิทธิภาพในการรับมือกับสถานการณ์ภัยพิบัติและการสร้างขีดความสามารถในระบบเตือนภัยล่วงหน้า ดังนั้นไทยจึงให้ความสำคัญกับการส่งเสริมความร่วมมือในการบริหารจัดการภัยพิบัติในกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศโดยเฉพาะในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ในกรอบอาเซียน ไทยได้เป็นประธานคณะกรรมการอาเซียนด้านการจัดการภัยพิบัติ (ASEAN Committee on Disaster Management : ACDM) ในช่วงปี พ.ศ. 2555-2556 ซึ่งมีบทบาทสำคัญ

ในการส่งเสริมความร่วมมือด้านการจัดการภัยพิบัติทุกด้านอย่างครบวงจร ได้แก่ การป้องกัน การเตรียมความพร้อมการตอบโต้การบรรเทาและฟื้นฟู โดยผ่านกิจกรรมที่ดำเนินการร่วมกันเพื่อลดผลกระทบจากภัยพิบัติต่อการพัฒนาด้านสังคมและเศรษฐกิจของประเทศสมาชิกอาเซียน

นอกจากนี้ ไทยได้แสดงบทบาทสำคัญในกรอบการประชุมอาเซียนว่าด้วยความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก (ASEAN Regional Forum : ARF) ในสาขาความร่วมมือด้านการบรรเทาภัยพิบัติ (disaster relief) เพื่อส่งเสริมความร่วมมือ แลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์ด้านการเตรียมความพร้อมในการบริหารจัดการภัยพิบัติระหว่าง

สมาชิก ARF โดยนับตั้งแต่ปี 2551 เป็นต้นมา ประเทศ ARF ได้เริ่มมีการฝึกปฏิบัติมากขึ้น การฝึกภาคสนามครั้งแรกของ ARF คือ ARF Voluntary Demonstration of Response (VDR) ณ เกาะ Luzon ฟิลิปปินส์ เมื่อวันที่ 4 - 8 พฤษภาคม 2552 โดย ฟิลิปปินส์และสหรัฐฯ ร่วมเป็นเจ้าภาพการฝึกซ้อม ARF VDR เป็นการจำลองสถานการณ์การพายุไต้ฝุ่นขนาดใหญ่และมีการสาธิต การค้นหาและช่วยชีวิตผู้ประสบภัยทั้งภาคพื้นดิน น้ำ และอากาศ การอพยพคน การฟื้นฟูทางด้านวิศวกรรม และการขนส่งและ บำบัดน้ำ การฝึก ARF Disaster Relief Exercise (DiREx) 2011 จัดขึ้น ณ เมือง Manado อินโดนีเซีย เมื่อวันที่ 15 - 19 มีนาคม 2554 ซึ่งอินโดนีเซียและญี่ปุ่นเป็นเจ้าภาพร่วม ARF DiREx 2011 เป็นการฝึกทั้งการวางแผน (Table Top Exercise : TTX) และภาคสนาม (Field Training Exercise : FTX) ที่เน้นความร่วมมือระหว่างฝ่าย พลเรือนกับฝ่ายทหาร

ใน ปี พ.ศ. 2556 ไทยร่วมกับสาธารณรัฐเกาหลี เป็นเจ้าภาพ จัดการฝึกซ้อมบรรเทาภัยพิบัติ ARF DiREx 2013 ซึ่งเป็นการฝึกซ้อมภาคสนามของ ARF ครั้งที่ 3 การฝึกซ้อมครั้งนี้มี วัตถุประสงค์เพื่อฝึกซ้อมร่วมระหว่างฝ่ายพลเรือนกับฝ่ายทหาร ในการเตรียมความพร้อมด้านการจัดการและบรรเทาภัยพิบัติรวมถึง การสร้างเครือข่าย แลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และ เทคโนโลยี ระหว่างประเทศ ARF สถานการณ์สมมติสำหรับการฝึกซ้อม คือเหตุการณ์แผ่นดินไหวระดับ 8.9 ริกเตอร์บริเวณตอนเหนือของเกาะ สุมาตรา ซึ่งทำให้เกิดสึนามิสูง 8 เมตร ถล่มทำลายพื้นที่ชายฝั่ง

ทะเลอันดามันของไทย และภัยพิบัติซ้ำซ้อนด้าน สารเคมีและวัตถุอันตราย ที่เกิดจากการกระทำของ มนุษย์

ในขั้นเตรียมการ ได้มีการประชุมระหว่าง ประเทศเจ้าภาพร่วมเป็น

ระยะๆ และการประชุมเตรียมการกับประเทศ ARF 2 ครั้ง ได้แก่ การประชุมเตรียมการขั้นต้น (Initial Planning Conference : IPC) เมื่อวันที่ 14 - 16 มกราคม 2556 ที่กรุงเทพฯ และการประชุม เตรียมการขั้นสุดท้าย (Final Planning Conference : FPC) เมื่อวันที่ 1 - 3 เมษายน 2556 ที่อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี การประชุมเตรียมการดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อหารือเกี่ยวกับการออกแบบกิจกรรมการฝึกซ้อมและการมีส่วนร่วมของสมาชิก ARF ในการส่งบุคลากร อุปกรณ์ ความร่วมมือด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกซ้อม รวมทั้งการสำรวจ พื้นที่หลักของการจัดการฝึกซ้อม ARF DiREx 2013 ในอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

การฝึกซ้อม ARF DiREx 2013 จัดขึ้นเมื่อวันที่ 7 - 11 พฤษภาคม 2556 ณ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี มีผู้เข้าร่วมจาก ประเทศสมาชิก ARF 23 ประเทศ และ 1 กลุ่มประเทศ ได้แก่ ประเทศสมาชิกอาเซียน 10 ประเทศ (บรูไนดารุสซาลาม กัมพูชา อินโดนีเซีย ลาว มาเลเซีย เมียนมาร์ ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ เวียดนาม

ไทย) ออสเตรเลีย บังกลาเทศ แคนาดา จีน อินเดีย ปากีสถาน ญี่ปุ่น นิวซีแลนด์ สาธารณรัฐเกาหลี รัสเซีย ศรีลังกา ติมอร์-เลสเต สหรัฐฯ และสหภาพยุโรป และสำนักเลขาธิการอาเซียน ศูนย์ประสานงานการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมของอาเซียน (ASEAN Coordinating Centre for Humanitarian Assistance on disaster management : AHA Centre) และองค์การระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานเพื่อการประสานงานด้านมนุษยธรรมแห่งสหประชาชาติ (UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs : UNOCHA) สหพันธ์กาชาดและสภาเสี้ยววงเดือนแดงระหว่างประเทศ (International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies : IFRC) องค์การอนามัย (World Health Organization : WHO) มีผู้เข้าร่วมทั้งสิ้น 1,673 คน

การฝึกซ้อม ARF DiREx 2013 แบ่งออกเป็น การฝึก TTX การฝึก FTX และการประเมินผล (After Action Review : AAR) โดยรายละเอียดของการฝึกซ้อมมีดังนี้

1. การฝึก TTX (กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย เป็นหน่วยงาน รับผิดชอบหลัก) ประกอบด้วย การประชุมเต็มคณะ (plenary) และการฝึกวางแผนกลุ่มย่อยใน 3 กรอบ ได้แก่

- 1) กรอบการรับมือกับสถานการณ์ภัยพิบัติระดับชาติ (national response framework)
- 2) กรอบความร่วมมือระหว่างประเทศ (international cooperation framework) และ
- 3) กรอบการให้ความช่วยเหลือชาวต่างชาติ (foreign citizen assistance)

ประเทศ ARF ได้ทดสอบและวางแผนขั้นตอนการประสานงานระหว่างฝ่ายพลเรือนกับฝ่ายทหารในการบรรเทาภัยพิบัติ ซึ่งกระบวนการ

ดังกล่าวต้องอาศัยการศึกษาและทำความเข้าใจโครงสร้างและกระบวนการการจัดการภัยพิบัติของประเทศที่ประสบภัยพิบัติ กฎหมายของประเทศผู้ประสบภัย ข้อตกลงในภูมิภาค และกรอบความตกลงระหว่างประเทศผู้เข้าร่วมต่างตระหนักถึงความสำคัญของการแต่งตั้งผู้ประสานงานในกรณีฉุกเฉิน (national focal point) ของแต่ละประเทศ การประชาสัมพันธ์ข้อมูลให้แม่นยำและทันต่อเหตุการณ์ให้ทราบอย่างทั่วถึง และการพัฒนาฐานข้อมูลและเสริมสร้างขีดความสามารถด้านการประเมินความต้องการในการณีเกิดภัยพิบัติ

2. การฝึก FTX (กระทรวงกลาโหม เป็นหน่วยงาน รับผิดชอบหลัก) ผู้เข้าร่วมการฝึกซ้อมจากประเทศ ARF และองค์การระหว่างประเทศร่วมกันฝึกซ้อมบนพื้นฐานของศักยภาพ ความเชี่ยวชาญ และความพร้อมของผู้เข้าร่วมทั้งในรูปแบบ การนำอุปกรณ์ต่างๆ เช่น เครื่องบินทหาร อุปกรณ์ทางการแพทย์ อุปกรณ์สื่อสารผ่านดาวเทียม สุนัขค้นหา อุปกรณ์ค้นหาและช่วยชีวิต เป็นต้น และบุคลากรเข้าร่วมฝึกในสถานการณ์สมมติต่างๆ ได้แก่ 1) อาคารถล่ม 2) สารเคมีรั่วไหล 3) หินถล่ม 4) การช่วยเหลือผู้ประสบภัยทางทะเล 5) การช่วยเหลือผู้ประสบภัยทางอากาศ 6) การช่วยเหลือทางการแพทย์ และ 7) กองบัญชาการเหตุการณ์ (Emergency Operation Center : EOC) โดยเปิดโอกาสให้มีการฝึกซ้อมการประสานความช่วยเหลือจากต่างประเทศร่วมกับองค์การระดับภูมิภาคและองค์การระหว่างประเทศ ทั้งฝ่ายพลเรือนและฝ่ายทหารผ่านช่องทางที่กำหนด

3. การจัดทำ AAR (กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก) ฝ่าย AAR ได้ประเมินการฝึกซ้อม ARF DiREx 2013 ซึ่งมีข้อเสนอแนะสำหรับการฝึกซ้อม ARF DiREx ครั้งต่อไปในประเด็นการเสริมสร้างความร่วมมือและการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างฝ่ายพลเรือนกับ

ฝ่ายทหาร และการมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การสร้างสถานการณ์สมมติของการวางแผนและการฝึกภาคสนามที่มีความต่อเนื่องและสอดคล้องกับเหตุการณ์และการให้ความสำคัญกับบทบาทด้านกงสุลในการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมแก่ชาวต่างชาติในสถานการณ์ฉุกเฉิน

การฝึกซ้อม ARF DIREx 2013 เป็นการเชื่อมโยงและต่อยอดความมุ่งมั่นของอาเซียนในการส่งเสริมความร่วมมือในภูมิภาคด้านการบริหารจัดการภัยพิบัติผ่านการจัดการฝึกซ้อมภาคสนามประจำปี เรียกว่า ASEAN Regional Disaster Emergency Response Simulation Exercise (ARDEX) ซึ่งเริ่มตั้งแต่ปี 2548 เป็นต้นมา การฝึกซ้อม ARF DIREx 2013 นับเป็นหนึ่งในกิจกรรมการฝึกซ้อมการบรรเทาภัยพิบัติระหว่างฝ่ายพลเรือนและฝ่ายทหารขนาดใหญ่ที่สุดในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก การเป็นเจ้าภาพร่วมจัดการฝึกซ้อม ARF DIREx 2013 ของไทยสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีและได้รับความสนใจจากประเทศที่เข้าร่วม ARF หน่วยงานองค์กรหลายภาคส่วน ทั้งในประเทศและต่างประเทศและสื่อมวลชนในประเทศ โดยจากการฝึกในครั้งนี้ก่อให้เกิดผลลัพธ์อย่างเป็นรูปธรรมชัดเจนจากการแลกเปลี่ยนความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์และเทคโนโลยีในการรับมือกับภัยพิบัติรูปแบบต่างๆ นอกจากนี้ ยังเป็นการเสริมสร้างศักยภาพในการบริหารจัดการภัยพิบัติและนับเป็นการสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการเตรียมความพร้อมการซักซ้อมการประสานงานและการพัฒนาความร่วมมือระหว่างหน่วยงานฝ่ายพลเรือนกับฝ่ายทหารภาครัฐและภาคเอกชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศในการบริหารจัดการภัยพิบัติ ตลอดจนฝึกฝนการทำงานเชิงปฏิบัติในระดับระหว่างประเทศและสนับสนุนการเสริมสร้างความไว้วางใจระหว่างผู้เข้าร่วมที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ ไทยและสาธารณรัฐเกาหลี ได้หารือการเตรียมการจัดการฝึกซ้อมร่วมกันอย่างใกล้ชิดซึ่งช่วยกระชับความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้นด้วย

ท้ายสุดนี้ การฝึกซ้อม ARF DIREx 2013 เป็นอีกโอกาสหนึ่งที่ประเทศไทย (โดยการร่วมมืออย่างดีระหว่างกระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงมหาดไทยและกระทรวงกลาโหมและกองทัพไทย) ได้แสดงบทบาทนำใน ARF อีกครั้งในเรื่องการบริหารจัดการภัยพิบัติซึ่งเป็นภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่สำคัญ และจำเป็นต้องมีการประสานงานอย่างใกล้ชิดระหว่างฝ่ายพลเรือนและฝ่ายทหาร อีกทั้งได้ส่งเสริมบทบาทนำของอาเซียนใน ARF ตามเจตนารมณ์ของ แผนงานจัดตั้งประชาคมการเมืองความมั่นคงอาเซียน ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศ (กรมอาเซียน) เป็นหน่วยงานหลักในการประสานงานเรื่องการนำ APSC Blueprint มาปฏิบัติ 🇹🇭

กลไกประสานงาน ใน ARF และนอก ARF

(กรอบอาเซียนและ ASEAN Defense Ministers' Meeting Plus หรือ ADMM Plus) เรื่องการบริหารจัดการภัยพิบัติ

◀ พิธีเปิดการฝึกซ้อม ARF DiREx 2013 จัดขึ้นช่วงบ่าย
วันที่ 7 พฤษภาคม 2556 โดยมีนายพลอดประสพ สุรัสวดี
รองนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน โดยมี H.E. Mr. Bong-hyun
Kim, Deputy Minister for Multilateral and Global
Affairs กระทรวงการต่างประเทศ สาธารณรัฐเกาหลี
เป็นประธานร่วมคู่กับไทยในการฝึกซ้อมฯ

▲ การฝึกซ้อมในพื้นที่อาคารถล่ม

▲ ส่วนควบคุมการฝึกประชุม
ชี้แจงก่อนการฝึก

▲ การบริการทางการแพทย์
แก่ผู้ประสบภัยทางน้ำ

▲ การฝึกซ้อมในพื้นที่อาคารถล่ม

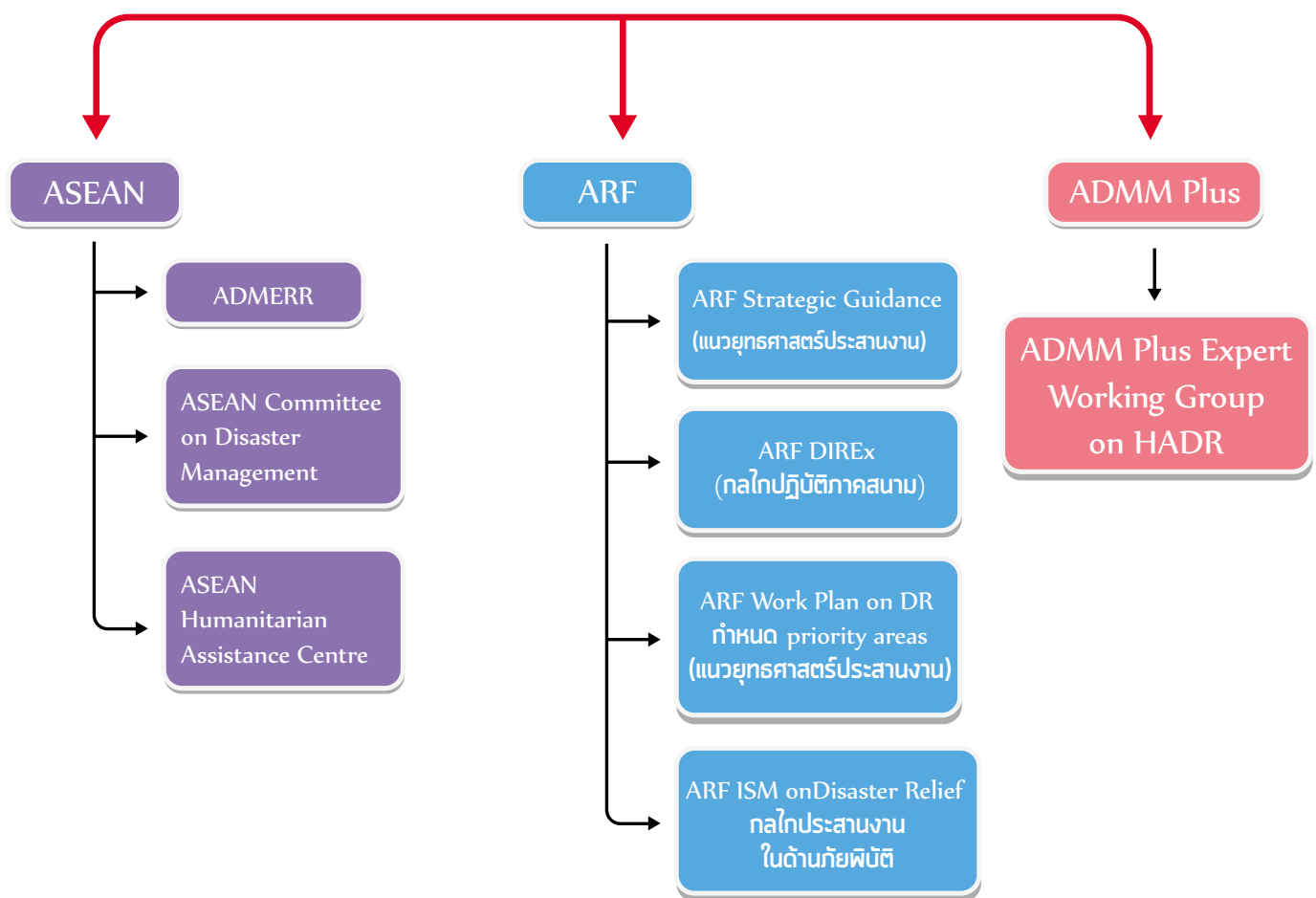

◀ การส่งกลับทางอากาศเพื่อนำผู้ประสบภัย
ที่ได้รับบาดเจ็บสาหัส เข้ารับการบริการ
ทางการแพทย์ในระดับสูงขึ้น

พิธีเปิดการฝึกซ้อม ARF DiREx 2013 จัดขึ้นช่วงบ่าย ▶
วันที่ 7 พฤษภาคม 2556 โดยมีนายพลอดประสพ สุรัสวดี
รองนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน โดยมี H.E. Mr. Bong-hyun
Kim, Deputy Minister for Multilateral and Global
Affairs กระทรวงการต่างประเทศ สาธารณรัฐเกาหลี
เป็นประธานร่วมคู่กับไทยในการฝึกซ้อมฯ

กลไกประสานงานเรื่องการบริหารจัดการภัยพิบัติ ในภูมิภาคที่เกี่ยวข้องกับอาเซียน

ข่าวสาร : โครงการอบรมอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ
เรื่อง “การเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน”
 ระหว่างวันที่ 7 - 8 กรกฎาคม 2556 ณ โรงแรมราวินทรา บีช รีสอร์ท
 แอนด์ สปา พัทยา จังหวัดชลบุรี

กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ ในฐานะสำนักเลขาธิการอาเซียนแห่งชาติ ได้จัดโครงการอบรมคณาจารย์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ ในหัวข้อเรื่อง “การเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน” ระหว่างวันที่ 7 - 8 กรกฎาคม 2556 ณ โรงแรมราวินทรา บีช รีสอร์ท แอนด์ สปา พัทยา จังหวัดชลบุรี โดยมีผู้แทนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ จำนวน 227 คน จากทั้ง 40 แห่งเข้าร่วม

โครงการฝึกอบรมครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเสริมสร้างความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องในเชิงลึกเกี่ยวกับ 3 เสาหลักของประชาคมอาเซียนให้แก่อาจารย์ เพื่อนำไปถ่ายทอดให้แก่นักศึกษา รวมทั้งปรับปรุงการเรียนการสอน จุดประกายความคิด พัฒนาหลักสูตรการศึกษา และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนได้อย่างกว้างขวางต่อไป นอกจากนี้ โครงการดังกล่าวยังเปิดโอกาสให้อาจารย์ได้รับฟังนโยบายและยุทธศาสตร์ในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนจากผู้แทนภาครัฐ และประธานเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ รวมทั้งแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและรับฟังข้อเสนอแนะในการเตรียมความพร้อมจากภาคเอกชน ภาคธุรกิจและที่ปรึกษาของภาครัฐ

ในด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ของภาครัฐ นายพงศ์เทพ เทพกาญจนา รองนายกรัฐมนตรี ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ร่วมกันของกระทรวงการต่างประเทศและกระทรวงศึกษาธิการที่จะให้มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นกลไก และศูนย์กลางในการสื่อสารและกระจายข้อมูลเกี่ยวกับอาเซียน โดยส่งเสริมการสื่อสารทั้งระหว่างมหาวิทยาลัยระดับประเทศ และระหว่างมหาวิทยาลัยไทยและมหาวิทยาลัยในประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นๆ เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนประชาคมอาเซียนร่วมกัน ทั้งนี้ อาจารย์ควรสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับผลประโยชน์ของการรวมตัวของภูมิภาค ซึ่งเอื้อประโยชน์มากกว่าการอยู่โดดเดี่ยว ถึงแม้จะประสบกับประเด็นความท้าทายก็ตาม

รองนายกรัฐมนตรีได้เน้นย้ำด้วยว่า อาจารย์ควรสนับสนุนการมีความพร้อม การแสวงหาโอกาส และการมองการณ์ไกล รวมทั้งการทำงานเพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวมและของทุกฝ่าย หรือที่เรียกกันว่า give and take และ win win situation เพื่อไม่ให้เกิดการเอาเปรียบกันและการหวาดระแวงต่อกัน นอกจากนี้ อาจารย์ควรต้องเน้นทักษะด้านภาษา โดยมีภาษาอังกฤษเป็นข้อบังคับ เนื่องจากมีความสำคัญยิ่งในการสื่อสารและการทำงาน และควรจะต้องเรียนรู้ภาษาในอาเซียนอีกภาษาหนึ่งด้วย เช่นภาษาประเทศเพื่อนบ้าน หรือประเทศใหญ่ๆ ของภูมิภาคดังเช่น อินโดนีเซีย

ในด้านยุทธศาสตร์ ผศ. ดร. ปัญญา การพานิช อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี และประธานเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ ได้กล่าวถึงยุทธศาสตร์ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านกายภาพ อาทิ การจัดตั้งศูนย์อาเซียนศึกษา ด้านการเพิ่มขีดความสามารถของบัณฑิต การพัฒนาอาจารย์ การพัฒนาความเข้มแข็งของสถาบัน และด้านอื่นๆ เช่น โครงการอบรมเรื่องจริยธรรม ทั้งนี้ ดร. ปัญญา ได้ส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรอาเซียนศึกษาร่วมกัน โดยเสนอแนวทางตามปณิธาน “working together, learning together, growing together” เพื่อให้มีพลังและความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น

ในด้านข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากภาคเอกชน นายเอกรินทร์ สีมหาศาล รองประธานกรรมการบริหารบริษัทอัคราเรียวทัศน์ จำกัด กล่าวถึงบทบาทของอาจารย์ในการสร้างทรัพยากรมนุษย์ ที่มีคุณค่า มีศักยภาพและวิสัยทัศน์สามารถวิเคราะห์และใช้เหตุผล และยอมรับความแตกต่าง รวมทั้งเป็นพลเมืองไทยที่ดี มีจิตสำนึกอาเซียน เป็นพลเมืองอาเซียน และพลเมืองโลก โดยอาจารย์ต้องฝึกให้เด็กมีทักษะชีวิต ทักษะในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ทักษะในการเข้าสังคม การทำงาน การใช้สารสนเทศ และการคิด นอกจากนี้ นายเอกรินทร์ยังได้แนะนำให้มหาวิทยาลัยราชภัฏจัดการฝึกอบรมโรงเรียนท้องถิ่นในการทำหลักสูตรที่ทันสมัยด้วย

ในส่วนของภาคธุรกิจ นายชลธร ดำรงศักดิ์ ผู้แทนจากบริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด กล่าวว่า ภาคธุรกิจต้องการบุคลากรที่มีทั้งข้อกังวลต่อการเปลี่ยนแปลงและสามารถป้องกันผลกระทบได้ และมีทั้งทักษะในการเห็นโอกาสและคว้าโอกาสโดยอาจารย์มีบทบาทสำคัญในการสร้าง mindset ในทั้ง 2 ด้าน และฝึกให้นักศึกษาสามารถ anticipate change ได้ ส่วนในด้านธุรกิจ นายชลธรแนะนำการพัฒนาสินค้าให้มีคุณค่าเพิ่มขึ้น ให้เป็น high value added products โดยการศึกษา นวัตกรรมและเทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการผลิตสินค้าที่สามารถขายได้ในทั้งตลาดระดับประเทศและตลาดอาเซียน โดยในส่วนของการศึกษา นายชลธรแนะนำให้อาจารย์กระตุ้นความคิดของนักศึกษา ให้นักศึกษาทั้งดูงาน และฝึกปฏิบัติ ปลุกฝังให้นักศึกษาเปิดใจต่อการเคลื่อนย้าย mobility และส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์กับภาคธุรกิจของประเทศอื่นๆ

นอกจากมุมมองด้านเศรษฐกิจแล้ว อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏยังได้รับมุมมองด้านสังคมและวัฒนธรรมจากนางสาวตรี สุวรรณสถิตย์ ที่ปรึกษากระทรวงวัฒนธรรม ซึ่งกล่าวถึงความสำคัญในการทำงานท่ามกลางความหลากหลายทางวัฒนธรรม และบทบาทของอาจารย์ในการส่งเสริมความรู้ด้านวัฒนธรรมของประเทศอื่น การมองความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรมเป็นของดี และปลุกฝังความภูมิใจในการเป็นไทยและการเป็นอาเซียน ทั้งนี้ ประเด็นสังคมและวัฒนธรรมเป็นส่วนสำคัญในการทำให้การรวมตัวมีความเข้มแข็งมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นด้านการพัฒนาคน ซึ่งต้องคำนึงถึงมิติสังคม หรือการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยปลุกฝังค่านิยมสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน เป็นต้น สุดท้าย นางสาวตรีส่งเสริมการร่วมมือกับท้องถิ่น ชุมชน และภาคประชาสังคมในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อส่งเสริมการเตรียมความพร้อมอย่างทั่วถึง

ในโครงการฝึกอบรมครั้งนี้ อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏได้รับข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนจากผู้แทนจากทั้ง 3 เสาของประชาคมอาเซียน รวมทั้งผู้แทนจากทั้งภาครัฐ ภาคการศึกษา และภาคเอกชน ตลอดจนสื่อตีพิมพ์ของกรมอาเซียน อาทิ หนังสือ 58 คำตอบ สู่ประชาคมอาเซียน 2558 หนังสือการ์ตูนบัวแก้วไขปัญหาประชาคมอาเซียน หนังสือบันทึกการเดินทางอาเซียน หนังสือ ASEAN Mini Book และ ASEAN INFOGRAPHIC ซึ่งให้ข้อมูลเพิ่มเติมจากคำกล่าวของนายอรรถยุทธ ศรีสมุทร อธิบดีกรมอาเซียน เรื่องโอกาสและความท้าทายของการเตรียมความพร้อม อาทิ การสานต่อบทบาทที่เข้มแข็งของไทยในอาเซียน ไม่ว่าจะเป็นด้านการก่อตั้งอาเซียน การจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน หรือความเชื่อมโยงของอาเซียน ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นประเด็นที่สะท้อนถึงความสำคัญและบทบาทของไทยในอาเซียนมาโดยตลอด ตลอดจนความมุ่งมั่นของไทยในการสร้างประชาคมอาเซียนให้ยั่งยืนต่อไป 🇹🇭

การจัดงาน ASEAN DAY

วันที่ 8 สิงหาคม 2556 ณ วิเทศสโมสร
กระทรวงการต่างประเทศ

เรื่อง : กองสังคมและวัฒนธรรม

เมื่อ

วันพฤหัสบดีที่ 8 สิงหาคม 2556 กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ ได้จัดกิจกรรมเพื่อเฉลิมฉลองวันครบรอบ 46 ปี ของการก่อตั้งอาเซียน ณ วิเทศสโมสร กระทรวงการต่างประเทศ โดยนายสุรพงษ์ โตวิจักษณ์ชัยกุล รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเป็นประธาน ในพิธีเปิด และนายพีเดิล รามอส อดีตประธานาธิบดีฟิลิปปินส์ และคณะทูตจากประเทศสมาชิกอาเซียน ได้ให้เกียรติเข้าร่วมพิธีด้วย งานวันอาเซียนในปีนี้นำเริ่มด้วยการเชิญธงอาเซียน พร้อมบรรเลงเพลงอาเซียน และมีกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ การจัดนิทรรศการภาพวาดที่ชนะเลิศการประกวดในหัวข้อ “ประชาชนอาเซียนเพื่อนาคร่วมกัน” การแข่งขันตอบปัญหาอาเซียน โดยมีนักเรียนจาก 90 โรงเรียน ทั่วประเทศเข้าร่วมแข่งขัน รวมทั้ง การเสวนาในหัวข้อ “ประชาคมอาเซียน : หนึ่งจุดหมาย หลายวัฒนธรรม เราจะอยู่ร่วมกัน ได้อย่างไร?”

นายสุรพงษ์ โตวิจักษณ์ชัยกุล รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ได้กล่าวสุนทรพจน์เปิดงานโดยเน้นถึงความสำคัญของการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และภาคประชาสังคม รัฐบาลจึงได้กำหนดให้การเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนเป็นวาระแห่งชาติ ทุกหน่วยงานต้องร่วมมือกันในทุกมิติ และยังสามารถให้ความสำคัญต่อการขับเคลื่อนทั้ง ๓ เสาของประชาคมอาเซียน โดยในด้านการเมืองและความมั่นคง ไทยให้ความสำคัญกับการกระชับความสัมพันธ์และความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านอาเซียนให้ใกล้ชิดขึ้น รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างอาเซียนกับประเทศคู่เจรจาด้วย ในด้านเศรษฐกิจ ไทยเป็นผู้ริเริ่มการจัดตั้ง

เขตการค้าเสรีอาเซียน ซึ่งเป็นการปูทางสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และโดยที่ไทยตั้งอยู่ในศูนย์กลางภูมิภาค จึงให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงเพื่อสนับสนุนให้การรวมตัวกันมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ส่วนด้านสังคมและวัฒนธรรม ไทยต้องการให้มีการเชื่อมโยงระหว่างประชาชน โดยเฉพาะการแลกเปลี่ยนด้านการศึกษาและวัฒนธรรม

ในช่วงปลาย กรมอาเซียนร่วมกับสมาคม อาเซียน-ประเทศไทย ได้จัดกิจกรรมเสวนา ในหัวข้อ “ประชาคมอาเซียน หนึ่งจุดหมาย หลายวัฒนธรรม เราจะอยู่ร่วมกันได้อย่างไร?” โดยสมาคมอาเซียนฯ ได้เชิญวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ ดร. ณรงค์ชัย อัครเศรณี ประธานกรรมการบริหาร บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน เอ็มเอฟซี จำกัด (มหาชน)

ผศ.ดร.กิตติ ประเสริฐสุข ผู้อำนวยการสถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา และอาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และนายชิบ จิตนิยม ผู้ประกาศข่าวสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 มาร่วมการเสวนา ซึ่งวิทยากรทั้งสามท่านได้นำเสนอมุมมองต่างๆ ที่ให้ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมที่หลากหลายของประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อเป็นพื้นฐานในการทำธุรกิจร่วมกัน ตามระบบเศรษฐกิจการตลาด การมีทัศนคติที่ดีต่อกัน และความเข้าใจกัน อันจะเป็นพื้นฐานของความสัมพันธ์และความร่วมมือที่ดีต่อกันในด้านอื่นๆ โดยสื่อมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับประเทศสมาชิกอาเซียนให้ประชาชนได้ทราบ 🇹🇭

อาเซียน สัญจร

กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศในฐานะสำนักเลขาธิการอาเซียนแห่งชาติและหน่วยงานประสานหลักในเรื่องอาเซียนของประเทศไทย พันธกิจประการหนึ่งของกรมอาเซียน คือการสร้างความรู้ความตระหนักรู้ ให้ความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องและเหมาะสมเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน เพื่อบรรลุพันธกิจดังกล่าว กรมอาเซียนได้จัด **“กิจกรรมอาเซียนสัญจร”** เป็นประจำเพื่อเป็นการดำเนินการเชิงรุกในการเตรียมความพร้อมของประเทศไทยสู่การเป็นประชาคมอาเซียนแก่สาธารณชน

กิจกรรมอาเซียนสัญจรเริ่มจัดขึ้นในปี 2551 เป็นรูปแบบการเข้าไปร่วมจัดกิจกรรมกับสาธารณชนตามจังหวัดต่างๆ ของประเทศไทย โดยเน้นจังหวัดที่มีเขตติดต่อชายแดน และจังหวัดที่มีบทบาทในความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน (ASEAN Connectivity) ซึ่งกิจกรรมอาเซียนสัญจรประกอบด้วยการบรรยายความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับอาเซียน และการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียนให้กับผู้แทนภาคราชการ ภาคธุรกิจ รวมถึงการจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับอาเซียนให้กับครูและนักเรียนในเครือข่ายโรงเรียนนำร่องสู่ประชาคมอาเซียน ผู้นำท้องถิ่น และภาคเอกชน รวมถึงสื่อมวลชนภายในจังหวัด เพื่อให้การจัดกิจกรรมแต่ละครั้งได้รับการขยายผลไปสู่สาธารณชนในวงกว้างมากที่สุด

ในปี 2554 - 2555 กรมอาเซียนได้เดินทางไปจัดกิจกรรมอาเซียนสัญจรตามจังหวัดต่างๆ เช่น นครราชสีมา ภูเก็ต ฉะเชิงเทรา ลพบุรี เชียงราย เชียงใหม่ ภูเก็ต นครนายก ปราจีนบุรี สมุทรสาคร ชลบุรี ระยอง ตาก ในปี 2556 กรมอาเซียนได้จัดอาเซียนสัญจรไปยัง จังหวัดสุราษฎร์ธานี เมื่อวันที่ 11 - 12 กรกฎาคม 2556 และจังหวัดอุดรธานี เมื่อวันที่ 8 - 9 พฤศจิกายน 2556

ในการจัดอาเซียนสัญจรที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี คณะกรรมการอาเซียนนำโดย เอกอัครราชทูตประดาป พิบูลสงคราม ผู้แทนไทยในคณะกรรมการประสานงาน ความเชื่อมโยงอาเซียน โดยเยี่ยมชมการดำเนินงาน ของโรงเรียนวัดภูเขาทอง พร้อมจัดการบรรยายความรู้ พื้นฐาน และร่วมเล่นกิจกรรมถาม-ตอบปัญหาเกี่ยวกับ ประชาคมอาเซียน ในการจัดกิจกรรมมีนักเรียนและ ครูเข้าร่วมประมาณ 200 คน บรรยายภาพของการ จัดกิจกรรมเต็มไปด้วยความสุขความสนุก พร้อมไปกับ ความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนที่สอดแทรกตลอด การดำเนินกิจกรรม

นอกจากนี้ คณะฯ ได้ดำเนินการจัดเสวนา ในหัวข้อ เรื่อง “การเชื่อมโยงกลุ่มจังหวัดภาคใต้ ผังอ่าวไทย สู่ประชาคมอาเซียน” ณ ห้องประชุมเฉวง วิทยาลัยนานาชาติการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏ สุราษฎร์ธานี (ศูนย์อำเภอเกาะสมุย) โดยอห.ประดาป ขึ้นเสวนาร่วมกับรองผู้ว่าราชการจังหวัดสุราษฎร์ธานี ประธานหอการค้าจังหวัดสุราษฎร์ธานี และผู้ช่วย ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงาน สุราษฎร์ธานี ซึ่งได้รับความสนใจจากข้าราชการ เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ ภาคธุรกิจ เอกชน เทศบาล อบจ. อบต. นักศึกษา อาจารย์ และประชาชนทั่วไป เข้าร่วมจำนวน 229 คน ประเด็นสำคัญของการเสวนา ครั้งนี้มุ่งไปที่การเพิ่มความเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มจังหวัด ภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย เช่น ถนน ท่าเรือ ท่าอากาศยาน เส้นทางรถไฟ เพื่อรองรับการเคลื่อนย้ายขนาดใหญ่ ของคนจากการเปิดประชาคมอาเซียน

นอกจากนี้ อธิบดีกรมอาเซียนยังได้ไปบันทึก
รายการ “เจาะสถานการณ์” ทางสถานีโทรทัศน์โฮมเคเบิล
อุดรธานี และคณะฯ ยังได้เดินทางเข้าพบผู้บริหาร
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับอาเซียนในจังหวัด เพื่อแลกเปลี่ยน
ความคิดเห็นร่วมกันอันนำไปสู่การร่วมมืออย่างสร้างสรรค์
ที่เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
ต่อไป

ในการเดินทางไปจัดกิจกรรมในแต่ละครั้งนั้น
กรมอาเซียนได้รับการต้อนรับอย่างอบอุ่นและเป็นมิตร
พร้อมทั้งได้รับการตอบรับเข้าร่วมกิจกรรมอาเซียนสัญจร
เป็นอย่างดี ซึ่งผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมต่างมีความตื่นตัวและ
มีความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน แต่ยังคงขาด
ความเข้าใจที่ถูกต้องโดยเฉพาะความสับสนระหว่าง
ประชาคม อาเซียน (ASEAN Community : AC) กับ
ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic
Community : AEC) ซึ่งกิจกรรมอาเซียนสัญจรจะเป็น
ช่องทางสำคัญในการเข้าไปสร้าง ความเข้าใจที่ถูกต้อง
แก่สาธารณชน

สุดท้ายนี้กรมอาเซียนหวังว่ากิจกรรม
อาเซียนสัญจรไม่เพียงแต่จะช่วยเสริมสร้าง
ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับประชาคม
อาเซียนแก่ประชาชนจนกว่าจะเข้าสู่ประชาคม
อาเซียนในปี 2558 และกรมอาเซียนหวังว่า
กิจกรรมอาเซียนสัญจรไม่เพียงแต่จะช่วย
เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับ
ประชาคมอาเซียนแก่ประชาชน แต่ยังสามารถ
ดึงให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการ
การรวมตัว ซึ่งการที่จะเกิดขึ้นเป็นประชาคม
อย่างแท้จริงได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยพื้นฐาน
ความเข้าใจและความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียว
กันของประชาชนเป็นสำคัญ 🇹🇭

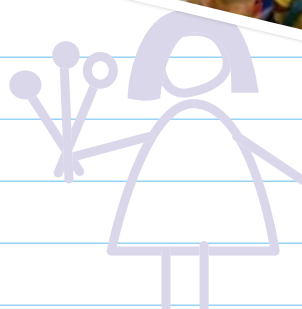
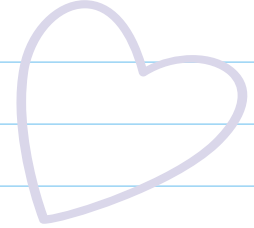
ภาพบรรยากาศ

อาเซียน

สัญจร

1st

ASEAN MOSCOW COMMITTEE

คณะกรรมการอาเซียนในประเทศที่สาม (ASEAN Committees in Third Countries) หรือที่เราเรียกสั้นๆ ว่า ACTC นั้น เป็นไปตามข้อ 43 ของกฎบัตรอาเซียน ซึ่งระบุว่า คณะกรรมการอาเซียนในประเทศที่สาม (ASEAN Committees in Third Countries : ACTC) อาจจัดตั้งขึ้นในประเทศที่ไม่ใช่สมาชิกอาเซียน โดยประกอบด้วยหัวหน้าคณะผู้แทนทางการทูตของรัฐสมาชิกอาเซียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นกลไกกลางสำหรับการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมความตระหนักรู้เกี่ยวกับอาเซียนในประเทศเจ้าภาพตลอดจน ช่วยสนับสนุนและติดตามความร่วมมือการดำเนิน กิจกรรมต่างๆ และประสานงานกับทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาเซียนกับประเทศเจ้าภาพต่อไป

รัสเซียเป็นอีกประเทศหนึ่งที่สมาชิกอาเซียนทุกประเทศได้ตั้งสถานเอกอัครราชทูตเพื่อดำเนินความสัมพันธ์ทางการทูตกับประเทศเจ้าบ้าน จึงได้มีการตั้งคณะกรรมการอาเซียน หรือ ASEAN Moscow Committee (AMC) ขึ้น โดยสมาชิกอาเซียนแต่ละประเทศจะเวียนกันเป็นประธาน AMC ทุก 6 เดือน (ไทยจะรับตำแหน่งในช่วงเดือนตุลาคม 2556 - มีนาคม 2557)

การประชุม AMC ส่วนใหญ่แล้วมีขึ้นประมาณ 1-2 เดือนต่อ 1 ครั้ง โดยการหารือส่วนใหญ่เกี่ยวกับแนวทางการกระชับความสัมพันธ์อาเซียน-รัสเซีย และการดำเนินกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับอาเซียนในประเทศรัสเซีย

แน่นอนว่าการเป็นประชาคมอาเซียนมีส่วนสำคัญคือความเป็นหนึ่งเดียวกัน ทั้งในด้านการมีกฎระเบียบ การค้า การลงทุน การท่องเที่ยวร่วมกัน และการมีท่าทีต่อประเด็นระหว่างประเทศไปในทางเดียวกัน ซึ่งเป็นเหตุผลสำคัญของการจัดตั้ง AMC เพื่อให้อาเซียนมีเอกภาพในการปฏิสัมพันธ์กับรัสเซีย

แต่สิ่งที่สำคัญไม่น้อยไปกว่ากัน (แม้ว่าอาจจะจับต้องได้ยากกว่า) คือความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของอาเซียนในระดับประชาชน

รัฐบาลไทยและประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นๆ ได้พยายามที่จะเสริมสร้างความตื่นตัว (อย่างไม่ตื่นตูม) ต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งคงปฏิเสธไม่ได้ว่าอาจมีประชาชนส่วนหนึ่งยังคงมองประเทศเพื่อนบ้านด้วยความเป็นคู่แข่งอยู่

แต่ในขณะเดียวกัน ประชาชนอาเซียนในรัสเซียกลับมีความเป็นอันหนึ่งเดียวกันโดยไม่รู้ตัวไม่มากนักน้อย เพราะถึงแม้ว่าประชาชนอาเซียนจะมีความแตกต่างหลากหลาย และอาจมีอุปสรรคทางภาษาในการสื่อสาร แต่เพื่อนๆ จากอาเซียนก็มักจะเป็นคนกลุ่มแรกๆ ที่ฉีกยิ้มให้กัน มากกว่าจะเดินผ่านกันไปแบบหน้าหนึ่งๆ เหมือนเพื่อนจากชาติอื่นๆ

กระทั่งนักการทูตจากประเทศสมาชิกอาเซียนต่างก็พบว่าคนกลุ่มแรกๆ ที่เรามักจะพูดคุยได้อย่างสนิทชิดเชื้อ ทั้งในแง่การทำงานและการสังสรรค์ ก็คือเพื่อนนักการทูตจากประเทศสมาชิกอาเซียนกันเอง อาจเป็นเพราะการใช้ชีวิตในต่างแดนที่ช่วยส่งเสริมให้ความเป็นประชาชนอาเซียนชัดเจนขึ้นพื้นฐานเหล่านี้ช่วยในการทำงานของ AMC ได้มาก โดยเฉพาะบรรยากาศการทำงานของ AMC ในระดับเอกอัครราชทูตเป็นกันเอง โดยสามารถผลักดันประเด็นผลประโยชน์ของอาเซียนได้อย่างมีประสิทธิภาพไปพร้อมกันยังไม่นับรวมถึงบรรยากาศในระดับคณะทำงาน ที่นักการทูตอาเซียนเฝ้ารอรวากับรอเวลาเลิกชั้นเรียนเพื่อนไป “เฝ้ามอย” กับเพื่อนต่างห้อง

กิจกรรมของ AMC จึงสอดคล้องกับพื้นฐานเหล่านี้ โดยมีทั้งการหารือกับเจ้าหน้าที่ระดับสูงของฝ่ายรัสเซียการจัดงานในวันสำคัญต่างๆ ไปจนถึงการจัดการละเล่นและกีฬาระหว่างนักการทูตอาเซียน

สำหรับความสัมพันธ์กับอาเซียนนั้น รัสเซียได้แสดงท่าทีชัดเจนว่า รัสเซียให้ความสำคัญกับอาเซียนในทุกระดับ โดยรัสเซียได้เข้าร่วมการประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออกเป็นครั้งแรกในการประชุม ครั้งที่ 7 เมื่อปี พ.ศ. 2554 ที่กรุงจาการ์ตา ประกอบกับได้มีการบรรลุความตกลงด้านการค้า การเกษตร และการท่องเที่ยว หลายฉบับแต่กิจกรรมที่เกิดขึ้น ณ กรุงมอสโก ที่ดูจะมีพลวัตมากที่สุด คือ การติดต่อในระดับประชาชน ในปีที่ผ่านมา ประเทศไทยได้ต้อนรับนักท่องเที่ยวรัสเซียกว่า 1.3 ล้านคน นำรายได้เข้าประเทศหลายหมื่นล้านบาท ซึ่งการท่องเที่ยวได้เป็นส่วนสำคัญในการสร้างทัศนคติที่ดีของคนรัสเซียต่อประเทศไทยแต่ประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นอาจไม่ได้มีภาพลักษณ์เช่นเดียวกับไทยเสียทั้งหมด

กิจกรรมการแลกเปลี่ยนระหว่างประชาชนที่เน้นเน้นด้านการเสริมสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์อาเซียน-รัสเซีย โดย AMC ได้ร่วมมือกับ ASEAN Center ซึ่งก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2553 ที่ Moscow State Institute of International Relations (MGIMO) อย่างใกล้ชิด เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการแลกเปลี่ยนระดับนักเรียนและนักศึกษา และจัดการเสวนาเพื่อเสริมสร้างความตระหนักรู้บ่อยครั้ง

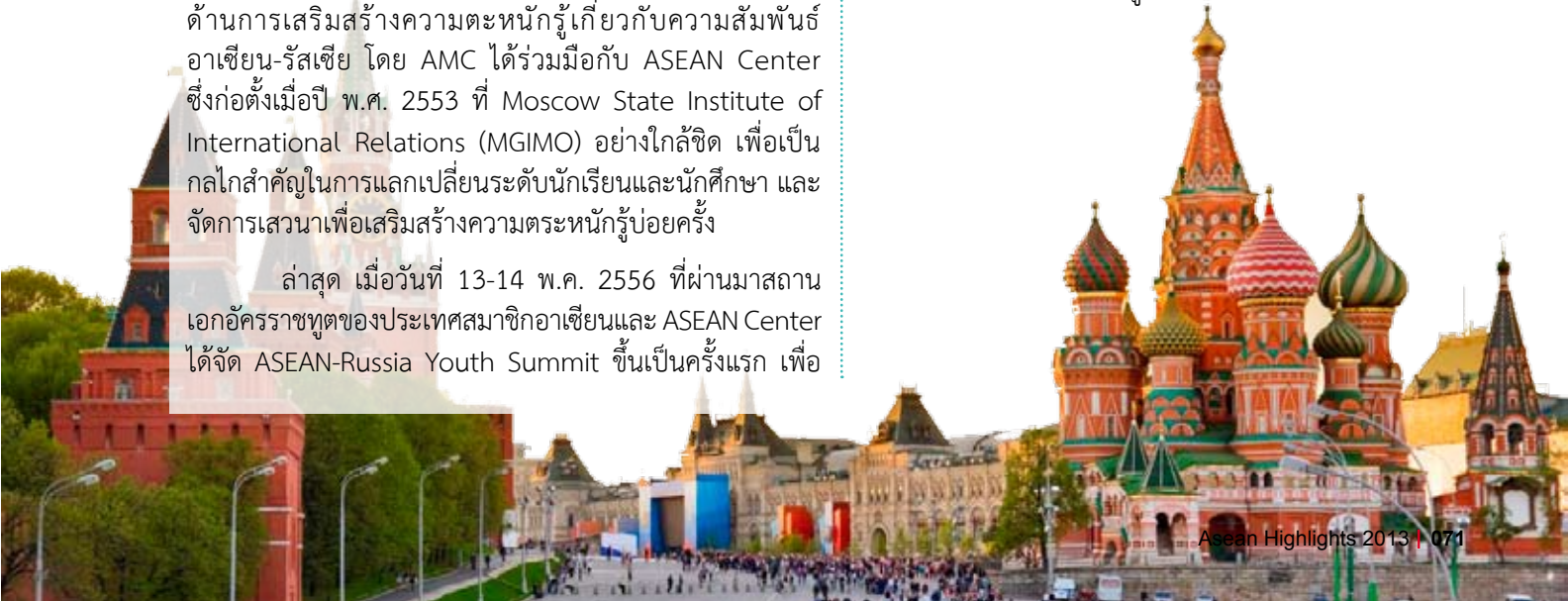
ล่าสุด เมื่อวันที่ 13-14 พ.ค. 2556 ที่ผ่านมามาสถานเอกอัครราชทูตของประเทศสมาชิกอาเซียนและ ASEAN Center ได้จัด ASEAN-Russia Youth Summit ขึ้นเป็นครั้งแรก เพื่อ

เป็นเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความเห็นระหว่างนักศึกษาอาเซียนและรัสเซีย ซึ่งปรากฏว่ามีนักศึกษารัสเซียที่ศึกษาเกี่ยวกับประเทศสมาชิกอาเซียน หรือกระทั่งเคยเข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาจากประเทศสมาชิกอาเซียนจำนวนมากเข้าร่วม ในขณะที่นักเรียนจากประเทศสมาชิกอาเซียนที่เข้าร่วมก็มีจำนวนไม่น้อย และส่วนใหญ่ก็สนิทสนมคุ้นเคยกันเป็นอย่างดี อันเป็นการเสริมสร้างเครือข่ายระหว่างประชาชนในระดับเยาวชนระหว่างกัน

นอกจากนี้ นักศึกษาที่เข้าร่วมงานดังกล่าวยังได้มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์อาเซียน-รัสเซีย ในสาขาที่น่าสนใจหลายประการ อาทิ การแลกเปลี่ยนความร่วมมือด้านอาหารและพลังงานการถ่ายทอดเทคโนโลยีอวกาศ ฯลฯ

ท้ายที่สุดแล้ว กฎระเบียบต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นจากการเป็นประชาคมอาเซียนก็เป็นเพียงกรอบกว้างเพื่อให้ประชาชนอาเซียนอยู่ร่วมกันอย่างผาสุกและเจริญรุ่งเรือง สิ่งสำคัญคือการที่ประชาชนอาเซียนมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างแน่นแฟ้น เช่นเดียวกัน ความสัมพันธ์กับประเทศคู่เจรจาต่างๆ โดยเฉพาะรัสเซีย จะเกิดประโยชน์สูงสุดได้ก็ต่อเมื่อประชาชนของทั้งอาเซียนและรัสเซียมีความเข้าใจอันดีซึ่งกันและกัน และความใกล้ชิดระหว่างประชาชนของทั้งสองฝ่ายจะเป็นแรงผลักดันให้ความสัมพันธ์อาเซียน-รัสเซีย พัฒนาไปอีกระดับ โดยมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง 🇷🇺

รายการสื่อสิ่งพิมพ์ เกี่ยวกับอาเซียน

ที่จัดทำโดยกรมอาเซียน

ชื่อ : แผ่นพับ เราคืออาเซียน

สู่ประชาคมอาเซียน 2558

รายละเอียด : ประวัติความเป็นมาของอาเซียน และการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนปี 2558 โดยสังเขป รวมถึงประโยชน์ที่จะได้รับ และการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน

กลุ่มเป้าหมาย : ประชาชนทั่วไป

ชื่อ : บันทึกการเดินทางอาเซียน

รายละเอียด : ข้อมูลเชิงประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจตั้งแต่การก่อตั้งอาเซียน และพัฒนาการด้านการเมือง-ความมั่นคง เศรษฐกิจ และสังคม-วัฒนธรรมของอาเซียน สรุปสาระสำคัญของการประชุมสุดยอดอาเซียน ตั้งแต่ครั้งที่ 1 - 22 และความสัมพันธ์ของอาเซียนกับประเทศคู่เจรจา รวมถึงเกร็ดน่ารู้อื่นๆ เกี่ยวกับอาเซียน

กลุ่มเป้าหมาย : ประชาชนทั่วไป

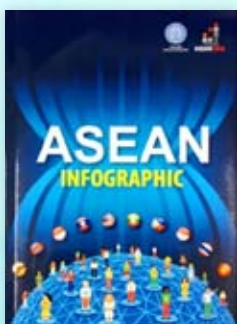

ชื่อ : บัวแก้วไขปัญหาประชาคมอาเซียน

ตอน พ่อคะอาเซียนคืออะไร

รายละเอียด : หนังสือการ์ตูนที่เสนอเรื่องราววิถีชีวิตความเป็นอยู่ของครอบครัวหนึ่งในชนบท ดำเนินเรื่องโดย ด.ญ.บัว และ ด.ช.แก้ว โดยสอดแทรกเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของอาเซียน และผลกระทบการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะในภาคการเกษตรและอุตสาหกรรม

กลุ่มเป้าหมาย : เยาวชนและประชาชนในพื้นที่ห่างไกล

ชื่อ : ASEAN INFOGRAPHIC

รายละเอียด : หนึ่งในหนังสือชุด ASEAN DNA series ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างกรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศกับสถาบันทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยรวบรวมข้อมูลสถิติที่สำคัญของอาเซียน โดยแบ่งข้อมูลออกเป็น 5 ส่วนหลัก ได้แก่ ด้านการเกษตร ด้านประชากร ด้านเศรษฐกิจ ด้านการศึกษาและวิชาชีพ ด้านการใช้อินเทอร์เน็ต การสื่อสาร และเครือข่ายสังคมออนไลน์ ในรูปแบบกราฟที่เข้าใจง่ายและประกอบด้วยรูปภาพสีสันสดใส

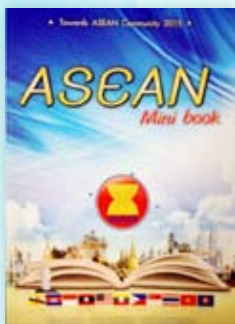
กลุ่มเป้าหมาย : ประชาชนทั่วไป และเยาวชนในสถานศึกษา

ชื่อ : 58 คำตอบ คู่ประชาคมอาเซียน 2558

รายละเอียด : รวบรวมคำถาม-คำตอบ 58 ข้อสงสัยเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ที่คนไทยส่วนใหญ่มักสอบถามและอยากรู้มากที่สุด โดยรวบรวมคำถามจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกัอาเซียน และจากประชาชนที่ได้สอบถามเข้ามาที่กรมอาเซียน ซึ่งลักษณะคำตอบมีรูปแบบและถ้อยคำที่สามารถเข้าใจได้ง่าย

กลุ่มเป้าหมาย : ประชาชนทั่วไป

ชื่อ : ASEAN Mini book

รายละเอียด : ข้อมูลพื้นฐานของประเทศสมาชิกของอาเซียน 10 ประเทศ การกำเนิดและการพัฒนาการของประชาคมอาเซียนด้านการเมือง-ความมั่นคง เศรษฐกิจ และสังคม-วัฒนธรรม และความคืบหน้าในแต่ละด้าน รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างอาเซียนกับคู่เจรจา และความรู้อื่นๆ เกี่ยวกับอาเซียน

กลุ่มเป้าหมาย : ประชาชนทั่วไป

ชื่อ : 50 คำ ญะไขอาเซียน

รายละเอียด : หนึ่งในหนังสือชุด ASEAN DNA series ที่รวบรวม 50 คำศัพท์ที่อธิบายเกี่ยวกับอาเซียน โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็นภาพรวม การเมือง-ความมั่นคง เศรษฐกิจ และสังคม-วัฒนธรรม ซึ่งบทความต่างๆ เขียนโดยนักวิชาการจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

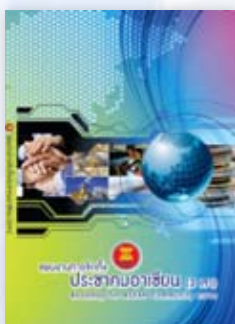
กลุ่มเป้าหมาย : ประชาชนทั่วไป และเยาวชนในสถานศึกษา

ชื่อ : แผนที่ เราคืออาเซียน สู่ประชาคมอาเซียน 2558

รายละเอียด : แผนที่ของอาเซียนและข้อมูลพื้นฐานของสมาชิกทั้ง 10 ประเทศ รวมถึงข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในปี 2558

กลุ่มเป้าหมาย : เยาวชน

ชื่อ : แผนการจัดตั้งประชาคมอาเซียน (3 เสา)

รายละเอียด : รวบรวมแผนงานการจัดตั้งประชาคมอาเซียน (Blueprint) ของทั้ง 3 เสา ประกอบด้วยแผนการจัดตั้งประชาคมการเมือง-ความมั่นคง ประชาคมเศรษฐกิจ และประชาคมสังคม-วัฒนธรรม ทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ

กลุ่มเป้าหมาย : หน่วยงานราชการและเอกชนที่เกี่ยวข้อง และสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษา

ชื่อ : ASEAN in Brief

รายละเอียด : สรุปสาระน่ารู้ของอาเซียน ความเป็นมาของประชาคมอาเซียนและกฎบัตรอาเซียน ประเด็นสำคัญของประชาคมอาเซียนทั้ง 3 เสา ความสัมพันธ์ระหว่างอาเซียนกับภายนอก และเกร็ดความรู้อื่นๆ เกี่ยวกับอาเซียนในรูปแบบที่เข้าใจได้ง่าย

กลุ่มเป้าหมาย : ประชาชนทั่วไป

ชื่อ : ความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน (ฉบับย่อ)

รายละเอียด : สรุปสาระสำคัญของความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน ทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านกฎระเบียบ และด้านประชาชน และความคืบหน้าของโครงการพัฒนาความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียนที่สำคัญต่างๆ รวมถึงโอกาสและอุปสรรคในอนาคต

กลุ่มเป้าหมาย : หน่วยงานราชการและเอกชนที่เกี่ยวข้อง และประชาชนทั่วไป

ชื่อ : การเตรียมความพร้อมด้านกฎหมายของไทยสู่ประชาคมอาเซียน

รายละเอียด : รวบรวมผลการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องการเตรียมความพร้อมด้านกฎหมายของไทยสู่ประชาคมอาเซียน และประมวลข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ เกี่ยวกับกฎหมายและกฎระเบียบเพื่อรองรับการปฏิบัติตามแผนงานการจัดตั้งประชาคมอาเซียนทั้ง 3 เสา

กลุ่มเป้าหมาย : หน่วยงานราชการและเอกชนที่เกี่ยวข้อง และสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษา

ความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน (ASEAN Connectivity)

ความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียนซึ่งเป็นวาระสำคัญที่อาเซียนร่วมกันเร่งผลักดันตลอดระยะเวลา 3-4 ปีมา มีพื้นฐานมาจากความตระหนักถึงการใช้ศักยภาพทางภูมิศาสตร์ของอาเซียน ซึ่งตั้งอยู่ในจุดศูนย์กลางของการเชื่อมโยงระหว่างภูมิภาคเอเชียตะวันออก เอเชียใต้ และแอฟริกา ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการสร้างประชาคมที่เป็นปึกแผ่นและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของอาเซียน อาเซียนมองเห็นว่า การผลักดันความเชื่อมโยงด้านโครงสร้างพื้นฐาน (เส้นทางคมนาคมทางบก ทางราง ทางน้ำ ทางอากาศ ICT และพลังงาน) ด้านกฎระเบียบ (การอำนวยความสะดวกและบริหารจัดการข้ามพรมแดน การค้า การลงทุน) และด้านความเชื่อมโยงระหว่างประชาชน จะเป็นกุญแจสำคัญในการเพิ่มพูนการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และส่งเสริมการเป็นศูนย์กลางของอาเซียน (ASEAN centrality) ในภูมิภาคเอเชียตะวันออก อีกทั้งดำรงความสำคัญของบทบาทอาเซียนต่อโครงสร้างสถาปัตยกรรมทางเศรษฐกิจการเมืองในภูมิภาคที่มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

จากแนวความคิดดังกล่าว ผู้นำของไทยจึงได้เสนอความคิดริเริ่มเรื่อง Community of Connectivity, Action and People ในช่วงที่ไทยเป็นประธานอาเซียนระหว่างปี 2551 - 2552 ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากอาเซียน และนำไปสู่การออกแถลงการณ์ของผู้นำอาเซียนว่าด้วยการเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน (ASEAN Leaders' Statement on ASEAN Connectivity) ในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 15 ในปี 2552 ให้จัดตั้งคณะทำงานระดับสูงของอาเซียน (High Level Task Force on ASEAN Connectivity : HLTF-AC) เพื่อศึกษาการเชื่อมโยงภายในอาเซียนและ

ระหว่างอาเซียนกับภูมิภาคอื่นๆ และให้จัดทำแผนแม่บทว่าด้วยการเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน (Master Plan on ASEAN Connectivity) โดยให้ปรึกษารองการความร่วมมือเฉพาะด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องภายใต้อาเซียน และองค์กรเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ อาทิ Asian Development Bank UNESCAP และ Economic Institute for ASEAN and East Asia RIA ในการจัดทำแผนแม่บทฯ ด้วย

ต่อมาที่ประชุม สุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 17 ที่ กรุงฮานอย ในปี 2553 ได้ให้การรับรองแผนแม่บทดังกล่าว ซึ่งให้ความสำคัญกับความเชื่อมโยงภายในอาเซียนในเบื้องต้น และเปิดกว้างไปสู่การเชื่อมโยงกับภูมิภาคภายนอก อาทิ เอเชียตะวันออก เอเชียใต้ และอื่นๆ ต่อไป

ด้านโครงสร้างพื้นฐาน แผนแม่บทกำหนดยุทธศาสตร์ในการก่อสร้างถนน เส้นทางรถไฟ การขนส่งทางน้ำ การขนส่งทางอากาศ รวมทั้ง การเชื่อมโยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและด้านพลังงาน เช่น โครงการท่อก๊าซและระบบสายส่งไฟฟ้าของอาเซียน โดยมีคณะทำงานสาขาต่างๆ ของอาเซียน (ASEAN Sectoral Bodies) เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักในการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายตามกรอบเวลาที่กำหนดไว้ในแผนแม่บทฯ

ด้านกฎระเบียบ เร่งรัดการดำเนินการตามความตกลง พิธีสาร ข้อบังคับต่างๆ ในการอำนวยความสะดวกในการข้ามแดนให้สะดวก รวดเร็ว โปร่งใส ลดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง การเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ และการลงทุนทั้งของภาครัฐและภาคเอกชน ในขณะเดียวกัน ก็ป้องกันและแก้ไขปัญหาที่จะเกิดจากอาชญากรรมข้ามชาติ แรงงานผิดกฎหมาย การค้ามนุษย์และมลภาวะต่างๆ ที่ตามมาจากการเชื่อมโยง

ด้านประชาชน ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกการไปมาหาสู่กันระหว่างประชาชน การเชื่อมโยงทางสังคม วัฒนธรรม การศึกษา ความเข้าใจอันดีระหว่างกัน การเป็นประชาคมอาเซียนที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันมากยิ่งขึ้น

นอกจากยุทธศาสตร์สำคัญ 3 ด้านแล้ว แผนแม่บทยังกำหนดโครงการสำคัญเร่งด่วน 15 โครงการที่จะต้องเร่งรัดให้เสร็จสิ้นเป็นลำดับต้น ¹

กลไกการดำเนินการ

อาเซียนได้จัดตั้งคณะกรรมการประสานงานอาเซียนว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในภูมิภาค (ASEAN Connectivity Coordinating Committee : ACCC) เพื่อทำหน้าที่ ติดตาม กำกับดูแล ผลักดันเร่งรัดและประเมินความคืบหน้า รวมทั้งระดมทุนในการดำเนินการตามแผนแม่บทฯ

¹ โปรดดูรายละเอียดโครงการเร่งด่วน 15 โครงการได้ที่ www.aseansec.org/wp-content/uploads/2013/06/MPAC.pdf

โดยประสานงานกับผู้ประสานงานของแต่ละประเทศสมาชิกอาเซียน (National Coordinator) คณะกรรมการสาขาต่างๆของอาเซียน ประเทศคู่เจรจาและองค์กรระหว่างประเทศอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง คณะกรรมการ ACCC ประกอบด้วยผู้แทนจากประเทศสมาชิกอาเซียน 10 ประเทศ ส่วนใหญ่เป็นเอกอัครราชทูตผู้แทนถาวรประจำอาเซียน ยกเว้น บรูไน เวียดนามและไทย ซึ่งมาจากบุคคลภายนอก โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศมอบหมายให้ออท. ประดาป พิบูลสงคราม อธิบดีกรมการต่างประเทศ และอดีตอธิบดีกรมอาเซียนทำหน้าที่ผู้แทนไทย เพื่อรองรับการดำเนินการภายใต้แผนแม่บทในส่วนของไทยคณะกรรมการอาเซียนแห่งชาติได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน เพื่อผลักดันและติดตามและการดำเนินงานของไทยภายใต้แผนแม่บทฯ และทำหน้าที่เป็น National Coordinator

ครึ่งทางแผนแม่บทฯ

อาเซียนมาถึงไหน การดำเนินการทั้งหมดภายใต้แผนแม่บทฯ ส่วนใหญ่กำหนดไว้ว่าจะต้องเสร็จสิ้นในปี 2015 และมีบางส่วนที่จะต้องเสร็จสิ้นหลังจากนั้น เพื่อตอบคำถามว่า อาเซียนขับเคลื่อนความเชื่อมโยงภายใต้แผนแม่บทฯ ไปถึงไหนแล้ว จึงขอเล่าสู่กันฟังเพื่อให้เห็นภาพครึ่งทางแผนแม่บทฯ ระหว่างปี ค.ศ. 2010 -2013 โดยย่อ ดังนี้

ด้านโครงสร้างพื้นฐาน อาเซียนสามารถขับเคลื่อนโครงการและมาตรการที่จะต้องเสร็จสิ้นภายในปี 2013 ได้ตามกรอบเวลาที่ตั้งไว้เป็นส่วนใหญ่ อาทิ การยกระดับทางหลวงอาเซียนสายต่างๆ ให้อยู่ในมาตรฐานระดับ 3 ของอาเซียน รุดหน้าไปด้วยดี ยังคงมีเพียงบางส่วนของลาวและเมียนมาร์ที่ยังต้องพัฒนา การก่อสร้างทางรถไฟสิงคโปร์ - कुหนิง (SKRL) ในเส้นทางจากสิงคโปร์ - พนมเปญ เป็นไปตามกรอบเวลา รวมทั้ง missing link ที่อยู่ในประเทศไทย ระหว่างอรัญประเทศ - คลองลึก 6 กิโลเมตร ซึ่งได้รับจัดสรรงบประมาณในปี 2556 และคาดว่าจะสร้างเสร็จในปี 2557 อย่างไรก็ดี เส้นทางช่วงต่อจากพนมเปญ ยังคงมีอุปสรรคด้านงบประมาณและด้านเทคนิค นอกจากนี้ โครงการอื่นๆ เช่น การพัฒนา Mekong-India Economic Corridor การสร้างโครงข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง (ASEAN Broadband Corridor) อยู่ระหว่างการดำเนินการ

ในส่วนของไทย การดำเนินการด้านโครงสร้างพื้นฐานส่วนใหญ่เป็นไปตามกรอบเวลา ในการเชื่อมโยงทางบก ไทยมีถนนในเส้นทางหลวงอาเซียนรวม 12 เส้นทาง เป็นระยะทาง 6,669 กม. ถนนส่วนใหญ่เป็นระดับ 1 และ 2 ระยะทางจำนวน 4,668 กม. และ 2001 กม. ตามลำดับ ในการสร้างทางหลวงสามฝ่ายไทย-เมียนมาร์-อินเดีย ไทยกำลังซ่อมแซมถนนช่วงแม่สอด/ เมียวดี-ตระนาวศรี ระยะทาง 18 กม. และกำลังก่อสร้างถนนสายใหม่ เชิงเขาตระนาวศรี-กอกะเร็ก ระยะทาง 28 กม. ซึ่งจะช่วยต่อเส้นทางที่ยังเป็น missing link ในระเบียบเศรษฐกิจตะวันออก - ตะวันตกด้วย

สำหรับความเชื่อมโยงทางด้านน้ำ โครงการ Roll-On/Roll-Off Short-Sea Shipping ซึ่งเป็น 1 ใน 15 โครงการสำคัญเร่งด่วนภายใต้แผนแม่บทฯ ญี่ปุ่นได้ศึกษาโครงการดังกล่าวแล้วเสร็จ โดยได้คัดเลือกเส้นทางที่มีศักยภาพ 3 เส้นทาง และมีท่าเรือภูเก็ตอยู่ในเส้นทางปีนัง - เบลาวัน - ภูเก็ต ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่า มี ภูเก็ตมี facilities พื้นฐานที่ดีอยู่แล้วและน่าจะมีศักยภาพเพียงพอต่อความต้องการของผู้ประกอบการ ซึ่งทำให้การลงทุนเพื่อพัฒนาโครงสร้างท่าเรือภูเก็ตต่ำกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับท่าเรืออื่น คือ ประมาณ 22,000 ดอลลาร์สหรัฐ ในขณะที่ปีนังจะต้องลงทุนถึง 630,000 เหรียญ

ด้านกฎระเบียบ อาเซียนกำลังเร่งดำเนินการเพื่อให้ความตกลง 3 ฉบับ มีผลบังคับใช้ ได้แก่ ความตกลงว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้าผ่านแดน ความตกลงว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการขนส่งข้ามแดน และความตกลงว่าด้วยการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ (ไทยได้ให้สัตยาบันแล้วทั้ง 3 ฉบับ) ซึ่งยังไม่สามารถดำเนินการได้เต็มรูปแบบ เนื่องจากบางประเทศยังติดขัดการดำเนินการตามกฎหมายภายใน อีกทั้งอาเซียนรวมทั้งไทย ยังไม่ได้ลงนามพิธีสารสำคัญ 2 ฉบับภายใต้ความตกลงอาเซียนว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้าผ่านแดน ได้แก่ พิธีสาร 2 การกำหนดที่ทำการพรมแดน และพิธีสาร 7 ระบบศุลกากรผ่านแดน (มีเพียงบรูไน ลาว เวียดนาม อินโดนีเซีย และเมียนมาร์ที่ลงนามพิธีสาร 7 แล้ว)

ในส่วนของไทยได้ออกกฎหมายภายในเพื่อรองรับการดำเนินการตามความตกลง 3 ฉบับ ข้างต้น ได้แก่

- 1) ร่าง พรบ. การอำนวยความสะดวกในการขนส่งข้ามพรมแดน ประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม 130 ตอนที่ 30 ก วันที่ 29 มีนาคม 2556 แล้ว
- 2) ร่าง พรบ. การรับขนของทางถนนระหว่างประเทศ ขณะนี้อยู่ในกระบวนการของรัฐสภา
- 3) ร่าง พรบ. การรับขนคนโดยสารและสัมภาระทางถนนระหว่างประเทศ ซึ่งผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) แล้ว และอยู่ในกระบวนการเพื่อเสนอสภาผู้แทนราษฎรต่อไป

ด้านประชาชน

การศึกษา อาเซียนมีความคืบหน้าในการพัฒนา ASEAN Curriculum Sourcebook และหลักสูตรอาเซียนศึกษาของ ASEAN university Network : AUN แต่ยังไม่มีคืบหน้าในการพัฒนา ASEAN Virtual Resource Learning เท่าที่ควร

ในส่วนของไทย กระทรวงศึกษาธิการได้บูรณาการเนื้อหาเกี่ยวกับอาเซียนในหลักสูตรและระดับชั้น รวมทั้งแปล ASEAN Curriculum Sourcebook จัดส่งให้โรงเรียนนารอง 255 แห่ง ไปปรับใช้ในการเรียนการสอน จัดตั้งศูนย์การศึกษาภาษาอาเซียนจำนวน 22 แห่ง

ในการส่งเสริมการตระหนักรู้เกี่ยวกับอาเซียน หน่วยงานต่างๆ ของไทย อาทิ กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงพาณิชย์ และกรมประชาสัมพันธ์ ได้จัดตั้งเว็บไซต์/ศูนย์ข้อมูลข่าวสารอาเซียน มีการผลิตรายการโทรทัศน์ รายการวิทยุ สารคดี หนังสือ และสิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับอาเซียน และจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการและสัมมนาในหัวข้อต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับอาเซียน อย่างสม่ำเสมอ

การยกเว้นการตรวจลงตราระหว่างกัน (Visa Free ASEAN) อาเซียนกำลังเร่งดำเนินการยกเว้นการตรวจลงตราระหว่างประเทศสมาชิก รวมทั้งเมียนมาร์ซึ่งได้ทำความตกลงทวิภาคีเพื่อยกเว้นการตรวจลงตราเป็นรายประเทศกับ ลาว และเวียดนาม แล้ว และกำลังเจรจากับประเทศอื่น รวมทั้งไทย อย่างไรก็ตาม ในเรื่อง ASEAN Common Visa นั้น อาเซียนหลายประเทศ และไทย ยังไม่พร้อม เนื่องจากยังมีความห่วงกังวลเรื่องความมั่นคง

การเปิดช่องทางเข้าเมืองสำหรับอาเซียน (ASEAN Immigration Lane) ไทยได้จัดตั้ง ASEAN Lane ที่ท่าอากาศยานระหว่างประเทศ ทุกแห่งในประเทศ ตั้งแต่ปี 2555

เงินทุนในการพัฒนาความเชื่อมโยงมาจากไหน? อาเซียนมีช่องทางระดมทุนเพื่อการดำเนินการภายใต้แผนแม่บทฯ หลายรูปแบบด้วยกัน ได้แก่ 1) งบประมาณของแต่ละประเทศ 2) การสนับสนุนจากประเทศคู่เจรจา และองค์กรเพื่อการพัฒนา 3) การร่วมลงทุนระหว่างรัฐและเอกชน (Public-Private Partnership : PPP) ซึ่งอาเซียนกำลังร่วมมือกับหลายองค์กร เช่น ADB World Bank และ ERIA ตลอดจนประเทศคู่เจรจา ในเอกรูปแบบ PPP ที่เหมาะสมสำหรับโครงการภายใต้แผนแม่บทฯ และ 4) กองทุนเพื่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในภูมิภาคอาเซียน (ASEAN Infrastructure Fund)²

นอกจากนี้ สำนักงานเลขาธิการอาเซียนได้จัดทำ project information sheet รวม 15 โครงการเร่งด่วนภายใต้แผนแม่บทฯ เพื่อเป็นคู่มือสำหรับการระดมทุนกับประเทศคู่เจรจา องค์กรเพื่อการพัฒนา และภาคเอกชน ที่สนใจจะลงทุน/ร่วมมือกับอาเซียนในโครงการที่สามารถสร้างผลตอบแทนคุ้มค่า (bankable-viable project)

การสนับสนุนจากประเทศคู่เจรจา ประเทศคู่เจรจาส่วนใหญ่ตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องการเชื่อมโยงกับอาเซียน หลายประเทศได้จัดตั้งคณะทำงาน หรือคณะกรรมการเฉพาะกิจมาหารือกับ ACCC เพื่อส่งเสริมการดำเนินการของอาเซียนภายใต้แผนแม่บทฯ ได้แก่ ญี่ปุ่น จีน สาธารณรัฐเกาหลีและอินเดีย รวมทั้ง กลุ่มประเทศผู้เข้าร่วม EAS (East Asia Summit) ที่ไม่ใช่ประเทศสมาชิกอาเซียน 8 ประเทศ³ นอกจากนั้น ประเทศคู่เจรจาสำคัญอื่น ๆ อาทิ สหรัฐอเมริกา EU ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ก็ได้ให้การสนับสนุนตามความสนใจและเชี่ยวชาญของแต่ละประเทศ

ญี่ปุ่น ให้ความสำคัญการส่งเสริมความเชื่อมโยงในแนวระเบียงเศรษฐกิจ EWEC และ Southern Corridor ทางบก และทางทะเล โดยเน้นการพัฒนาแบบโลจิสติกส์และมาตรฐานการขนส่งที่เอื้อต่อการสนับสนุนห่วงโซ่อุปทานการผลิตและส่งออก การบริหารจัดการความเชื่อมโยงด้านกฎระเบียบ ซึ่งกระทบต่อการขนส่งสินค้าของญี่ปุ่นในภูมิภาค และสนับสนุนให้ ไทยมีบทบาทนำในการจัดการเรื่องนี้ โดยญี่ปุ่นพร้อมให้การสนับสนุนทั้ง software และ hardware ซึ่งเน้นการศึกษาประเด็นปัญหาเชิงลึกแบบรอบด้าน (cross-cutting issues) นำหน้าการให้ความช่วยเหลือทางการเงิน

ญี่ปุ่นให้ความสำคัญกับ expanded connectivity หรือการขยายการเชื่อมโยงไปนอกอาเซียนจากฐานการผลิตสู่ตลาดสินค้า โดยมีเป้าหมายที่อินเดีย ผ่านการเชื่อมโยงทั้งทางบกและทางทะเล

ญี่ปุ่นได้ทำการศึกษาเพื่อสนับสนุนโครงการเร่งด่วนของอาเซียนได้แก่ ได้แก่

- 1) Feasibility Study for the Implementation of ICT Infrastructure among ASEAN states
- 2) Enhancement of ICT intra-regional Network among ASEAN Member States หรือ ASEAN Smart Network
- 3) Feasibility Study for Melaka-Pekanbaru Power Interconnection
- 4) Study on the Roll-on/Roll-off RO-Ro Network and Short sea Shipping

ในการเชื่อมโยงกับอาเซียนด้านประชาชน ญี่ปุ่นได้ยกเว้นการตรวจลงตรานักท่องเที่ยวให้แก่ ไทย และมาเลเซีย ตั้งแต่ เดือนกรกฎาคม 2556 เพิ่มเติมจากที่เคยยกเว้นให้ สิงคโปร์และบรูไน ก่อนหน้านั้น

ญี่ปุ่นเป็นประเทศแรกที่จัดตั้ง Japan Task Force on Connectivity เพื่อเป็นกลไกการหารือกับ ACCC ในการสนับสนุนการดำเนินการภายใต้ แผนแม่บทฯ

² AIF มีเงินตั้งต้นจำนวน 485.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดย ADB ให้เงินสนับสนุนจำนวน 150 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ส่วนที่เหลือเป็นการสมทบทุนของประเทศสมาชิกอาเซียนอีก 335.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ให้การสนับสนุนโครงการโครงสร้างพื้นฐานทั่วไปในอาเซียนโดยไม่ได้จำกัดเฉพาะโครงการภายใต้แผนแม่บทฯ

³ จีน เกาหลี ญี่ปุ่น อินเดีย สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และรัสเซีย

จีน ให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐานตามแนว North-South Economic Corridor จีนได้จัดสรรเครดิตสินเชื่อจำนวน 25,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐเพื่อสนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการเชื่อมโยงในอาเซียน รวมทั้งโครงการสำคัญอื่นๆ ในอาเซียน รวมทั้งตั้งกองทุนเพื่อการลงทุนอาเซียน-จีน (China-ASEAN Investment Cooperation Fund : CAF) จำนวน 10,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งสามารถใช้เพื่อลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานในอาเซียนด้วย

จีนได้ตั้ง Chinese Working Committee of the China-ASEAN Connectivity Cooperation Committee เพื่อเป็นกลไกการหารือกับ ACCC

สหภาพยุโรป สนับสนุนการพัฒนาความเชื่อมโยงด้านกฎระเบียบ การจัดการข้ามพรมแดน และการเชื่อมโยงระหว่างประชาชน โดยให้ความช่วยเหลือเพื่อสร้างขีดความสามารถของอาเซียนด้านการอำนวยความสะดวกในการขนส่ง การค้าและการจัดการด้านศุลกากรเป็นเงิน 15 ล้านยูโร (ปี 2012-2015) การพัฒนาตลาดการบินเดียวของอาเซียน 5 ล้านยูโร (ปี 2012-2016) การพัฒนาการศึกษาในระดับสูง 10 ล้านยูโร (ปี 2013-2017)

สหภาพยุโรปฯ ได้เชิญ ผู้แทน ACCC ไปเยือนสหภาพ ในเดือนกุมภาพันธ์ 2257 เพื่อหารือระดับนโยบายในการร่วมมือด้านความเชื่อมโยงในอาเซียน

สหรัฐอเมริกา ได้มีข้อริเริ่มความร่วมมือเพื่อเชื่อมโยงสหรัฐฯ-อาเซียน (US - ASEAN Connectivity Cooperation Initiative) โดยการสนับสนุนของ United States Trade and Development Agency (USTDA) โดยให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงด้าน พลังงาน การคมนาคมขนส่ง เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยส่งเสริมการใช้ทรัพยากรและความเชี่ยวชาญของภาคเอกชนสหรัฐฯ ให้เป็นประโยชน์ ให้ความช่วยเหลือด้านกฎระเบียบโดยช่วยเตรียมความพร้อมในเรื่อง ASEAN Single Window

นอกจากนั้น ผู้ทรงคุณวุฒิอาเซียน-สหรัฐฯ ได้มีข้อเสนอแนะให้ตั้ง U.S. Taskforce on connectivity เพื่อหารือกับ ACCC ในการสนับสนุนการดำเนินการภายใต้แผนแม่บท ฯ ด้วย

อินเดีย ให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงกับอาเซียนแบบรอบด้าน

ทางบก สนับสนุนการสร้างทางหลวงสามฝ่ายไทย-เมียนมาร์-อินเดีย และการขยาย เส้นทางดังกล่าวไปยังกัมพูชาและลาว และเวียดนาม

ทางทะเล พัฒนา Mekong-India Economic Corridor (โอมจินท์ - พนมเปญ - กรุงเทพฯ - หวาย - เจนไน) เพื่อเชื่อมโยงภูมิภาคแม่น้ำโขงกับอินเดียฝั่งตะวันออก และพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษบนเส้นทาง

ทางอากาศ สนับสนุนการเปิดน่านฟ้าเสรีกับอาเซียน

อินเดียได้จัดตั้ง India Inter-Ministerial Group on ASEAN Connectivity เพื่อร่วมมือกับ ACCC ในเรื่องการเชื่อมโยงกับอาเซียนด้วย

เกาหลีใต้ ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมความเชื่อมโยงด้าน ICT เช่น โครงการ ASEAN-ROK Cyber University สนับสนุน การจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาตลาดการขนส่งทางเรือเดียวในอาเซียน (ASEAN Single Shipping Market)

เกาหลีใต้ได้ตั้งคณะทำงานเพื่อหารือกับ ACCC เพื่อผลักดันความร่วมมือด้านความเชื่อมโยงอย่างรอบด้านอีกด้วย

ออสเตรเลีย มีบทบาทสนับสนุนความเชื่อมโยงและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในภูมิภาค เป็นเวลายาวนาน ภายใต้แผนแม่บท ฯ ออสเตรเลียสนใจร่วมมือในการพัฒนากฎระเบียบทางการค้า การร่วมลงทุนระหว่างรัฐกับเอกชน การจัดทำ ASEAN Single Visa การบริหารจัดการข้ามพรมแดนอาเซียน+3 (จีน เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น) ในการประชุมสุดยอดอาเซียน+3 ในปี 2555 ผู้นำอาเซียน+3 ได้ออกแถลงการณ์ ASEAN Plus Three Partnership on Connectivity สนับสนุนการดำเนินการของอาเซียน

EAS ในการประชุม EAS ครั้งที่ 6 ในปี 2554 ที่บาหลี ได้รับรอง Declaration of the 6th East Asia Summit on ASEAN Connectivity แสดงเจตนารมณ์ส่งเสริมการพัฒนาความเชื่อมโยงตามแผนแม่บทฯ และเพื่อดำเนินการตามแถลงการณ์ดังกล่าว ประเทศผู้เข้าร่วม EAS 8 ประเทศได้มีการประชุมอย่างไม่เป็นทางการ กับ ACCC เป็นครั้งแรกเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2556 ที่ บาหลี อินโดนีเซีย เพื่อพิจารณากรอบความร่วมมือที่เหมาะสมกับอาเซียนในเรื่องความเชื่อมโยงต่อไป

บทบาทไทย

ด้วยตระหนักถึงความได้เปรียบเชิงยุทธศาสตร์ของที่ตั้งของไทยที่อยู่ตรงจุดตัดของความเชื่อมโยงทุกสายในภูมิภาค ประเทศไทยจึงได้มีบทบาทนำในการเสนอแนวคิดเรื่อง ASEAN Connectivity ตั้งแต่แรกเริ่มดังได้กล่าวมาแล้วในตอนต้น และหลังจากที่ได้มีแผนแม่บทฯ ของอาเซียนแล้ว ไทยยังได้ผลักดันการขับเคลื่อนความเชื่อมโยงอย่างต่อเนื่อง ทั้งในเชิงนโยบายและการจัดประชุมสัมมนาต่างๆ เพื่อระดมสมองระหว่างอาเซียนประเทศคู่เจรจาและองค์กรเพื่อการพัฒนา

ไทยได้จัดโครงการสำรวจเส้นทางสำหรับรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียน 2 ครั้ง เพื่อกระตุ้นความสนใจและความตระหนักในระดับนโยบาย ต่อศักยภาพทางเศรษฐกิจ การค้าและการลงทุนในเส้นทาง ได้แก่ การสำรวจเส้นทางหมายเลข 9 (มุกดาหาร - สะหวันนะเขต - ดานัง) เมื่อต้นปี 2553

และเส้นทาง R3A (เชียงของ - ห้วยทราย - จันทุมพสิ - จังหรง) เมื่อต้น ปี 2554 ซึ่ง พบว่าเส้นทางทั้ง 2 มีศักยภาพทางเศรษฐกิจสูงสามารถใช้เป็นเส้นทางขนส่งสินค้าเกษตรและสินค้าอุปโภคบริโภค และการท่องเที่ยว แต่ยังคงมีปัญหาเรื่องการจัดการข้ามพรมแดนที่จะต้องเร่งแก้ไข

นอกจากนั้น ไทยยังได้เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมด้านการเชื่อมโยงในประเด็นสำคัญต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ดังนี้

การประชุม “ASEAN Workshop on Cross-Border Management : A Key to Efficient ASEAN Connectivity” เมื่อเดือนมิถุนายน 2555 ที่กรุงเทพฯ เพื่อระดมสมองและเสริมสร้างศักยภาพของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของอาเซียนในด้านการบริหารจัดการข้ามพรมแดน ซึ่งเป็นหัวใจของการเชื่อมโยงที่มีประสิทธิภาพ

การประชุม “ASEAN+3 Partnership on Connectivity” เพื่อผลักดันและพัฒนาแนวคิดเรื่องหุ้นส่วนความเชื่อมโยงอาเซียน+3 ในการสนับสนุนแผนแม่บทฯ และปูทางสู่การยกระดับความเชื่อมโยงระหว่างกันในเอเชียตะวันออก รวมถึงระดมความคิดเห็นเพื่อตอบโจทยในการขับเคลื่อนหุ้นส่วนความเชื่อมโยงอาเซียน+3 อย่างเป็นรูปธรรม โดยตระหนักถึงเป้าหมายระยะยาวที่จะสร้างประชาคมเอเชียตะวันออก (East Asia Community)

สืบเนื่องจากการประชุม “ASEAN+3 Partnership on Connectivity” ไทยได้เสนอให้ผู้นำอาเซียน+3 ออกแถลงการณ์ ASEAN+3 Partnership on Connectivity ในระหว่างการประชุมสุดยอดอาเซียน+3 ในเดือนพฤศจิกายน 2555 ณ กรุงพนมเปญ กัมพูชา เพื่อแสดงเจตนารมณ์ของผู้นำในการสนับสนุนการดำเนินการภายใต้แผนแม่บทฯ และยกระดับความเชื่อมโยงระหว่างกันในภูมิภาคเอเชียตะวันออก ภายใต้สาขาความร่วมมือต่างๆ ในกรอบอาเซียน+3

เพื่อต่อยอดจากผลการประชุม “ASEAN+3 Partnership on Connectivity” ไทยได้จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ **“Enhancing Connectivity through Multi-layered Regional Frameworks : The Role of Dialogue Partners”** เมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม 2556 ที่กรุงเทพฯ เพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางความร่วมมือของประเทศคู่เจรจาในการสนับสนุนความเชื่อมโยงในภูมิภาคฯ โดยทบทวนแนวทางและกลไกความร่วมมือที่มีอยู่ในกรอบต่างๆ เพื่อให้การสนับสนุนดำเนินการภายใต้แผนแม่บทฯมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและไม่ซ้ำซ้อนกันเพื่อเป็นการขยายผลจากแถลงการณ์ของผู้นำ EAS ว่าด้วย การส่งเสริมความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2556 ไทยได้เป็นเจ้าภาพร่วมกับนิวซีแลนด์จัดการประชุม EAS Regulatory Roundtable ที่กรุงเทพฯ เพื่อระดมความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์และแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศระหว่างประเทศ EAS 8 ประเทศ และประเทศสมาชิกอาเซียน ในเรื่องการปรับปรุงกฎระเบียบด้านการเชื่อมโยงภายใต้แผนแม่บทฯ เช่น กฎระเบียบด้านการค้าการลงทุน การจัดระบบและความร่วมมือทบทวนกฎระเบียบ โดยนิวซีแลนด์จะนำผลการประชุมไปขยายผลในการประชุม Roundtable ครั้งที่ 2 ที่จะจัดขึ้นในปี 2557

เพื่อต่อยอดแนวคิดเรื่องการเชื่อมโยงระหว่างอาเซียนกับภูมิภาคอื่น เมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2556 ไทยร่วมกับอินเดียโดยการสนับสนุนของ Japan-ASEAN Integration Fund (JAIF) ได้เป็นเจ้าภาพจัดการประชุม **Symposium : Towards Realization of the ASEAN Connectivity Plus : Moving Forward with ASEAN-India Connectivity** เพื่อสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับโอกาสที่เกิดจากความเชื่อมโยงระหว่างอาเซียนและอินเดีย และได้มีข้อเสนอแนะจากการประชุมไปสู่การร่วมมือในภาคปฏิบัติ โดยญี่ปุ่นแสดงความพร้อมจะสนับสนุนให้ไทยเป็นเจ้าภาพจัดการระดมสมองเรื่องการเชื่อมโยงเฉพาะด้านกับอินเดียต่อไป

มองไปข้างหน้า >>>

หลังจากดำเนินการตามแผนแม่บทฯ มาเป็นเวลา 3 ปี อาเซียนเห็นพ้องกันว่า ควรจะร่วมกันพิจารณาทบทวนสิ่งที่ได้ทำมาแล้ว และสิ่งที่กำลังทำแต่มีปัญหาติดขัด อีกทั้งสิ่งที่จะต้องทำ หรือสิ่งใหม่ที่เราควรริเริ่มให้สอดคล้องและตอบสนองกับความจำเป็นและพัฒนาการที่เปลี่ยนไปในภูมิภาคที่กำลังเกิด และจะเกิดขึ้นต่อไปข้างหน้า โดยมอบหมายให้ไทยเป็นผู้จัดการระดมสมองในช่วงหลังของปี 2557 เพื่อประเมินผลการดำเนินการและประมวลข้อคิดเห็นเสนอแนะของประเทศสมาชิก ประเทศคู่เจรจา และองค์กรเพื่อการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ประโยชน์ในการจัดทำทบทวนกลางรอบ (mid-term review) ของแผนแม่บทฯ เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนความเชื่อมโยงในภูมิภาคไปสู่การเป็นประชาคมอาเซียนตามเป้าหมาย 🇹🇭

